

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ŠKOLA PRO ŽIVOT

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA
KRAVAŘE-KOUTY**

**Základní škola Kravaře-Kouty,
příspěvková organizace**

5. verze

srpen 2022

Obsah

Identifikační údaje	8
Název vzdělávacího programu	8
Motivační název	8
Kontaktní údaje.....	8
Ředitelka školy	8
Součásti školy.....	8
Zřizovatel školy	9
Platnost dokumentu	9
Razítko školy	9
Charakteristika školy	10
Úplnost a velikost školy	10
Podmínky školy.....	11
Charakteristika školní družiny.....	12
Charakteristika pedagogického sboru.....	12
Charakteristika žáků	12
Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce, spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty.....	14
Dlouhodobé projekty	14
Školská rada.....	14
Spolupráce se zákonnými zástupci žáků.....	14
Spolupráce se zřizovatelem	14
Spolupráce s ČŠI, Krajským úřadem Moravskoslezského kraje, odborem školství.....	15
Spolupráce s PPP a SPC Opava.....	15
Spolupráce s ostatními subjekty	15

Spolupráce s veřejností.....	15
Mezinárodní spolupráce.....	15
Charakteristika školního vzdělávacího programu.....	16
Výchovně vzdělávací cíle a kompetence školního vzdělávacího programu.....	20
Rozvíjení klíčových kompetencí v 1. a 2. období základního vzdělávání.....	20
Cíle směřované k žákům a k učitelům.....	24
Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení	26
Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	27
Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných	30
Vzdělávání žáků a žákyň se sociálně znevýhodněného prostředí.....	32
Začlenění průřezových témat.....	37
Osobnostní a sociální výchova (OSV).....	38
Výchova demokratického občana (VDO).....	39
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VME)	40
Multikulturní výchova (MKV)	40
Environmentální výchova (EV).....	41
Mediální výchova (MV)	42
Doplňující vzdělávací obory.....	44
Dramatická výchova	44
Etická výchova	45
Taneční a pohybová výchova	46
Filmová /audiovizuální výchova (F/AV).....	48
Sexuální výchova.....	49
Učební plán.....	53

Poznámky k učebnímu plánu.....	54
Poznámky k zařazení vzdělávacích oblastí do učebnímu plánu (určuje RVP ZV).....	54
Učební osnovy	56
Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů.....	56
Hlavní cíle 1. období	57
Hlavní cíle 2. období	57
Charakteristika 1. vzdělávacího období.....	57
Charakteristika 2. vzdělávacího období.....	61
JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	65
Český jazyk	65
Vzdělávací obsah předmětu.....	69
Český jazyk a literatura – 1. ročník	69
Český jazyk a literatura – 2. ročník	71
Český jazyk a literatura – 3. ročník	74
Český jazyk a literatura – 4. ročník	76
Český jazyk a literatura – 5. ročník	81
Anglický jazyk.....	86
Vzdělávací obsah předmětu.....	89
Anglický jazyk – 1. ročník.....	89
Anglický jazyk – 2. ročník.....	90
Anglický jazyk – 3. ročník.....	91
Anglický jazyk – 4. ročník.....	92
Anglický jazyk – 5. ročník.....	94
MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	96

Matematika	96
Vzdělávací obsah předmětu	101
Matematika – 1. ročník	101
Matematika – 2. ročník	103
Matematika – 3. ročník	106
Matematika – 4. ročník	109
Matematika – 5. ročník	112
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	115
Informatika	115
Informatika – 4. ročník	119
Informatika – 5. ročník	121
ČLOVĚK A JEHO SVĚT	123
Prvouka	123
Prvouka – 1. ročník	127
Prvouka – 2. ročník	130
Prvouka – 3. ročník	133
Přírodověda	137
Přírodověda – 4. ročník	141
Přírodověda – 5. ročník	146
Vlastivěda	149
Vlastivěda – 4. ročník	153
Vlastivěda – 5. ročník	156
UMĚNÍ A KULTURA	158
Hudební výchova	158

Hudební výchova – 1. ročník.....	161
Hudební výchova – 2. ročník.....	163
Hudební výchova – 3. ročník.....	165
Hudební výchova – 4. ročník.....	167
Hudební výchova – 5. ročník.....	169
UMĚNÍ A KULTURA	171
Výtvarná výchova.....	171
Výtvarná výchova – 1. ročník.....	174
Výtvarná výchova – 2. – 3. ročník.....	176
Výtvarná výchova – 4. – 5. ročník.....	178
ČLOVĚK A ZDRAVÍ.....	181
Tělesná výchova	181
Zdravotní výchova v 1. – 3. ročníku.....	185
Zdravotní výchova ve 4. – 5. ročníku.....	185
Tělesná výchova – 1. ročník	188
Tělesná výchova – 2. ročník	190
Tělesná výchova – 3. ročník	194
Tělesná výchova – 4. ročník	198
Tělesná výchova – 5. ročník	202
ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	206
Pracovní výchova	206
Pracovní výchova – 1. ročník	211
Pracovní výchova – 2. ročník	212
Pracovní výchova – 3. ročník	214

Pracovní výchova – 4. – 5. ročník	216
NÁBOŽENSTVÍ	218
Náboženství	218
Náboženství – 1. ročník	222
Náboženství – 2. ročník	224
Náboženství – 3. ročník	227
Náboženství – 4. ročník	230
Náboženství – 5. ročník	233
Hodnocení žáků a autoevaluace školy	236
Hodnocení žáků	236
Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání	236
Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků	238
Pravidla prověřování vědomostí formou prověrek a zkoušení	239
Vlastní hodnocení školy (autoevaluace)	240
Zkratky	243

Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Základní škola Kravaře-Kouty, příspěvková organizace

Motivační název

Škola pro život

Kontaktní údaje

Název školy:

Základní škola Kravaře-Kouty, příspěvková organizace

Sídlo:

Bolatická 97/9, 747 21 Kravaře – Kouty

Právní forma:

Příspěvková organizace

IČO:

70940070

REDIZO:

600143376

Telefon:

+420 553 671 357 (ředitelka školy)

Telefon (mobil):

+420 770 177 754 (ředitelka školy)

Telefon:

+420 553 673 948 (školní družina)

Telefon (mobil):

+420 739 335 214 (školní družina)

Telefon:

+420 553 673 949 (sborovna, školní jídelna)

E-mail:

skola@zskravarekouty.cz

Web:

www.zskravarekouty.cz

Ředitelka školy

Mgr. Eva Watzlawiková

Součásti školy

Základní škola

IZO: 102432139

kapacita: 130 žáků

Školní družina

IZO: 120004089

kapacita: 60 dětí

Školní jídelna – výdejna

IZO: 120004097

kapacita: 110 jídel

Zřizovatel školy

Název zřizovatele:

Sídlo:

Právní forma:

IČO:

Telefon:

E-mail:

Web:

Město Kravaře

Náměstí 43, 747 21 Kravaře

Obec

00300292

+420 553 777 911

posta@kravare.cz

www.kravare.cz

Platnost dokumentu

Od 1.9.2022

Razítko školy

Mgr. Eva Watzlawiková
ředitelka školy

Charakteristika školy

Úplnost a velikost školy

Základní škola Kravaře-Kouty, příspěvková organizace, zajišťuje základní a zájmové vzdělání. Hlavním účelem činnosti organizace je uskutečňovat vzdělávání a výchovu žáků podle příslušných vzdělávacích programů.

Škola v Kravařích-Koutech má dlouholetou tradici. Budova základní školy se nachází v obci, která má kolem 6 700 obyvatel. První zmínky o školním vyučování pocházejí z roku 1815, kdy byla pro školní účely vyčleněna jedna místnost v tehdejší obecní domě. Současná budova školy pochází z roku 1911. S menšími opravami byla budova udržována do roku 1977, kdy proběhla oprava střechy a fasády. Následně byla zbudována plynová kotelna. V roce 2020 se dostavěla a slavnostně otevřela nová učebna tělesné výchovy. V roce 2022 byla vybudována nová moderní multifunkční učebna IT a grafiky s výukou jazyků.

Základní škola Kravaře-Kouty je školou pro první stupeň (1. – 5. ročník ZŠ). Škola je příspěvkovou organizací, zřizovatelem je město Kravaře. Od 6. ročníku žáci docházejí většinou do Základní školy Kravaře.

Základní školu navštěvuje přibližně 100 žáků (kapacita školy je 130 žáků), kteří jsou rozděleni do tříd nižšího stupně. Do školy docházejí nejčastěji žáci z městské části Kravaře-Kouty. Žáci tvoří převážně homogenní kolektivy bez výrazných sociálních rozdílů, nově příchozí jsou velmi dobře přijímáni a integrují se bezproblémově mezi nové spolužáky.

Součástí školy je školní družina s kapacitou 60 žáků (a je plně využita). Škola má k dispozici školní jídelnu-výdejnu stravy. Obědy jsou dováženy ze školní jídelny při Základní škole Kravaře, příspěvková organizace.

Autobusová a vlaková zastávka je v blízkosti školy.

Od prvního ročníku se ve škole žáci učí anglickému jazyku. Jako nepovinný předmět se vyučuje náboženství.

Pravidelná výuka tělesné výchovy probíhá v tělocvičně nebo na hřišti školy. Pro děti je v zimním období zajištěno bruslení. Žáci 2. – 3. ročníku absolvují plaveckou školu v kravařském aquaparku.

Škola nabízí dětem kromě tradiční výuky rovněž celou řadu dalších aktivit – exkurze, naučné a poznávací výjezdy do přírody, za kulturou, školní výlety, účast v soutěžích a olympiádách. Žáci mají možnost přihlásit se do odpoledních kroužků, které ve škole zajišťuje Centrum volného času Kravaře.

Při škole pracuje Sdružení rodičů a přátel dětí při ZŠ Kravaře-Kouty, z.s., které podporuje činnost školy a ve spolupráci se školou pořádá zábavné a společenské akce pro děti i rodiče.

Podmínky školy

Vyučování probíhá v pěti kmenových třídách a dvou odborných učebnách (učebna tělesné výchovy a multifunkční učebna IT a grafiky s výukou jazyků). Třídy jsou vybaveny moderním výškově stavitelnými lavicemi a židlemi, tabulemi s pylonovými pojezdy a keramickým povrchem, interaktivními tabulemi s datovým projektořem.

Do kmenových tříd (i do družiny) postupně kupujeme nový nábytek, židle a lavice splňující hygienické požadavky a dochází k průběžnému obnovování podlahových krytin, umyvadlových koutů a osvětlení. Všechna sociální zařízení školy splňují hygienické požadavky.

Ve výuce jsou využívány převážně učebnice, které mají tištěnou, ale také elektronickou podobu pro využití s interaktivními tabulemi. Učebnice jsou výrazně graficky a přehledně zpracovány, nechybí vazby mezi jednotlivými vyučovacími předměty, obsahují průřezová témata, multimediální prvky a odkazy na internet. Učebnice mají poskytnout učitelům podněty k rozvíjení žákových intelektuálních i osobnostních schopností.

V každé třídě je k dispozici počítač s výukovými programy a přístupem k internetu. Celkem se ve škole nachází 34 počítačů, k 27 z nich mají přístup žáci. Výuka dětí na počítačích probíhá ve škole již od prvního ročníku jako součást jiných předmětů. Od čtvrtého ročníku je informatika vyučována jako samostatný předmět. Od roku 2022 má škola k dispozici plně vybavenou novou učebnu informatiky a jazyků s 3D tiskárnou.

Usilujeme o využití informačních a komunikačních technologií, proto se neustále snažíme školu těmito prostředky vybavovat. K informovanosti veřejnosti slouží aktualizované webové stránky.

Počítače jsou propojeny do vnitřní počítačové sítě, přes kterou mají učitelé a žáci přístup k internetu. Každý pedagogický pracovník má svůj osobní účet s přístupovým heslem do školní počítačové sítě, svůj prostor na serveru pro ukládání dat.

Součástí školní budovy je nově přistavená učebna tělesné výchovy, která je využívána nejen pro výuku a v rámci odpolední družiny, ale také pro kulturní, pohybové a společenské akce školy. Učebnu tělesné výchovy také pravidelně využívá Centrum volného času Kravaře, příspěvková organizace (v rámci nabídky kroužků) a Mateřská škola Kravaře-Kouty, příspěvková organizace.

Venkovnímu areálu školy dominuje víceúčelové hřiště s umělým povrchem, určené především k míčovým hrám. Areál, který dále zahrnuje travnaté plochy, lavičky, pískové doskočiště, padesátimetrovou běžeckou dráhu, pergolu a ohniště, je využíván k výuce tělesné výchovy a k relaxaci dětí o přestávkách. V odpoledních hodinách hřiště využívá školní družina a veřejnost.

Pro školní družinu jsou v budově školy vyčleněny prostory, ve kterých se nachází herna, místnost pro výtvarné činnosti a malá počítačová učebna.

V rámci projektu byly splněny podmínky bezbariérového přístupu zakoupením schodolezu a vybudováním bezbariérové toalety.

Charakteristika školní družiny

Pro školní družinu jsou v budově školy vyčleněny prostory, ve kterých se nachází herna, místnost pro výtvarné činnosti a malá počítačová učebna (ta je rovněž využívána pro dělenou hodinu informatiky). Posláním školní družiny spočívá v tom, že je nedílnou součástí celé výchovně-vzdělávací soustavy a má tedy významné poslání v péči o nejmladší generaci.

Hlavním posláním školní družiny je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace dětí. Činnosti se ve školní družině střídají a navazují na sebe. Měly by ústít v získávání klíčových kompetencí. Při výchovné práci v družině navazujeme v základních principech na kompetence pro školní výuku.

Odpočinkové činnosti - mají odstranit únavu. Do denního režimu se zařazují po obědě. Rekreční činnosti - slouží k regeneraci sil. Převažuje v nich aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a činnosti mohou být rušnější, což nelze vždy považovat za nekázeň, ale součást možné relaxace po soustředění ve vyučování. Zájmové činnosti - rozvíjejí osobnost žáka, umožňují dětem seberealizaci (také i kompenzaci možného školního neúspěchu) a další rozvoj dovedností a poznání. Mohou být zařazeny jako součást činnosti školní družiny, jako řízená kolektivní nebo individuální činnost, jako organizovaná nebo spontánní aktivita.

Charakteristika pedagogického sboru

Na základní škole působí obvykle 10-11 pedagogických pracovníků, z toho 6 učitelek včetně ředitele/ředitelky školy a 2 vychovatelky ve školní družině, dále také 2-3 učitelé náboženství. K dispozici je školní asistent nebo asistent pedagoga.

Téměř všichni zaměstnanci splňují předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka na základě § 3 zákona 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. Ti, kteří nespĺňují předpoklad podle § 3 odst. 1 písm. b), vykonávají přímou pedagogickou činnost na základě § 32 odst. 1 tohoto zákona, to znamená, že si doplňují potřebné vzdělání.

Tím, že je naše škola malá s menším kolektivem, pracujeme zde týmově a setkáváme se ve sborovně, kde si i mimo pracovní a pedagogické porady předáváme cenné zkušenosti v průběhu celého školního roku, prohlubujeme mezilidské vztahy a udržujeme přátelskou atmosféru celého pracovního kolektivu.

Charakteristika žáků

Základní škola Kravaře-Kouty usiluje o to, aby na konci prvního stupně byli její žáci dobře vybaveni k tomu, aby mohli úspěšně pokračovat ve studiu na 2. stupni základních škol běžných nebo zaměřených na sport, jazyky, matematiku, apod. či víceletých gymnázií. Naše úsilí a pozornost jsou zaměřeny na vybavení žáků potřebnými kompetencemi k učení, k řešení problémů, kompetencemi komunikativními, pracovními a sociálními, přiměřeně jejich věkovým zvláštnostem.

Naši žáci jsou vedeni k uvědomování si potřeb druhých i sebe sama, ke schopnosti spolupracovat ve skupině, dodržovat domluvená pravidla spolupráce, přispívat k pozitivním výsledkům celého týmu a projevovat radost ze společně dosažených cílů.

Usilujeme o to vychovat zdravě sebevědomé jedince, kteří mají pozitivní vztah k učení, uplatňují samostatné myšlení, aktivně vstupují do výuky, umějí vést dialog, naslouchají a obhajují své názory argumentací. Jedince, kteří dokážou posoudit vlastní pokroky a z toho hlediska i hodnotit svou práci. Chceme vybavit žáky takovými dovednostmi a návyky, které budou podporovat jejich zvědavost a schopnost logického a kritického myšlení a probouzet v žácích vnitřní motivaci k celoživotnímu učení. Naším cílem je, aby naši školu opouštěly osobnosti, které chápou multikulturní povahu společnosti a projevují úctu k lidem odlišných názorů, způsobů života, etnického původu či víry. Osobnosti, které se chovají ohleduplně ke svému okolí, dodržují zásady zdravého způsobu života, rozvíjí své zájmy a svůj čas co nejlépe využívají.

Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce, spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty

Dlouhodobé projekty

Halloween

Mikuláš ve škole

Zpívání u stromečku

Den Země

Den matek

Den dětí

Recyklohraní

Projekty různého charakteru – zaměřené na environmentální vzdělávání, polytechnické vzdělávání nebo i socio-kulturní vzdělávání

Školská rada

Funguje jako důležitý prostředník mezi zřizovatelem, školou a zákonnými zástupci žáků. Na schůzkách, které se konají dvakrát ročně, se vzájemně informujeme a řešíme aktuální problematiku školy.

Spolupráce se zákonnými zástupci žáků

Spolupráce se Sdružením rodičů a přátel dětí při ZŠ Kravaře-Kouty, z.s.

Organizace třídních schůzek, konzultací

Organizace ukázkových hodin

Finanční příspěvky Sdružení rodičů a přátel dětí při ZŠ Kravaře-Kouty, z.s. na školní akce a vybavení školy

Spolupráce se zřizovatelem

Spolupráce při přípravě návrhu rozpočtu

Předávání základních dokumentů a informací

spolupráce při realizování některých projektů

Konzultace v oblasti účetnictví a inventarizace majetku

vystoupení žáků na akcích obce – otevírání turistické sezóny, zpívání u různých příležitostí, výtvarná výzdoba výstav, vystoupení v Domově pro seniory sv. Hedviky

Spolupráce s ČŠI, Krajským úřadem Moravskoslezského kraje, odborem školství

Poskytování informací v oblasti školství

Využívání metodické a poradenské činnosti jednotlivých orgánů

Spolupráce v oblasti statistických zjišťování

Spolupráce s PPP a SPC Opava

Poskytování metodické pomoci

Konzultace k poskytování podpůrných opatření konkrétním žákům

Spolupráce v oblasti primární prevence

Spolupráce s ostatními subjekty

CVČ Kravaře – pomoc při pořádání akcí školy

Mateřská škola Kravaře-Kouty, příspěvková organizace – společné návštěvy, vystoupení, spolupráce při zápisu žáků do 1. ročníku

Základní škola Kravaře, příspěvková organizace – Sportovní Olympiáda, návštěvy žáků, projekty

Základní umělecká škola Ivo Žídka – výchovné koncerty, vystoupení žáků

Městský Aquapark Kravaře - plavání

Buly Aréna Kravaře, p.o. – bruslení, využití dětského hřiště

Farnost Kravaře – výuka nepovinného předmětu Náboženství, prezentace akcí Farnosti Kravaře

Knihovna Kravaře – besedy se spisovateli, setkání při různých příležitostech

Domov pro seniory sv. Hedviky - Kravaře, příspěvková organizace – kulturní vystoupení

Spolupráce s veřejností

Možnost účasti široké veřejnosti na akcích pořádané školou

Pravidelné informování o dění ve škole prostřednictvím webových stránek školy a místních novin – Besedníku

Mezinárodní spolupráce

V současné době nespolupracujeme se zahraniční školou či jinými subjekty

Charakteristika školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program Škola pro život naplňuje výchovné a vzdělávací cíle RVP ZV. Program je založen na principech činnostního učení a vychází z Modelového školního vzdělávacího programu Tvořivá škola.

Školní vzdělávací program vychází v souladu s RVP ZV z poznatků, že:

- v základním vzdělávání jde o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe, (nelze naučit vše, k čemu lidstvo v poznání došlo)
- k učení je třeba žáky motivovat a činit je zajímavým a přiměřeným jejich věku
- nejlepších a trvalých výsledků lze dosáhnout na základě porozumění určitému jevu, k tomu lze dospět tehdy, když žák zapojí do učení co nejvíc smyslů, když bude provádět činnosti, pozorovat, hovořit o nich, vyslovovat závěry – objevovat
- chceme-li dosáhnout dobrých výsledků u všech žáků, musíme jim dát prostor pro učení, protože stejných výsledků nelze dosáhnout u všech žáků za stejnou dobu
- kvalitu vzdělávání neurčuje množství poznatků, ale jejich propojenost, smysluplnost a použitelnost pro život
- efektivitu vzdělávání nelze založit jen na posuzování chyb žáků a na přípravě (připravenosti) pro přijímací zkoušky, ale je nutné využít nové mechanismy k hodnocení výsledků vzdělávání postavené na průběžném hodnocení činností žáků, na ověřování schopnosti řešit problémy komplexně a na celkovém posunu žáka nejen v kvalitě vědomostí a rozvoji dovedností, ale zejména v komplexním rozvoji osobnosti žáka
- pozitivně laděné hodnotící soudy, užívané průběžně, mají vyšší motivační hodnotu a vedou k celkově dobrému zvládnutí učiva

Činnostní učení vede žáky ke spolupráci, podnikavosti a vynalézavosti. Učí je, že trvalých vědomostí lze nabývat hlavně na základě vlastní činnosti.

Škola pro život nepředkládá žákům zpravidla hotové výsledky a poznatky k osvojení, ale vede je k tomu, aby vše nové, pokud to lze, získávali na základě činností, pozorování, pokusů – na základě objevování. Nezaměstnává jednostranně rozum a paměť žáků, ale působí také na jejich city a vůli. Nehromadí jen množství vědomostí místo jejich kvality, ale snaží se rozvíjet schopnosti žáků a seznamovat je s pracovními metodami a postupy. Tyto metody a postupy si žáci osvojují tak, aby je uměli uplatnit v životě a mohli se sami dál vzdělávat.

Činnostní učení je založené na metodě objevování. Žáci objevují principy a zákonitosti jevů a problémů sami, na základě kroků určených učitelem. Manipulací s pomůckami a vlastní činností si žáci poměrně rychle a především trvale osvojují praktické zkušenosti, poznávají k čemu nový poznatek a dovednost slouží. Učivo se procvičuje na konkrétních příkladech a situacích, které přináší každodenní život kolem nás, a tak má pro žáky osobní smysl, a zároveň se zaměřuje na zvládnutí podstatných jevů. Činnosti s konkrétními věcmi a pokusy učí žáky vnímat učení jako činnost důležitou pro vlastní život i existenci okolního světa. V průběhu vzdělávacího procesu je žák veden k sebekontrolě, sebehodnocení a samostatnému rozhodování. Učí se pracovat sám i spolupracovat v týmu.

Základní metoda činnostního učení – metoda objevování – staví do popředí význam otázek žáků ve vyučování. Je-li dítě schopno k určitému jevu položit otázku, je to znamení, že o pozorovaném jevu přemýšlí, hledá vysvětlení, je schopno mu porozumět a na otázku najít správnou odpověď. V pokládání otázek pomáhá žákům hlavně pozorování určité prováděné činnosti.

Úloha učitele spočívá v tom, aby žákům několik „žakovských otázek“ formuloval sám, aby je povzbuzoval, aby jim dával dostatek příležitostí k vzájemnému kladení otázek, aby pozitivně podpořil i otázky neobratně formulované. Učitel brzy pozná, že se žáci ve formulaci otázek lepší, že jsou stále obratnější a pohotovější. Schopnost ptát se je jedním z klíčů k úspěšnému učení a získává se hlavně cvikem. Otázky kladené žáky ke kterémukoli partiím učiva provokují myšlení žáků, vedou je k hledání vysvětlení, výrazně napomáhají k učení.

Pro žáky je vždy při probírání nové látky nejdůležitější vytvořit si prostřednictvím činností představu o jevech, kterým chceme učit, a naučit se tyto jevy vnímat. Průběžně musíme žáky nechat o pozorovaných jevech hovořit, a tím se u nich postupně vytváří jejich věku přiměřený odborný slovník. Až po dokonalém zvládnutí prvních dvou kroků všemi žáky přichází na řadu automatizace – procvičování učiva činnostními i klasickými formami.

Další důležitou metodou činnostního učení je individualizace, tzn. dát každému žákovi možnost, aby daný úkol nebo problém řešil vlastním způsobem, na základě svých zkušeností a dovedností. Tato metoda napomůže učiteli dobře poznat, do jaké míry žáci zvládli učivo, zvláště když učitel dovede využívat individualizaci pro zpětnou vazbu. Tato metoda vede také k tomu, že si žáci uvědomí, co se vlastně učí a co z toho už umí.

Významnou roli při této práci má zdůvodňování zvoleného řešení, tedy odpovědi na otázku, proč jsem řešení provedl právě tak. Žáka tím vedeme k přemýšlení o své práci, k jejímu srovnávání s prací spolužáků, k uvědomění si dalších možností řešení. Tato činnost přispívá značnou mírou k rozumovému vývoji žáka. Velkým kladem, který činnostní metody přinášejí do výuky, je chuť a radost, s jakou děti pracují.

K základním pracovním metodám činnostního učení patří metody aktivizující, zejména metoda situační, problémová a projektová, metody názorně demonstrační, metody slovní, zejména dialogické, metody samostatné práce, metody výzkumné, tvořivá práce s učebnicemi, pracovními sešity a didaktickými pomůckami a hrami.

Vyučovací metody při činnostním učení jsou volné v mezích, které jsou dány přirozeným vývojem žáků. Učitel volí v těchto mezích a při dokonalé znalosti učební látky takové metody, aby v každém předmětu soustavně rozvíjel zájem žáků, a dosahoval tak co nejlepších výsledků bez přetěžování žáků a přepínání vlastních sil.

Menší nadání nebo částečná neznalost v některé oblasti by neměly být překážkou rozvoje žáka v jiných oblastech. Aby toho mohlo být dosaženo, zaměřuje se Škola pro život na využívání mezipředmětových vztahů. To znamená, že učí žáky užívat všech vědomostí a dovedností, kterým se naučili, při každé vhodné příležitosti, ve všech učebních předmětech i v praktickém životě.

Psychologické zdůvodnění činnostního učení spočívá v uvědomění si toho, že nejpevnější spoje se vytvářejí životními situacemi. Psychologové totiž poznali, že v paměti vydrží dlouho, často i trvale to, co žák sám pozoroval, promyslel či vykonal. Je nutné vědět a dodržovat, že žákova paměť nemá být přetěžována zbytečnými podrobnostmi.

Při osvojování nového učiva dbáme ve Škole pro život vždy na to, aby nové učivo vycházelo z učiva předešlého, aby byly nové představy zařazovány do okruhu představ starších.

Rozvoj inteligence žáka je ve Škole pro život podporován tím, že je mu umožněno samostatně se rozhodovat, uvažovat, provádět svoje činnosti, učit se řešit problémy. Žák své činnosti provádí samostatně. Vedeme ho přitom k samostatnému pozorování, srovnávání, rozboru pozorovaného jevu, k vlastnímu uvažování, kladení otázek, ke komunikaci. Činnosti organizujeme tak, aby žáci byli často v situacích, které vyžadují, aby o práci přemýšleli.

Škola pro život se uplatněním činnostního učení stává školou založenou na radostné práci žáků. Učitel sám je při činnostních formách výuky organizátorem a usměrňovatelem práce žáků.

Zájem žáků, který je při tomto způsobu výuky zřejmý, jejich vnitřní zaujetí pro řešení předkládaných problémů, jejich radost i z dílčích úspěchů, to vše přináší pocit vnitřního uspokojení také pro učitele. Prožívání každodenních drobných překvapení z někdy i nečekaných úspěchů žáků, které běžná výuka řadí mezi méně schopné, přináší učiteli radost, dává mu pocit naplnění a uvědomění si krásy učitelského povolání.

Pracovní postup k dosažení určitého učebního cíle se řídí nejen povahou probíraného učiva, ale též charakterem vývojového období žáků.

Hodnocení žáků neprobíhá podle unifikovaného modelu, není založen na srovnávání výsledků mezi jednotlivými žáky. Každý má nárok na individuální tempo, možnost chybování a znovuobjevování, hodnocení podle individuálního pokroku v učení. Každý má prostor na individuální projev a názor, prostor pro vzájemnou komunikaci a spolupráci.

V průběhu vyučování dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Uvědomujeme si, že všechny neúspěchy žáků, obzvláště počáteční, nepříznivě dopadají na vztah žáků ke škole i k dalšímu učení.

Školní vzdělávací program Škola pro život navazuje svým pojetím na tradice české činné školy, kterou lze charakterizovat:

- má činnostní ráz
- je pozitivní vůči žákům
- podněcuje žáky k tvořivé práci
- navrácí do školy „zdravý selský rozum“
- při výuce využívá zkušeností žáků
- klade důraz na motivaci žáků k učení
- při výuce se dbá na vysvětlení, proč se čemu učí
- zpětná vazba je důležitou formou zařazovanou do každé vyučovací hodiny
- je snahou všech vyučujících, aby bylo probírané učivo žáky dobře zvládnuto
- umožňuje účelně spojovat učiva několika předmětů do projektů
- zdůrazňuje mezipředmětové vztahy

V popředí záměrů a cílů školního vzdělávacího programu Škola pro život je rozvoj tvořivosti žáků. Důležitým předpokladem pro rozvoj tvořivosti je motivovat žáky tak, aby měli radost z pochopení probíraného učiva. Přitom je třeba respektovat jejich individuální vlohy.

Aby žáci byli schopni tvořivě riskovat při řešení úkolů a problémů, je třeba podporovat jejich samostatnost, sebejistotu, zodpovědnost, pozitivní sebehodnocení. Učitelé jsou pro žáky partnery a poradci, pomocníky na cestě za samoobjevováním, stanou se jejich oporou.

Veškerá činnost učitelů a především žáků musí být doprovázena pocity uspokojení a radosti z dobrých výsledků.

Žák je stále podněcován k produkovaní myšlenek, nápadů, kladení otázek, odpovídání. Často se tak děje při činnostním učení, ať už s pomůckami, nebo na základě úloh ze života.

Důraz je kladen na využívání poznatků v rámci smysluplných celků, na individuální porozumění a nepřetěžování žáků. Každá činnost, která žáka zapojuje do vyučovacího procesu, která mobilizuje jeho síly, je tou nejlepší metodou získávání nových zkušeností. Ve srovnání s tradičními metodami je činnostní metoda mnohosmyslová, motivující a je velmi často zdrojem pozitivních prožitků, bez pasivního osvojování si hotových poznatků. Žákům v různých vyučovacích předmětech při činnostech proto vytváříme situace, které budou schopni řešit.

Vícesmyslovým zapojením žáků do vyučování je podněcována jejich aktivita, posiluje se v nich sebedůvěra, která je vede k soustředěné práci.

Škola pro život zdůrazňuje individualizované a kolektivní učení.

Individualizovaným učením rozumíme kteroukoliv formu vyučování, při níž rychlost, kterou žák postupuje při osvojování vědomostí, závisí jen na jeho schopnostech a na jeho práci (činnostech). Uváděný vzdělávací program uplatňuje též výuku kolektivní, činnostní učení do tohoto způsobu práce však často vnáší individualizaci.

Učitel má možnost individuálně sledovat žáky, neboť při manipulaci s věcmi se zobrazuje mysl žáků přímo před každým z nich. Může tak přizpůsobit postup výuky pozorované individuální práci žáků. Vede žáky k hovoru o pozorovaném jevu (problému), tím se mnohé objasní i ostatním spolužákům. Velký význam má také to, že nikdo není izolován. Vzájemná nápodoba činností a vyjadřování mezi žáky zefektivňuje vyučování. Vlastní činnosti zařazujeme do výuky krátce a často v různých formách, aby upoutaly pozornost všech žáků, vedly dříve či později k znovuobjevení poznatku, k pochopení učiva a jeho dobrému zvládnutí. Předchází se tak bezduchému memorování látky naučené z paměti bez porozumění. Kolektivní individualizovaná výuka s využitím činností žáků a zpětné vazby přináší do vyučovacích hodin přirozenou potřebu diferenciací a skupinové práce. Při hovoru o pozorovaném jevu jsou kladeny otázky nejen učitelem, ale i žáky navzájem.

V rámci vzdělávacího programu Škola pro život se realizuje harmonický rozvoj tělesných i duševních schopností každého dítěte.

Činnostní učení umožní postupně každému žákovi, aby pocítil uspokojení nad svými dosaženými výsledky. Vědomí úspěchu je pak každému vzpruhou k překonávání překážek. Škola musí umožnit každému žákovi takový tělesný a duševní vývoj, jakého je schopen. Způsob a míra žákova rozvoje se neposuzuje jen podle míry vědomostí, ale zejména podle toho, s jakou jasností a jistotou dovede žák myslet, své myšlenky vyjadřovat a řešit úkoly z praktického života, jak se vyvíjí jeho osobnost ve své mnohostrannosti.

Výchovně vzdělávací cíle a kompetence školního vzdělávacího programu

Vzdělávací program Škola pro život se v plném rozsahu ztotožňuje s výchovně vzdělávacími cíli a kompetencemi uváděnými v RVP ZV:

1. Osvojit si strategii učení a být motivován pro celoživotní učení.
2. Tvořivě myslet, logicky uvažovat a řešit problémy.
3. Všestranně a účinně komunikovat.
4. Spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
5. Projevovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost.
6. Projevovat pozitivní city v chování a v prožívání životních situací; vnímavost a citové vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě.
7. Aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví.
8. Žít společně s ostatními, být tolerantní a ohleduplný k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.
9. Poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.
10. Pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.

Rozvíjení klíčových kompetencí v 1. a 2. období základního vzdělávání

Kompetence k učení

Pro rozvíjení této kompetence u žáků v 1. – 5. ročníku je třeba:

- při výuce se dbá na vysvětlení, proč se čemu učí
- dát žákům k učivu, pokud je to možné, vždy konkrétní názor, aby bylo učivo žákům předkládáno s využitím co nejvíce smyslů, zejména zraku, hmatu a sluchu
- nechat žáky individuálně s názornými pomůckami manipulovat, pozorovat, třídit a rozlišovat
- dbát, aby každý nový činnostní postup měl určitý didaktický cíl, přivést žáky k úvahám o problému, k vyjádření svých závěrů, k znovuobjevování poznatků
- klást důraz na porozumění učivu a návaznost mezi jednotlivými poznatky
- snažit se podporovat čtení s porozuměním
- nechat žáky vyjadřovat se k přečtenému textu a stručně vyprávět jeho obsah
- dát příležitost k využívání žákovských zkušeností ve výuce
- podporovat tvořivou činnost žáků
- klást na žáky v učivu přiměřené nároky, vést je k dobrému zvládnutí základního učiva a dát jim k tomu takový časový prostor, který zohledňuje individuální schopnosti jednotlivých žáků
- pomáhat podpořit sebedůvěru žáků ve vlastní schopnosti
- upozorňovat na konkrétní využití vědomostí a dovedností v životě

- vést je k sebehodnocení a pochopení, proč se danému učivu učí
- vytvářet návyky k pozdějšímu samostatnému učení
- domácí úkoly směřovat k procvičování učiva, které žáci ve škole zvládli
- individuálně vést žáky k získávání poznatků i z jiných zdrojů, než jsou školní materiály

Kompetence k řešení problémů

Činnostní učení je založeno na předkládání problémů a úkolů ke konkrétnímu řešení každým žákem, dbá se na to, aby se žáci v úkolu orientovali, přitom:

- žáci třídí, rozlišují, seskupují, přidávají i vyřazují určité pojmy, pomůcky nebo připravené kartičky s údaji vzhledem k tomu, co mají sledovat
- podle svého uvážení žáci na základě uvedených činností nacházejí shodné, podobné nebo naopak odlišné znaky
- postupujeme od jednoduchých problémů ke složitějším
- na základě pochopení sami žáci navrhnou a provádějí obměny činností
- objevené poznatky aplikují v obdobných situacích, které sami vymýšlejí, mají možnost využívat své dosavadní individuální poznatky, dovednosti a zkušenosti
- předkládáme též neobvykle zadané úlohy, např. pomocí schémat nebo obrázků, později i grafů
- podporujeme účast žáků, podle jejich schopností, v různých soutěžích, zvláště tvořivých, tj. takových, kde je třeba uvažovat a hledat nové způsoby řešení úloh nebo zpracovávání údajů
- žáky vedeme k tomu, aby se nedali odradit případným nezdarem, docházeli ve své činnosti k závěrům, pokoušeli se najít vhodné řešení
- různé závěry, řešení a rozhodnutí necháváme žáky obhajovat
- umožňujeme žákům vyhledávání nových informací, jejich třídění i propojování s učivem
- vedeme žáky k jednoduchému zaznamenávání svých pozorování a objevů

Kompetence komunikativní

K rozvíjení této kompetence poskytuje činnostní učení ve všech vyučovacích předmětech v 1. a 2. období mnoho vhodných příležitostí, jelikož s každou činností je spojena komunikace mezi žáky navzájem mezi žáky a učitelem. K utváření této kompetence je nutné:

- nechat žáky při každé jejich činnosti hovořit o pozorovaném jevu nebo o vlastním způsobu řešení daného úkolu
- přijímat často neodborně vyjádřené žakovské názory, upřesňovat je, vyjadřovat uspokojení nad správnými závěry žáků a povyšovat je na objev
- umožnit žákům hovořit o poznaných souvislostech a zkušenostech z jejich života
- dávat žákům prostor k vyjádření vlastního názoru
- učit žáky naslouchat názorům spolužáků, využívat možností o názorech diskutovat, respektovat se navzájem
- zkusit hovořit o pozorováních v přírodě, o zajímavých poznacích z četby nebo ze sledování naučných po řadů
- do výuky českého jazyka zařazovat jednoduchá mluvní cvičení na zvolené téma
- v matematice vymýšlet slovní úlohy, otázky, vyvolávat se mezi sebou navzájem
- hovořit o postupu ve složitějších početnějších úlohách, zkusit druhým poradit s řešením, ptát se navzájem na problémy v učivu

- ve výtvarné a hudební výchově nechat žáky pokusit se vyjadřovat dojmy z uměleckého díla

Kompetence sociální a personální

Individuální činnosti zařazované do výuky jsou střídány s činnostmi žáků ve dvojicích což vyžaduje spolupráci, vzájemnou domluvu a respektování se navzájem. Proto dbáme na to, aby:

- se žáci podíleli na stanovení pravidel pro práci v různě velkých skupinách a aby tato pravidla respektovali
- se učili vzájemné toleranci a zodpovědnosti za plnění dílčích částí společného úkolu
- v případě potřeby dokázali požádat o pomoc a sami byli ochotni pomoc podle svých možností poskytnout
- vzájemná komunikace byla vedena v příjemné atmosféře. Tomu mimo jiné napomáhá i vhodné oslovování žáků mez i sebou

Kompetence občanská

Činnostní učení prolíná výukou všech předmětů, žáci cítí sounáležitost s třídním kolektivem, neboť vzájemně komunikují, dotazují se navzájem, diskutují o řešení problémů, vyprávějí si různé zkušenosti aj. Tento ráz výuky vede žáky:

- k vzájemnému slušnému chování bez hrubostí a násilí
  - ke snaze si mezi sebou pomáhat, uznávat se a oceňovat nápady druhých
  - ke snaze o co nejlepší plnění svých povinností i uvědomování si svých práv
- Žáci pak také snáze respektují témata vztahující se k péči o zdraví a k jeho ochraně.

Kompetence pracovní

Tato kompetence se při činnostním charakteru výuky rozvíjí ve všech vyučovacích předmětech spolu s pracovními činnostmi, které podporují tuto výuku. Zaměřujeme se na:

- dosažení zručnosti žáků při práci s různými materiály, provádění činností a pokusů- udržování pořádku na pracovním místě, systém v ukládání pomůcek a nářadí
- samostatnou přípravu jednoduchých pomůcek pro výuku žáky
- dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při pracovních činnostech
- poznávání různých oborů lidské činnosti, jejich výsledků a významu pro ostatní lidi

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnost, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních, při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. K jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí. Získané klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro celoživotní učení žáka, jeho vstup do života a do pracovního procesu.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní; kompetence digitální.

Cíle směřované k žákům a k učitelům

Cílem školního programu je, aby žáci:

- poznali a osvojili si strategii učení a byli motivováni pro celoživotní vzdělávání
- zvládli základy všestranné komunikace
- naučili se spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých
- byli utvářeni a projevovali se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti
- projevovali pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací
- vnímali citové vztahy k lidem, k prostředí, kde žijí, k přírodě
- získali pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránili
- byli schopni žít společně s ostatními lidmi, byli tolerantní a ohleduplní k druhým lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- poznali své reálné možnosti a dovedli je uplatňovat při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
- dokázali v životě používat všech ve škole nabytých zkušeností

Cílem školního programu je, aby učitelé:

a) porozuměli smyslu a principům činnostního vyučování a vzdělávání, tj.:

- dokázali v životě používat všech ve škole nabytých zkušeností
- vyučovat prostřednictvím vlastní činnosti žáků, využívat smyslové poznání a zkušenosti žáků
- vytvářet prostředí, ve kterém se žáci cítí dobře a chtějí se učit, které dává prostor pro žákovu seberealizaci a sebedůvěru
- poznávat (diagnostikovat) žáky, jejich potřeby a schopnosti
- dát žákům přiměřený čas k učení a vést je k trvalému osvojení vědomostí
- rozvíjet klima dobrých vztahů mezi žáky, mezi žákem a učitelem
- volit učivo ve shodě s individuálními možnostmi a zájmy žáků, klást důraz na smysluplné učení (dialog, kooperaci), respektovat schopnosti žáků
- vytvářet u žáků logické a kritické myšlení
- učit žáky pracovat s informacemi, vyhledávat souvislosti, propojovat poznatky různého druhu, rozumět grafům, diagramům a tabulkám
- rozvíjet schopnost žáků spolupracovat a pracovat v týmu
- utvářet u žáků schopnost poslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí
- vést žáky k vlastní organizaci učení

b) osvojili si dovednosti činnostního učení, např.:

- využívat vhodných učebnic a učebních pomůcek k nim náležejícím
- využívat vhodné pomůcky pro individuální činnosti žáků
- organizovat vnitřní diferenciaci ve třídě
- hodnotit znalosti žáků, nikoli jejich slabiny
- organizovat práci žáků ve skupinách
- vytvářet projekty s využitím mezipředmětových vztahů

c) osvojili si vyučovací metody a formy činnostního učení, které:

- podporují u žáků poznávání a aplikaci poznatků v praxi
- využívají objevování na základě tvořivosti žáků (výběr vhodných problémů)
- využívají sebekontrolu a sebehodnocení žáků

d) chápali souvislosti činnostního učení a jiných mode ů současného vyučování a učení.

Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení

1. Tempo výuky se přizpůsobuje schopnostem žáků ve třídě.
2. Činnostní charakter výuky podporuje soustředění žáků na výuku.
3. Každý den přináší dítěti pokrok.
4. Činnostní učení neustále podněcuje zájem žáků o učení.
5. Důsledkem radosti z práce a zájmu žáků o učení je dobrá kázeň ve třídě.
6. Žáci jsou činnostní, svými otázkami a odpověďmi vedeni k sebedůvěře, nezávislosti a lepším pracovním návykům.
7. Zpětná vazba mezi učitelem a žákem umožňuje okamžitě odhalovat chyby žáků, pracovat s nimi, průběžně a snadno je odstraňovat.
8. Žáci nejsou přetěžováni, jejich psychický vývoj probíhá přirozeně. Činnostní učení napomáhá rozvoji schopností všech žáků.
9. Učiteli činnostní učení umožňuje důkladnější poznání každého žáka, vede ho k úvahám o tom, co dál který žák potřebuje ke svému individuálnímu rozvoji.
10. Prostor pro naučení je dán i žákům, kteří by jinak mohli být pokládáni za průměrné nebo i podprůměrné.
11. Činnostní charakter výuky dává dostatek prostoru k dobrému individuálnímu rozvoji nadaných žáků.
12. Výsledky jsou trvalejší – pokračuje se až po zvládnutí předchozí látky většinou žáků. Stálé podněcování žáků k samokontrolě a sebehodnocení, které činnostní výuku vždy provází, přivádí mnohé žáky k dovednosti pracovat bezchybně.
13. Činnostní učení vyhovuje dětem typů zrakového, sluchového i motorického, protože se do výuky zapojuje více smyslů.
14. Hodnocení žáků je snadnější, neboť učitel může průběžně sledovat pokroky v pochopení a aplikaci učiva.
15. Při činnostním učení se vytváří velmi dobrý lidský kontakt mezi učitelem a žákem i mezi žáky navzájem. Tento kontakt se postupně přetváří ve společně uznávaná pravidla naplněná aktivitou, spoluprací, prostorem pro každého.
16. Díky aktivnímu zapojení všech žáků do výuky vede činnostní učení k přirozené integraci dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí.

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho rodičů a školského poradenského zařízení. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními. Prvotní diagnostiku provádí třídní učitel ve spolupráci se speciálním pedagogem naší školy.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně

- Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a speciálního pedagoga.
- Třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou speciálního pedagoga. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující jiných předmětů.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel za metodické podpory speciálního pedagoga plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po třech měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory speciální pedagog vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukážou jako nedostatečná, speciální pedagog doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující speciální pedagog doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího programu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný speciální pedagog. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením speciální pedagog. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.

- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory speciálního pedagoga individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vývojových potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení jedkrát ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Stejný postup platí i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Na úrovni IVP je možné na doporučení školského poradenského zařízení v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). Části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem.

V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení školského poradenského zařízení speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení- čtení, psaní, počítání, nepřesné vnímání času, obtížné rozlišování podstatného a podružného, neschopnost pracovat s abstrakcí, snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou, problémy s technikou učení, problémy s porozuměním významu slov, krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost, nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů, pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytování v součinnosti asistenta pedagoga.

Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- seznámení všech pedagogů, ale i spolužáků, s daným postižením žáka
- respektování zvláštností a možností žáka
- vysvětlení vyučujícím způsoby hodnocení žáka a možnostmi úlev
- vytvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry
- možnost kompenzace jinými činnostmi, kde může být dítě úspěšné
- v případě dlouhodobé nemoci konzultovat a vytvořit individuální vzdělávací plán
- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků
- podporování snahy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními
- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci
- nutnost spolupráce s rodiči
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa

Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo rodičů. Pro tyto žáky může být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření. Mimořádně nadaní žáci mají upraven způsob výuky tak, aby byli dostatečně motivováni k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

Možné úpravy způsobu výuky

- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů (na složitější a abstraktnější úrovni)
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- vnitřní diferenciaci žáka v některých předmětech, např. cizí jazyk, volitelné předměty
- pestrá a podnětná výuka, která umožňuje velkou aktivitu, samostatnost a činorodost (nabídka nestandardních problémových úloh)
- respektování pracovního tempa a zájmu žáka
- podpora hledání dalších možných postupů řešení problémů
- přeřazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí
- předčasný nástup dítěte ke školní docházce

Žáci se zúčastní olympiád, soutěží nejen školních, ale i regionálních nebo krajských. Jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou. Velmi důležité je napomáhat osobnostnímu rozvoji těchto žáků, zapojovat je do kolektivních činností, vést je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším.

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka

- při zjištění nadání a mimořádného nadání žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a speciálního pedagoga
- učitel daného předmětu je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka
- plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou speciálního pedagoga

- na tvorbě PLPP se účastní i vyučující dalších předmětů, kde se projevuje nadání žáka
- s plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu
- seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem
- poskytování podpory učitel daného předmětu ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje
- v případě potřeby učitel za metodické podpory speciálního pedagoga plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s potřebami žáka
- nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpurných opatření vedou k naplnění stanovených cílů
- pokud se daná opatření ukážou jako nedostatečná, speciální pedagog doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení
- pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

- v případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující speciální pedagog doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení
- škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení
- pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka podle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP)
- ředitel školy žádost posoudí, v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP
- za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný speciální pedagog
- IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením speciální pedagog
- IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení
- s IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka
- zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu
- ostatní zúčastnění IVP podepíší
- poskytování podpurných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje
- v případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory speciálního pedagoga individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka
- školské poradenské zařízení jedenkrát ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu
- pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka
- stejný postup platí i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy

Vzdělávání žáků a žákyň se sociálně znevýhodněného prostředí

Úspěšné absolvování povinné školní docházky, v jehož průběhu dosáhnou žákyně a žáci plného rozvinutí svých vzdělávacích možností, je důležitým předpokladem pro další vzdělávací dráhu a jejich pozdější pracovní a společenské uplatnění. Vytváření rovných příležitostí v oblasti vzdělávání v běžné škole je jedním ze základních faktorů, které úspěšné absolvování povinné školní docházky podmiňují. Rovné příležitosti na základní škole spoluvytvářejí podmínky nezbytné pro pokračování vzdělávání žáků a žákyň v sekundárním vzdělávání, získání kvalifikace a uplatnění na trhu práce.

Rovný přístup ke vzdělávání je deklarován ve školské legislativě v § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jako takový prolíná celým zákonem a jeho podpora je tak jednoznačným úkolem školy. K tomu je třeba vytvořit v prostředí školy potřebné zázemí, a to s využitím efektivní komplexní podpory, která umožní každému žákovi a žákyni plně rozvinout jeho/její vzdělávací potenciál.

Při vzdělávání žákyň a žáků se sociálním znevýhodněním, z odlišného sociálního a kulturního prostředí, je ze strany základní školy velmi důležité

- upřednostňovat jejich inkluzivní vzdělávání v běžných třídách
- realizovat aktivity směřující k dlouhodobé individuální podpoře žáků a žákyň, průběžnému vyrovnávání vstupního znevýhodnění a současně vytvářet takové emoční prostředí, které je bude motivovat k osvojení hodnot a znalostí a kompetencí očekávaných ve vztahu k integraci do společnosti
- zaručit všem žákům a žákyním bezpečné a respektující prostředí
- vyžít v případě potřeby podpory asistenta pedagoga pro žáky/žákyně se sociálním znevýhodněním
- vytvořit ve škole odpovídající prostor pro přípravu na vyučování a poskytnout v jejím rámci dostupnou pomoc pedagogického pracovníka (v prostorách ŠD v průběhu přípravy na vyučování, umožnění využití přístupu na internet při zpracovávání domácích úkolů)
- spolupracovat s poskytovateli služeb dostupných v dané lokalitě a využít jejich kapacity k podpoře žáků a žákyň, případně rozvíjet společné aktivity (s neziskovými organizacemi poskytujícími sociální služby, jejichž cílovou skupinou jsou rodiny ohrožené sociálním vyloučením, odborem péče o dítě apod.)
- využívat prostředků z dotačních výzev MŠMT i dalších institucí, určených k získání potřebných zdrojů pro realizaci programů podpory sociálně znevýhodněných žáků/žákyň
- cíleně zabezpečovat vzdělávání pedagogických pracovníků v problematice práce se sociálně znevýhodněnými žáky/žákyněmi (pocházejícími z prostředí sociálního vyloučení, cizinci, žadateli o azyl apod.)
- cíleně vytvářet v rámci školy dostatečné informační zázemí o problematice práce se sociálně znevýhodněnými žáky/žákyněmi (relevantní literatura, databáze dostupných kvalitních internetových zdrojů, metodické materiály apod.)

Pracovníci škol musejí informovat zákonné zástupce žáků a žákyň, že údaje o sociálním znevýhodnění, které školám poskytnou, nejsou vnímány jako stigmatizující a nebudou žádným způsobem zneužity. Údaje o sociálním znevýhodnění budou sloužit výhradně k vyrovnání vzdělávacích šancí těch žáků, u nichž mohou být sníženy v důsledku sociálního (a souvisejícího prostorového, ekonomického, kulturního či symbolického) vyloučení a ke vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků.

Při vzdělávání žákyň a žáků se sociálním znevýhodněním, z odlišného sociálního a kulturního prostředí včetně romských je ze strany pedagogických pracovníků velmi potřebné

- upřednostňovat zejména motivující a aktivizující metody výuky a hodnocení, které mají větší potenciál rozvíjet individuální předpoklady žákyň a žáků a umožňují pozitivně využívat heterogenitu žakovského kolektivu (vytvářet příležitost zapojení všech smyslů do učení se, střídat výklad a individuální či skupinovou činnost žákyň a žáků, vytvářet vzdělávací projekty atp.)
- sledovat zájmy žákyň a žáků a při plánování výuky začleňovat témata atraktivní pro žáky a žákyně ve skupině
- sledovat komunikační dovednosti, jazykovou vybavenost a aktivní slovní zásobu žákyň a žáků a pomáhat jim překonávat případné znevýhodnění v této oblasti (pomoci zde může i asistent pedagoga, využití disponibilní časové dotace ve školním vzdělávacím programu)
- získávat relevantní informace o rodinném zázemí dětí, žákyň a žáků a zajímat se o to, do jaké míry může rodina poskytnout žákyním a žákům potřebné materiální zázemí či podporu a pomoc při vzdělávání
- mít k dispozici dostatek pomůcek k využití žáky a žákyněmi ve škole či při přípravě ve škole v období mimo vyučování (např. školní družina, zájmové kroužky, doučování)
- při práci s žáky a žákyněmi a při zadávání domácí přípravy zohledňovat možnosti, dané jejich rodinným zázemím
- uvědomovat si, že pokud žáci a žákyně nemají dostatečnou podporu v rodinném zázemí, není možné je za to činit zodpovědnými, ale je nezbytné vytvořit podmínky pro to, aby tato skutečnost co nejméně negativně ovlivňovala jejich školní úspěšnost
- být v pravidelném kontaktu s rodiči či zákonnými zástupci žákyň a žáků a vzájemně se pravidelně informovat o pokrocích a vývoji dítěte, poskytovat rodičům pozitivní zpětnou vazbu o pokrocích a dosažených výsledcích jejich dětí
- pokud se pedagogickým pracovníkům školy nedaří navázat odpovídající spolupráci s rodinou žákyň a žáků, je nezbytné vyhledat prostředníka (terénní sociální pracovník, pracovník neziskové organizace poskytující sociální služby, odbor sociálně právní ochrany dětí atp.)

Při vzdělávání žákyň a žáků se sociálním znevýhodněním, z odlišného sociálního a kulturního prostředí, včetně romských, je především důležité, aby pedagogičtí pracovníci vnímali a citlivě usměrňovali sociální klima ve třídě, pravidelně efektivně diagnostikovali vztahy a pozice žákyň a žáků ve skupině, věnovali zvýšenou pozornost žákům a žákyním ohroženým vyloučením ze skupiny, pozitivně ovlivňovali procesy skupinové dynamiky a eliminovali rizika jejich vyloučení z kolektivu třídy.

Veškerá vyrovnávací a podpůrná opatření (při vzdělávání žákyň a žáků se sociálním znevýhodněním, z odlišného sociálního a kulturního prostředí) je potřeba zaměřit na prevenci školní neúspěšnosti těchto dětí a žáků. V průběhu vzdělávání se nesnižují z důvodů sociálního znevýhodnění nároky na žáky a žákyně, ale vytvářejí se jim podmínky pro to, aby se případné znevýhodnění v co nejnižší možné míře projevovalo v naplňování jejich vzdělávacího potenciálu. Pokud pedagogičtí pracovníci realizují vyrovnávací opatření, jež jsou v možnostech školy, a žák či žákyně nedosahuje očekávaných výsledků, je důležité oslovit rodiče či jiného zákonného zástupce žáka či žákyně a včas zprostředkovat pomoc školského poradenského zařízení a spolupracovat na realizaci doporučených opatření.

Spolupráce škol se školskými poradenskými zařízeními

Při spolupráci se školským poradenským zařízením uvede učitel potřebné informace, které poradenský pracovník nemá k dispozici a jsou pro posouzení speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka či žákyně a pro zpracování doporučení důležité.

Uvádí se důvod vyšetření či kontroly, jak žák či žákyně chápe probíranou látku, jak si pamatuje předkládané informace, jak se vyjadřuje, popíše se jeho zájem o výuku a projevenou aktivitu. Pro práci poradenského pracovníka se uvedou postřehy ke strategiím učení, které žák/žákyně využívá. Jakož i informace o jeho/jejím zdravotním stavu, unavitelnosti (míře frustrační tolerance, výkonových vlastnostech apod.), schopnosti cíleně koncentrovat pozornost. Uvádějí se jeho přednosti či nedostatky při zvládnání učiva jednotlivých předmětů a školní prospěch z posledního vysvědčení v porovnání se současnou situací v době, kdy navštíví školské poradenské zařízení a uvádějí se úlevy při hodnocení (pokud je má).

Při komunikaci s poradenskými pracovníky je velmi důležité uvést také informace o rodinném a sociálním zázemí dítěte, žáka či žákyně. Je žádoucí podrobněji doplnit, jak rodiče spolupracují se školou, jakou formou probíhá příprava žáka či žákyně na vyučování. Při spolupráci se školním poradenským zařízením je potřebné popsat chování dítěte, žáka či žákyně, jeho/její vztah k ostatním a postavení ve třídě, vztah k pedagogickým pracovníkům, významnější povahové rysy. Především je třeba uvést, jaká podpurná či vyrovnávací opatření již škola realizovala, v jakém rozsahu a po jak dlouhou dobu a jakým způsobem se tato opatření odrazila na situaci žáka/žákyně. Jaké subjekty byly kontaktovány se žádostí o podporu či spolupráci ve prospěch žáka, jak spolupráce probíhala a jaké přinesla výsledky.

Podstatnou informací pro doporučení školského poradenského pracoviště může být také počet žákyň a žáků ve třídě.

Uvedené skutečnosti je nevhodnější projednávat v rámci osobního kontaktu předcházejícího zahájení vlastní práce školského poradenského zařízení. V případě potřeby je vhodné provést metodicko-konzultační návštěvu či návštěvy pracovníka poradenského zařízení na škole. V jejich rámci jsou získávány další potřebné informace, a to na podkladě vlastního pozorování řízené i neřízené aktivity dítěte, žáka či žákyně, rozhovoru s nimi a také s dalšími pracovníky školy s cílem doplnění již získaných poznatků a případně ověření již sdělených údajů.

Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb ve vztahu k dětem, žákyním a žákům se sociálním znevýhodněním

Pokud škola realizuje veškerá dostupná vyrovnávací opatření a výše uvedené kroky a i tak jsou žáci či žákyně ohroženi nižší školní úspěšností, je důležité včas zprostředkovat pomoc školského poradenského zařízení. V případě žáků a žákyň se sociálním znevýhodněním, z odlišného sociálního a kulturního prostředí, včetně romských je ze strany školského poradenského zařízení především důležité využít veškerých možností jejich vzdělávání a podpory v běžné škole.

Zvýšenou pozornost je třeba věnovat diagnostice lehké mentální retardace. Vždy je třeba mít na paměti skutečnost, že nelze interpretovat jakýkoliv výsledek v testu bez znalosti sociálního pozadí, tj. bez užití anamnesticko-exploračního přístupu, jako základního opatření proti možnému znevýhodnění testem. Výkony v inteligenčním testu jsou pouze jedním z podkladů pro vyjádření úrovně rozumových schopností.

Je důležité, aby školské poradenské zařízení volilo odpovídající postup při diagnostice rozumových schopností u klientů z odlišného sociálního a kulturního prostředí a klientů, kteří jeví rysy sociálního znevýhodnění.

V rámci diagnostiky je nutno užívat výhradně standardizované metody a testy. Diagnostického závěru je pak dosaženo na základě řady údajů o dosavadním průběhu výuky, údajů v rodinné, osobní a zdravotní anamnéze a výsledků objektivních zjištění při vyšetření a metodicko-konzultační činnosti. I když je testová diagnostika úrovně intelektové výkonnosti nezastupitelná, je nutné zdůraznit, že ke stanovení závěru o celkové úrovni kognitivních předpokladů a ke stanovení školní prognózy je samozřejmě nezbytné používat i diagnostiky netestové - klinické, to je porovnání vývoje jednotlivých psychických funkcí i osobnosti jako celku s normou.

Při stanovení dalšího postupu je třeba mít neustále na paměti, že výsledek jakéhokoliv testu inteligence představuje vyjádření daného konkrétního aktuálního stavu v daných podmínkách. V žádném případě se nejedná o stanovení diagnózy. Mentální retardace je závažné postižení vývoje rozumových schopností prenatální, perinatální nebo časné postnatální etiologie, které vede i k významnému omezení v adaptivním fungování postiženého dítěte či dospělého v jeho sociálním prostředí. K diagnóze tedy nestačí pouze selhávání v testech inteligence, ale dítě či dospělý musí současně selhávat i v plnění věku přiměřených očekávání ve svém odpovídajícím sociálním prostředí. Z tohoto hlediska proto například mnoho z romských dětí s IQ nižším než 70, které však současně nejsou ve své rodině nijak nápadné a dobře plní všechna její očekávání, nelze označovat jako mentálně retardované. Rozhodující pro určení příslušného pásma rozumových schopností tak musí být vždy především kvalita zvládnutí životních nároků dítěte (dospělého) v jeho prostředí.

Velkou pozornost je třeba věnovat žákům s hraničními výkony ve standardizovaných testech rozumových schopností a žákům s rizikem pseudoretardace. Odborné posudky pro tyto žáky a doporučení pro zařazení do příslušné školy a třídy by měly být vypracovány v pedagogicko-psychologických poradnách.

Při diagnostice rozumových schopností u žáků z odlišného sociálního a kulturního prostředí a klientů, kteří jeví rysy sociálního znevýhodnění, je třeba klást velký důraz na podrobnou rodinnou anamnézu. V případě nedostatku relevantních informací je třeba využít všech dostupných možností pro jejich získání. V odůvodněných případech, kdy je vysoká pravděpodobnost ovlivnění výkonu v testech rozumových schopností sociálním znevýhodněním žáka, je jednou z možností získání podkladů pro rodinnou anamnézu přímo v rodině dítěte kompetentní sociální pracovníci poradny, je-li v poradně tato profese zastoupena.

Výstupem, který je očekáván z prvního vyšetření, není zařazení do příslušné školy samostatně zřízené pro žáky/žákyně se speciálními vzdělávacími potřebami, ale zjištění aktuálního výkonu, určení oblastí, na jejichž rozvoj je třeba zaměřit cílenou podporu. Především pak jasně a konkrétně formulovat postupy a formy práce, s cílem změnit dosavadní stav, pro nějž bylo přistoupeno ke službám školského poradenského zařízení.

Při práci s dětmi, žáky a žákyněmi z odlišného sociálního či kulturního prostředí (tedy i romskými) musí být vyšetřující psycholog (speciální pedagog) vybaven klíčovou kompetencí pro objektivní interpretaci výsledků testů rozumových schopností těchto žáků, tj. velmi dobrou znalostí kulturního a sociálního zázemí dítěte. Vyšetřující psycholog by neměl při interpretaci výsledků předjímat případné zmaření vzdělávacích šancí v budoucnu samotným žákem, žákyní či rodinou.

Velký důraz je třeba klást na včasnou intervenci a úzkou spolupráci s rodinou, dětskými lékaři a orgány sociálně-právní ochrany dětí.

O případném přerazení žáka či žákyně do školy či třídy s upraveným vzdělávacím programem pro žáky/žákyně se zdravotním postižením by mělo být rozhodováno až po vyčerpání všech dostupných podpůrných a vyrovnávacích opatření uvedených výše, dále pak

- zařazení dítěte do přípravné třídy základní školy
- odklad školní docházky a opětovné zařazení do přípravné třídy
- zařazení žáka/žákyně do prvního ročníku základní školy s respektováním vzdělávacích možností a schopností žáka/žákyně
- opakování prvního ročníku základní školy
- jestliže po vyčerpání všech výše uvedených opatření nedošlo u žákyně/žáka k odpovídajícímu zlepšení ve sledovaných oblastech.

Pro práci se žáky z odlišného sociálního či kulturního prostředí, je nezbytná dobrá znalost specifik tohoto prostředí, zejména pak odlišností v rodinné výchově a jejich vlivu na rozumový a sociální vývoj dítěte, žáka, žákyně. Proto je pro odborné pracovníky školských poradenských zařízení důležité zaměřit se na další vzdělávání v dané oblasti.

Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují Charakteristiku průřezového tématu, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávacím oblastem a přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot. Obsah průřezových témat doporučený pro základní vzdělávání je rozpracován do tematických okruhů. Každý tematický okruh obsahuje nabídku témat (činností, námětů). Výběr témat jsme přizpůsobili podmínkám školy a věku žáků.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Zařadili jsme do ŠVP všechna témata tak, aby se s nimi žáci během 1. stupně seznámili, nejsou však zastoupena v každém ročníku. V průběhu vzdělávání na 1. stupni budou zařazeny jen některé tematické okruhy jednotlivých průřezových témat. Se všemi se postupně setkají v průběhu základního vzdělávání. Jejich rozsah a způsob realizace stanovuje RVP ZV. Průřezová témata je možné využít jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu nebo v podobě samostatných předmětů, projektů, seminářů, kurzů apod.

Propojení tématu s digitálními technologiemi umožňuje žákům zejména samostatně získávat, vyhodnocovat a sdílet informace o zemích Evropy a světa. Tyto informace mají především usnadňovat orientaci v nabídce vzdělávacích a pracovních příležitostí, rozvíjení zájmů a navazování kontaktů.

Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

1. Osobnostní a sociální výchova
2. Výchova demokratického občana
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
4. Multikulturní výchova
5. Environmentální výchova
6. Mediální výchova

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Charakteristika

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova v základním vzdělávání je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Odráží osobnost žáka, jeho individuální potřeby a zvláštnosti. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Tematické okruhy PT

Jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je vhodné zařazovat do výuky ta témata, která odrážejí aktuální potřeby žáků. Všechna témata se uskutečňují prakticky formou her, cvičení, modelových situací s příslušnou diskusí.

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium
Sebepoznání a sebepojetí – moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty), můj vztah ke mně, k druhým

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání a prožívání, vůle, organizace vlastního času, osobní cíle a kroky k jejich dosažení

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění, mít se rád, předcházet stresům, zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích

Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnost nápadů, originalita, schopnost vidět věci jinak, schopnost dotahovat nápady do reality)

Sociální rozvoj

Poznávání lidí – ve skupině, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem, hledání výhod v odlišnostech
Mezilidské vztahy – empatie, respektování podpora, pomoc, lidská práva jako regulativ vztahů

Komunikace – cvičení ve verbální a nonverbální komunikaci, komunikační dovednosti (monolog, dialog), komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, prosba, přesvědčování, řešení konfliktu, vyjednávání atd.) efektivní strategie (asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, pravd, lež)

Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (dovednost odstoupit od vlastního nápadu, navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenek), rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny), rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí
Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování, pomáhající a prosociální chování (nečekající protislužbu).

Výchova demokratického občana (VDO)

Charakteristika

Úkolem průřezového tématu je vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti.

Učí žáka:

řešit situace se zachováním pravidel slušnosti a zachováním lidské důstojnosti

mít respekt k druhým, k celku

uvědomění si práv a povinností

uplatňování zásad slušné komunikace v demokratickém způsobu řešení situací

Tematické okruhy PT

Občanská společnost a škola

Škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole. Spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci.

Občan, občanská společnost a stát

Občan jako odpovědný člen společnosti, jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své činy a postoje, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku. Práva a povinnosti občana, úloha občana v demokratické společnosti.

Formy participace občanů v politickém životě

Obec jako základní jednotka samosprávy státu, společenské organizace a hnutí.

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Principy demokracie, spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka. Demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VME)

Charakteristika

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech vychovává zodpovědného a tvořivého člověka, který je schopný mobility a flexibility v osobním životě i pracovní sféře. Podporuje a rozvíjí u žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří svobodná lidská vůle, uplatňování práv a plnění povinností, humanismus. Otvírá žákům širší obzory poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru.

Tematické okruhy PT

Tematické okruhy tohoto průřezového tématu mají podnítit zájem žáka o Evropu a svět a zprostředkovávají mu její poznávání i poznávání světa jako prostředí, v němž se lidé setkávají, řeší problémy a utvářejí svůj život. Žáci si uvědomují souvislosti při řešení běžných životních situací. Průřezové téma je členěno do tří částí:

Evropa a svět nás zajímá

Rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy i světa, události mající vztah k Evropě a světu, naši sousedé, život dětí v jiných zemích, lidová slovesnost, zvyky, tradice.

Objevujeme Evropu a svět

Srovnání naší vlasti, Evropy a světa, evropská krajina, mezinárodní setkávání, státní a evropské symboly.

Jsme Evropané

Poznávání kořenů a zdrojů evropské civilizace.

Multikulturní výchova (MKV)

Charakteristika

Multikulturní výchova umožňuje žákům se seznamovat s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Žáci si pak lépe uvědomují svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

K realizaci se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimo řádných událostí v rodině, v obci a v nejbližším okolí.

Tematické okruhy PT

Tematické okruhy vycházejí z aktuální situace ve škole.

Lidské vztahy

Chápat právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci při toleranci rozdílné kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnosti; umět se dobře začlenit v rodině, mezi vrstevníky; uplatňovat principy slušného chování, dobrých mezilidských vztahů – tolerance, empatie, solidarita.

Etnický původ

Chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemnou rovnost.

Multikultura

Pochopit užívání cizího jazyka jako prostředku dorozumění a prostředku vzájemného obohacení; schopnost naslouchání druhým a vstřícný postoj k odlišnostem.

Princip sociálního smíru a solidarity

Chápat otázky základních lidských práv, odmítání diskriminace předsudků vůči jiným etnickým skupinám.

Multikulturní výchova s digitálními technologiemi umožňuje žákům zejména získávat, vyhodnocovat a sdílet informace jako východisko pro přemýšlení o naléhavých tématech a způsobech jejich řešení.

Environmentální výchova (EV)

Charakteristika

Environmentální výchova vede žáka k pochopení vztahů člověka a životního prostředí a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jednotlivce. Vede žáka k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje (v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské společnosti) životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Toto průřezové téma poskytuje ucelený pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím.

Environmentální výchova s digitálními technologiemi umožňuje žákům aktivně získávat a sdílet zásadní informace týkající se naléhavých otázek životního prostředí. To umožňuje jednak hlouběji poznávat a vyhodnocovat závažnost ekologických problémů, jednak zvyšovat zájem žáků, aby modelovali a prezentovali varianty jejich řešení, komunikovali o nich a vyhodnocovali jejich možné dopady na úrovni lokální a globální.

Tematické okruhy PT

Ekosystémy

Les, pole, vodní zdroje, moře, tropický deštný prales, lidská sídla – význam, změny vlivem člověka, způsoby hospodaření, ohrožení.

Základní podmínky života

Voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje (vztahy, význam, ochrana).

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Zemědělství, doprava, průmysl, odpady, ochrana přírody a kulturních památek, změny v krajině.

Vztah člověka a prostředí

Naše obec, životní styl, prostředí a zdraví.

Mediální výchova (MV)

Charakteristika

Média a komunikace představují zdroj zkušeností, prožitků a poznatků. Učíme žáky umět zpracovat, vyhodnotit a využívat podněty přicházející z okolního světa, což vyžaduje náročnou přípravu.

Propojení Mediální výchovy s digitálními technologiemi zdůrazňuje témata a činnosti týkající se mediální komunikace, bezpečnosti komunikace a minimalizace rizik, potřeby rozlišovat mezi soukromou a veřejnou komunikací a vnímat naléhavost neustálého kritického vyhodnocování informací a mediálních sdělení. Pro plnohodnotné zapojení žáků do mediální komunikace je třeba vytvářet příležitosti a podmínky k tvorbě mediální produkce a k vědomému využívání různých výrazových prostředků a tvořivých realizačních postupů.

Tematické okruhy PT

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavních prvků od informativních a společensky významných.

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Různé typy sdělení, jejich rozlišování, rozdíl mezi reklamou a zprávou.

Fungování a vliv médií ve společnosti

Vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu, role médií v každodenním životě jednotlivce.

Tvorba mediálního sdělení

Tvorba mediálního sdělení pro kabelovou televizi, www stránky.

Doplňující vzdělávací obory

Dramatická výchova

Pomocí dramatické výchovy

- rozvíjíme u žáků jejich tvořivost– učíme je volně bez strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce a literatuře, ale i v dalších vyučovacích předmětech
- rozvíjíme a obohacujeme slovní zásobu žáků
- učíme žáky tvořivě řešit praktické problémy
- vedeme žáky k slušnosti a respektování spolužáků, rodičů i ostatních dospělých v jejich okolí
- žáci mohou prožívat různé situace, naučit se cítit s druhými a pomáhat si navzájem

Dramatická výchova prostupuje napříč všemi předměty.

Učivo

Základní předpoklady dramatického jednání

psychosomatické dovednosti– práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace

herní dovednosti– vstup do role, jevištní postava

sociálně komunikační dovednosti– spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení

Proces dramatické a inscenační tvorby

náměty a témata v dramatických situacích– jejich nalézání a vyjadřování

typová postava– směřování k její hlubší charakteristice; činoherní i loutkářské prostředky

dramatická situace, příběh– řazení situací v časové následnosti

inscenační prostředky a postupy– jevištní tvar na základě improvizované situace a minipříběhu; přednes

komunikace s divákem– prezentace, sebereflexe

Recepce a reflexe dramatického umění

základní stavební prvky dramatu– situace, postava, konflikt

současná dramatická umění a média– divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba

základní divadelní druhy– činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo

Etická výchova

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata

Mezilidské vztahy a komunikace.
Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
Pozitivní hodnocení druhých.
Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
Komunikace citů.
Interpersonální a sociální empatie.
Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
Reálné a zobrazené vzory.
Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.
Na deset základních témat navazuje šest aplikačních témat, mezi která patří:
Etické hodnoty
Sexuální zdraví
Rodinný život
Duchovní rozměr člověka
Ekonomické hodnoty
Ochrana přírody a životního prostředí
Hledání pravdy a dobra jako součást přirozenosti člověka

Učivo

Základní komunikační dovednosti

komunikace při vytváření výchovného kolektivu - představení se, vytvoření základní komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace
základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích - pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva
základy neverbální komunikace- seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky
komunikace citů - identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu

Pozitivní hodnocení sebe a druhých

sebepojetí - sebepoznání, sebehodnocení, sebpřijetí, sebeprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování
pozitivní hodnocení druhých – v běžných podmínkách projevovali pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu
akceptace druhého – zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých

Tvořivost a základy spolupráce

tvořivost v mezilidských vztazích - vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování

schopnost spolupráce - radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce

elementární prosociálnost - darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství základy asertivního chování

iniciativa - ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu

asertivní chování - rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání

Taneční a pohybová výchova

Tento doplňující vzdělávací obor vytváří další prostor pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, zejména kompetencí sociálních a personálních, komunikativních a občanských, a zároveň přispívá k dosahování cílů základního vzdělávání. K rozvíjení klíčových kompetencí žáků a k naplňování cílů základního vzdělávání prostřednictvím tance a pohybové výchovy je nezbytné věnovat pozornost čtyřem základním doménám, které v taneční a pohybové výchově prostupují veškeré konání a jsou obsažené v nejrůznějších formách v celém vzdělávacím obsahu.

Jsou to

Objevování svého místa, Rozvíjení inteligence těla, Původnost/originalita a Vytváření společenství

Obsahem Objevování svého místa jsou činnosti, jejichž prostřednictvím žák hledá a poznává prostor svého těla a které zprostředkují a vizualizují představu fyzického propojení tělesnosti s prostorem a prostředím. Pocit poznání a uvědomění si svého těla v prostorovém kontextu vede k uvědomění si své jedinečnosti v rámci sounáležitosti s celkem – napojení sena řád věcí. Toto poznání doprovází úcta, pokora a svoboda.

Obsahem Rozvíjení inteligence těla jsou činnosti směřující k rozvíjení přirozeného používání pohybu v závislosti na individuálních anatomických, fyziologických a psychologických předpokladech žáka. Jedná se o dlouhodobý proces podmíněný vůlí, směřující ke kvalitám rozvíjeným a získávaným v závislosti na záměru, talentu a inteligenci. Činnosti směřující k rozvíjení inteligence těla nejsou cestou mechanického opakování a drilu.

Obsahem Původnosti/originality jsou činnosti, které rozvíjejí osobnost žáka a během dlouhodobého procesu mu pomáhají hledat jedinečný způsob jeho vyjádření světa. Smyslem skutečné původnosti/originality není upoutávat pozornost za každou cenu. Je to cesta jedinečně uchopeného již existujícího tvarosloví. Záměrem je pomáhat vyrůst osobnostem, které budou této původnosti schopny.

Obsahem Vytváření společenství jsou činnosti, které evokují prožitek sounáležitosti a sdílení. Tanec může zprostředkovat prožitek společenství jako jednu ze základních lidských potřeb. TPV navozuje pocity sounáležitosti a sdílení, čímž působí proti odcizení a vykořenění a podporuje pozitivní (partnerskou) sociální interakci.

Učivo

Pohybová průprava

cvičení, která vypracovávají „svalový korzet“ osového orgánu (pánev, páteř, šíje a hlava)
cvičení aktivující hlavní tělesné těžiště
cvičení upevňující osově postavení dolních končetin
cvičení zaručující možnost propojení pohybu horních končetin s pohybem trupu
cvičení, která zvyšují hybnost kloubního systému a přiměřeně zatěžují svalový aparát

Prostorové citění

základní prostorové vztahy (výška – hloubka, vpřed – vzad, vpravo – vlevo, daleko – blízko)
půdorysné dráhy pohybu (přímka, úsečka, oblá linka, kruh)
prostorové dráhy pohybu
prostorové citění jako zážitek

Vzájemné vztahy

vztahy partnerské (vyvážené)
vztahy dominantní a subdominantní
dvojice, trojice, kruh, řada, skupina – v různých způsobech držení
důvěra a porozumění jako základ vzájemných vztahů

Pohyb s předmětem

předmět jako bezprostřední podnět k pohybu a ke hře
princip techniky práce s náčiním (souhra těžiště těla s těžištěm předmětu)
přístupné druhy náčiní pro argumentaci rozličných pohybových principů (míče, švihadla, obruče různých velikostí, stuhy, tyče apod.)
hra s předmětem, který přispívá k elementární schopnosti vyjádřit obsah pohybu a ke koncentraci

Pohybové a taneční hry

hra jako základ umělecké činnosti
hry kladoucí požadavky na různé psychické procesy, vlastnosti a stavy
hry učící senzomotorické koordinaci
hry přispívající k formování charakteru a mravní výchově
hry s náčiním, motivované hudbou, hry prostorové, s rozpočítáváním, se zpěvem, na honěnou, hádanky, hry s napodobováním

Hudba a tanec

aktivní naslouchání hudby podněcující k pohybu

rozvíjení dialogu mezi hudbou a tancem
rytmus, melodie, dynamika, harmonie
pohybové cítění dvoudobosti, třídobosti – sudých a lichých taktů obecně

Improvizace

improvizace v rámci průpravných cvičení
improvizace jako svět absolutní svobody
improvizace s námětem

Filmová /audiovizuální výchova (F/AV)

F/AV v etapě základního vzdělávání je koncipována jako metodické propojení několika tvůrčích činností:

vlastní tvůrčí zkušenost z filmové/audiovizuální tvorby a jejího výsledku
schopnost vnímat díla vytvořená audiovizuálními výrazovými prostředky a uvědomovat si jejich hodnoty
potřeba zaujmout a formulovat názor na filmové/audiovizuální dílo

Vlastní tvůrčí zkušenost žáků (od 2. období 1. stupně) zprostředkovávají tři vzájemně propojené a na sebe navazující okruhy činností, při nichž se uplatňuje subjektivita, pozorování a smyslové vnímání, fantazie, tvořivost a citlivost a při kterých se prohlubují komunikační schopnosti. Důraz je kladen na postupný rozvoj vnímání filmových/audiovizuálních děl. Žáci se na základě jednoduchých tvůrčích experimentů učí „řeči filmu“ tak, aby mohli mít větší užitek z vnímání děl filmové/vizuální kultury. Učí se lépe porozumět možnostem jednotlivých typů filmových/audiovizuálních sdělení vycházejících buď z přesného obrazu okolního světa (dokumentární pojetí), nebo umělého obrazu více či méně možného světa (hraný film) i obrazu, který vychází z technických možností rozšiřujících „filmovou řeč“ o triky, animace a další výtvarné prvky. Stejně významnou složkou vzdělávacího obsahu jsou vlastní tvořivé činnosti žáků s využitím jednoduchých technických a výrazových prostředků typických pro film a audiovizuální umění obecně.

V základním vzdělávání se pozornost zaměřuje především na

přiblížení fyziologické podstaty vnímání pohybujeících se obrazů, jejich předpokladů a možností; klíčovou roli světla v audiovizu
propojení a vztahy s ostatními obory umění
individuální pozorování a schopnost užívat v komunikaci audiovizuální – kinematografické sdělení
osvojení si specifického jazyka pro vyjadřování vlastních myšlenek a pocitů
znalost základních prvků audiovizuálního výrazu a jejich tvořivého využití
vytváření záběrů a jejich užití v elementární montáži; tvorbu drobného audiovizuálního tvaru jako hmatatelného výstupu praktické zkušenosti
individuální tvůrčí zkušenost a poučenější a intenzivnější vnímání filmových/audiovizuálních děl
užívání technologií jako prostředku k realizaci záměru, nikoliv jako cíle

F/AV v základním vzdělávání poskytuje žákům příležitost lépe pochopit společný základ umění a jeho význam v životě člověka a společnosti. Posiluje schopnost intenzivněji vnímat společnost a procesy, které v ní probíhají. Přispívá k rozvoji osobnosti žáka, vytvoření jeho hodnotového systému, etických postojů a aktivního vztahu ke společnosti.

Sexuální výchova

Sexuální výchova je v základních školách realizována zejména prostřednictvím vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět na 1. stupni ZŠ a Člověk a zdraví na 2. stupni ZŠ, tyto vzdělávací oblasti jsou dále tematicky propojeny se vzdělávacími oblastmi Člověk a společnost, Člověk a příroda, s průřezovými tématy Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova a tematicky zasahuje také do dalších vzdělávacích oblastí a průřezových témat (viz RVP ZV).

Obsah učiva související se sexuální výchovou vyjmutý z výše uvedených vzdělávacích oblastí a průřezových témat:

1. Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

domov – prostředí domova

škola – bezpečná cesta do školy

Lidé kolem nás

rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování

právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, protiprávní jednání

2. Člověk a zdraví

lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince, partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina a partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu)

péče o zdraví, zdravá výživa – osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika, reklamní vlivy

osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání, brutalita a jiné formy násilí, služby odborné pomoci)

Vztahy mezi lidmi a formy soužití

vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina

Změny v životě člověka a jejich reflexe

dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny
sexuální dospívání a reprodukční zdraví – předčasná sexuální zkušenost, těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity

Zdravý způsob života a péče o zdraví

tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, intimní hygieny, ochrana před přenosnými a nepřenosiými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy – bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV / AIDS, hepatitidy, preventivní a lékařská péče)

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci
bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích, manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt

Hodnota a podpora zdraví

celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie (Maslowova hierarchie potřeb)
podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, odpovědnost jedince za zdraví

Osobnostní a sociální rozvoj

sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztahy k druhým lidem, zdravé a vyrovnané sebepojetí
seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací
psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých

morální rozvoj – dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích, pomáhající a prosociální chování

3. Člověk a společnost

Člověk ve společnosti

lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen
vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti

zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování

Člověk jako jedinec

podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti

vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení

stereotypy v posuzování druhých lidí

osobní rozvoj – adaptace na životní změny

4. Člověk a příroda

Biologie člověka

fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka

anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla

nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí

životní styl – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka

5. Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace

psychohygiena

Sociální rozvoj

poznávací schopnosti

mezilidské vztahy

komunikace

Morální rozvoj

řešení problémů a rozhodovací dovednosti

hodnoty, postoje, praktická etika

Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
fungování a vliv médií ve společnosti.

Multikulturní výchova

kulturní diference

lidské vztahy

etnický původ

multikulturalita

princip sociálního smíru a solidarity

Realizaci sexuální výchovy je naplňován především jeden z cílů základního vzdělávání, a to učít žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný. Zároveň jsou rozvíjeny především tyto klíčové kompetence:

kompetence k učení

kompetence k řešení problémů

kompetence komunikativní

kompetence sociální a personální

kompetence občanské

Učební plán

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	Ročník					Minimální časová dotace	Disponibilní hodiny
		1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	7 + 2	7 + 2	7 + 1	6 + 2	6 + 2	33	+ 9
	Anglický jazyk	1	1	2	2	3	9	
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4	20	+ 3
Informatika	Informatika	-	-	-	1	1	2	
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	1 + 1	-	-	5	+ 1
	Přírodověda	-	-	-	2	1 + 1	3	+ 1
	Vlastivěda	-	-	-	2	1 + 1	3	+ 1
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	
	Výtvarná výchova	1	1	1 + 1	2	2	7	+ 1
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	1	1	1	1	1	5	
Týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		19 + 2	19 + 3	19 + 4	23 + 3	22 + 4	102	+ 16
Celkový týdenní počet hodin – maximum týdně		21	22	23	26	26	118	

Poznámky k učebnímu plánu

Celková týdenní hodinová dotace je RVP ZV stanovena:

pro 1. – 2. ročník maximálně 22 hodin

pro 3. – 5. ročník maximálně 26 hodin

1. Závazná minimální časová dotace je uváděna u jednotlivých vyučovacích předmětů. Lze ji navýšit podle záměrů školy prostřednictvím disponibilních hodin – pro 1. – 5. ročník celkem o 16 vyučovacích hodin.
2. Celková časová dotace 118 hodin týdně (včetně disponibilních) je pro 1. – 5. ročník závazná. (Uvedené rozvržení minimálních a disponibilních hodin je provedeno na základě dohody zkušených učitelů tvořivých škol.)
3. Učební plán lze modelovat variabilně podle vzdělávacích potřeb žáků a pedagogických záměrů školy, neboť časová dotace uváděná rámcovým vzdělávacím programem je vztahována ke vzdělávacím oblastem a je doplněna disponibilní časovou dotací, jejíž využití je plně v kompetenci ředitele školy.
4. V rámci učebního plánu může v 1. – 3. ročníku probíhat výuka jednotlivých předmětů bez pevné časové dotace v menších časových celcích než jedna vyučovací hodina; jednotlivé řízené činnosti mohou být kombinovány a propojovány při zachování celkové stanovené denní a týdenní dotace pro vyučovací předměty a dodržení požadavků na odpočinek.

Poznámky k zařazení vzdělávacích oblastí do učebního plánu (určuje RVP ZV)

Jazyk a jazyková komunikace

Český jazyk a literatura

Vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků.

Cizí jazyk

Předmět s časovou dotací 3 hodiny týdně je zařazen povinně od 3. do 9. ročníku. S jeho zařazením je možné začít při zájmu žáků a souhlasu jejich rodičů i v nižších ročnících; přednostně musí být žákům nabídnuta výuka anglického jazyka; pokud žák (jeho zákonný zástupce) zvolí jiný cizí jazyk než anglický, musí škola prokazatelně upozornit zákonného zástupce žáka na skutečnost, že ve vzdělávacím systému nemusí být zajištěna návaznost ve vzdělávání zvoleného cizího jazyka při přechodu žáka na jinou základní nebo střední školu. Na naší škole je anglický jazyk vyučován od 1. ročníku.

Matematika

Předmět je povinně zařazen do všech ročníků.

Informatika

Učivo v 1. – 3. ročníku je realizováno jako součást jiných vyučovacích předmětů; ve 4. a 5. ročníku je zařazován jako samostatný vyučovací předmět, je též spojován s obsahem jiných vyučovacích předmětů.

Člověk a jeho svět

Realizuje se v 1. – 3. ročníku ve vyučovacím předmětu prvouka a ve 4. – 5. ročníku v předmětech přírodověda a vlastivěda, tedy ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání.

Umění a kultura

Realizuje se v samostatných vyučovacích předmětech hudební výchova a výtvarná výchova, které jsou zařazeny ve všech ročnících.

Člověk a zdraví

Tělesná výchova je zařazena do všech ročníků, její týdenní časová dotace nesmí klesnout pod 2 vyučovací hodiny; výchova ke zdraví je realizována zejména v tělesné výchově, prvouce a přírodovědě.

Člověk a svět práce

Učivo vzdělávací oblasti se realizuje ve všech ročnících jako samostatný předmět pracovní činnosti.

Učební osnovy

Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů

Vzdělávací program Škola pro život realizuje požadavky na základní vzdělávání prostřednictvím formulovaných vzdělávacích oblastí a vytváří pro školní praxi dílčí celky – vyučovací předměty.

Oblast:	Předmět:	Ročník:
<u>1. Jazyk a jazyková komunikace</u>	Český jazyk Anglický jazyk	1. – 5. ročník 1. – 5. ročník
<u>2. Matematika a její aplikace</u>	Matematika	1. – 5. ročník
<u>3. Informatika</u>	Informatika	4. a 5. ročník
<u>4. Člověk a jeho svět</u>	Prvouka Vlastivěda, Přírodověda	1. – 3. ročník 4. – 5. ročník
<u>5. Umění a kultura</u>	Hudební výchova Výtvarná výchova	1. – 5. ročník 1. – 5. ročník
<u>6. Člověk a zdraví</u>	Tělesná výchova	1. – 5. ročník
<u>7. Člověk a svět práce</u>	Pracovní výchova	1. – 5. ročník

Hlavní cíle 1. období

Cílem prvního období základního vzdělávání je naučit žáky: základům čtení, psaní, počítání a prvního cizího jazyku. Vyučování má ve všech předmětech činnostní charakter.

Při vytváření dovedností a návyků v 1. – 3. ročníku se požaduje, aby žáci chápali účel a smysl každé své činnosti, aby o činnostech hovořili a měli pro ně dostatečný časový prostor. V souladu s charakterem myšlení žáků je těžiště vyučování v přímém poznávání skutečností kolem nás.

K výuce v tomto období patří i vyučovací předměty s výchovným zaměřením, tj. hudební, výtvarná, tělesná a pracovní výchova. V programu jsou uplatňovány též: dramatická výchova, výchova ke zdraví a informační a komunikační technologie, ale netvoří samostatné předměty.

Charakteristické pro toto období je prolínání učiva mezi všemi vyučovacími předměty.

Hlavní cíle 2. období

Vyučování má ve všech předmětech činnostní charakter. Je nutné dodržovat návaznost na dovednosti a vědomosti získané žáky v 1. vzdělávacím období. Učivo, které je uvedeno pod orientačními očekávanými výstupy, je třeba průběžně upevňovat; ostatní učivo, které bylo s žáky v 1. období probráno, je nutné opětovně činností předložit a dostatečně procvičit.

Ve 2. období uplatňujeme ve větší míře aktivní zapojování žáků do výuky, sebekontrolu a sebehodnocení žáků. Žáky vedeme k objevování souvislostí mezi látkou naučenou a látkou aktuálně probíranou. Důraz klademe na propojování učební látky jednotlivých vyučovacích předmětů mezi sebou a na zautomatizování základních vědomostí, a to zejména v matematice a českém jazyce. Žáky učíme nedostatky nejen odhalovat, ale ukazujeme jim, jak lze zjištěné nedostatky postupně odstraňovat. Žákům dáváme prostor k samostatným úvahám a dodáváme důvěru k dosažení dobrých výsledků.

Cílem tohoto období základního vzdělávání je připravit žáky k snadnému přechodu na 2. stupeň.

Charakteristika 1. vzdělávacího období

Do 1. vzdělávacího období vstupuje žák vybaven vědomostmi a dovednostmi získaných v mateřské škole. Připravenost žáků k učení je v tomto období odpovídající vstupu do 1. ročníku a velice individuální. Z hlediska psychologického vývoje žáků je třeba vzít v úvahu, že žáci jsou stále v období názorného myšlení a budou se učit přecházet do období konkrétních operací. Proto je ve vyučovacích a výchovných postupech nutné přizpůsobit to, co si má žák osvojit, jeho vnímání i myšlení, a předkládat poznatky různými formami odpovídajícími vyspělosti žáků. V procesu osvojování učiva se nejedná pouze o upevňování soustavy vědomostí a dovedností, ale i o formování psychických struktur, které jsou základem osobních zájmů žáka, jeho schopností a charakteru. Za kritérium naučení nebudeme pokládat to, kolik látky dokáže žák produkovat, nýbrž to, do jaké míry se osvojené učivo stalo nedílnou součástí žákovy osobnosti.

Tvořivá škola je v tomto období školou individuální žákovské práce. Žáci jsou vzděláváni tak, aby nepřijímali vědomosti pasivně, nýbrž aby sami pozorovali, hledali a učební látku na základě svých poznatků a zkušeností zpracovávali. Žáci se učí činnostně, čímž jsou průběžně a účelně rozvíjeny jejich tělesné a duševní schopnosti. Žáci jsou vedeni ke spoluúčasti na výuce, k vynalézavosti a k cílevědomosti při získávání trvalých dovedností a základních vědomostí potřebných v praktickém životě.

V Tvořivé škole jsou zdůrazňovány vědomosti a dovednosti, které mají význam pro rozvoj žákovských schopností, žák získává „rolí žaka“. Žákům se v tomto období zpravidla nepředkládá hotové učivo, nýbrž jsou vedeni k tomu, aby se ho zmocňovali vlastním pozorováním, uvažováním, využíváním již získaných poznatků. Nezaměstnává se jen rozum žáků nebo dokonce jen jejich paměť, ale cvičí se také jejich vůle, dbá se na jejich výchovu. Žáci jsou vedeni k zodpovědnosti, k sebehodnocení a sebekontrolě. Učí se účelně používat pracovní metody, aby je mohli snadno aplikovat při dalším vzdělávání a sebevzdělávání.

Činnostní postupy pravidelně zařazované do výuky nejsou samy o sobě cílem vzdělávání, ale pouze prostředkem k tomu, aby se co nejvíce zvýšil zájem žáků o vzdělávání a aby se rozvíjela schopnost jejich samostatné tvořivé práce.

Při činnostním stylu vzdělávání se při řešení úkolů často vyskytují otázky (problémy), u kterých si žáci doslova přejí, aby byly vyřešeny. Jindy zase učitel vymýšlí takové situace, ve kterých je skryta otázka. Žáci otázku objeví a přirozeně ji chtějí řešit. Můžeme říci, že základem činnostních postupů jsou učitelem předložené problémy, které žáci v dané situaci nacházejí a snaží se je řešit. Učitel tvořivou práci žáků řídí a je připraven jim v případě potřeby pomoci. Vhodné problémy k řešení předkládá především praktický život, který žáci sledují, nebo drobné denní události. Také například vycházky do přírody poskytují mnoho námětů k pozorování, měření, porovnávání apod. Všechno, na co mohou žáci přijít sami, jim necháváme k objevení a neubíráme jim tak radost z vlastního činnostního pozorování, z vlastního poznávání, z vlastní vykonané práce.

Pro toto období vývoje rozumových operací je charakteristické využívání různých činností, potřeba motivace k učení a aktivního zapojení žáků do procesu vzdělávání. Činnostmi žáků zde rozumíme jednak manipulaci žáka se zvolenými předměty (pomůckami), jednak se znaky (např.: slovními, číselnými, obrázkovými), které v lidském myšlení zastupují různé předměty a vztahy.

Při poznávání na základě činností se musí žák nejprve zorientovat v daném úkolu, připravit si pomůcky a na základě pozorování při manipulaci s nimi vyjádřit slovy, co shledává. Teprve potom, obvykle společně s ostatními žáky nebo za pomoci učitele, dospívají žáci k zobecnění poznatku a jeho přesnějšímu vyjádření. Takto, prostřednictvím jasného porozumění, dochází k osvojování nových poznatků. V tomto smyslu je možné činnosti žáků chápat jako nástroj k poznávání vnějšího světa a přetváření dosud získaných poznatků tak, aby je bylo možné uvádět do systémů z hlediska jejich využití při řešení různých problémů. U takto učených žáků vznikají v tomto období vnitřní struktury operací a tím se vytvářejí předpoklady pro rozvoj logického myšlení. Aktivně se také ovlivňuje jejich další zdravý psychický vývoj.

Naše Tvořivá škola zpříjemňuje žákům učení a zvyšuje zájem žáků o výuku. Díky používání činnostních metod a postupů, které žáky aktivně zapojují do výuky, žáci učivu lépe rozumějí, lépe si látku osvojují a zapamatovávají. Snažíme se, aby v 1. období základního vzdělávání ve výuce vládla pozitivní atmosféra. To je nejlepší předpoklad pro úspěchy žáků.

K dobrému osvojení jakéhokoliv učiva (matematického, přírodovědného, učiva z českého nebo z cizího jazyka aj.) žáky nemůže dojít bez příslušné motivace, bez vytvoření vnitřního zájmu o určité učivo. Žák, který si má učivo nejen zapamatovat, ale také osvojit (to znamená dokázat si učivo vybavovat v jiných souvislostech), musí být dostatečně motivován. Tomu napomáhá jednak porozumění učivu, jednak žákova důvěra v to, že je v jeho schopnostech dané učivo zvládnout. Pozitivní motivace žáků k učení souvisí tedy těsně s jejich směřováním k vytrvalosti a snaze dosáhnout dobrých výsledků.

Vzdělávací proces vyžaduje průběžnou zpětnou vazbu mezi učitelem a žákem. Díky ní žák dostává možnost uvědomovat si své pokroky a příležitost vidět, že může postupně dosáhnout stanoveného cíle. Každý žák má v sobě snahu účastnit se aktivně výuky. Činnostní učení mu to umožňuje. Přes vlastní činnosti, pozorování a vyjadřování se může každý žák průběžně přesvědčovat o svém pokroku v učení a svých schopnostech. Jde tu o motivující zpětnovazební vztahy, které řídí cílevědomě zaměřené chování žáka v procesu vzdělávání. Pokud žáci chápou, čemu a proč se učí, rozvíjejí se v souladu se svými přirozenými schopnostmi a zájmy.

Základní vzdělávání na 1. stupni uvádí žáky do pravidelného systematického vzdělávání. Svým činnostním a praktickým charakterem vede žáky k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodný způsob řešení problému. Při výuce v tomto období pamatujeme na to, aby všechno u čívo odpovídalo skutečnosti. Při učení volíme takové postupy, aby probíranou látku mohli všichni žáci snadno pochopit. Žáky vedeme k logickému myšlení. Stavíme na smyslovém pozorování žáků, dbáme na jejich aktivní účast ve výuce a stále se přesvědčujeme porozumění žáků učívu. Žákům tak otevíráme cestu k poznání. Od slov obracíme zřetel k pochopení věcí, poznatků a souvislostí mezi nimi. Tím dáváme základ i pro dobrý jazykový projev žáků. Při učení novým poznatkům vycházíme z předmětů žákům dobře známých a necháváme je, aby mohli své poznatky ve vyučování použít. Důsledně uplatňujeme návaznost učíva a mezipředmětové vztahy.

Činnostní a tvořivé základní vzdělávání na 1. stupni pomáhá všem žákům utvářet a postupně rozvíjet vymezené klíčové kompetence. Všechny materiály, podle kterých ve Tvořivé škole pracujeme, jsou připraveny tak, abychom mohli při objevování, získávání a procvičování poznatků využívat všeho, co žáci poznávají v různých vyučovacích předmětech. Při výuce žáci využívají pracovní sešity a učebnice se zapracovanými mezipředmětovými vztahy.

Učitel i připravené učební materiály učí žáky tomu, že učívo jednotlivých předmětů spolu souvisí, že se učí pro život a že jednou zvládnuté učívo mohou využít i jinde. Učebnice a pracovní sešity připravené pro činnostní učení podávají učívo jazykem vhodným pro věk žáků 1. až 3. ročníku a to tak, aby bylo učení žákům usnadňováno a ne ztěžováno. To, co jim v dalším vzdělávání pomáhá, jsou dovednosti, ke kterým jsou při činnostní výuce vedeni od mateřské školy. Jsou to především: schopnost třídít, rozlišovat, logicky uvažovat, rozhodovat se, ptát se, komunikovat, naslouchat, hledat různé způsoby řešení situací a úloh, využívat svých zkušeností a poznatků, docházet k závěrům.

Činnostní výuka dává příležitost každému žákovi k jeho individuální realizaci. Rozvíjíme jejich sebedůvěru a stále jim dodáváme chuť a odvahu případné nedostatky překonávat a odstraňovat. K tomu napomáhá zejména často uplatňovaná zpětná vazba, vedení žáků k sebekontrolě, práce s chybou, dosahování bezchybnosti žáků v základním učívu a také pochvala. S individuální realizací žáků přímo souvisí nutnost vnitřní diferenciacce při vyučování i v domácí přípravě. Také na tento požadavek učební materiály používané Tvořivou školou v dostatečné míře pamatují.

V 1. období činnostním vzdělávání přirozeně prostupuje mravní výchova. Je to nejen rodina, ale i škola a společnost, které se musí snažit vychovat člověka ohleduplného k druhým, uznávajícího názory ostatních, člověka schopného spolupracovat, ochotného respektovat dodržovat pravidla slušného soužití mezi lidmi.

Díky činnostním přístupům dosahujeme toho, že nejen vyučování, ale i výchova je konkrétní, zajímavá. Uvědomujeme si, že pokud má mít mravní výchova smysl a praktický vliv na chování žáků, musí se aplikovat na životní situace dětí. Dáváme přednost nepřímým metodám realizace mravní výchovy. Mezi ně řadíme hlavně výchovu na základě životních zkušeností a využívání vhodných modelových situací.

Výchova na podkladě životních zkušeností a modelových situací má mnoho předností:

- vychází z konkrétní situace, kterou většina žáků chápe
- žáci mohou posuzovat, co je dobré nebo zlé, na konkrétní situaci
- žáci mohou uvážit, jaké má být správné jednání, jak by se sami v podobné situaci zachovali
- navozená situace jim může ukázat, že často je třeba druhým pomoci
- z většiny řešených životních situací lze vyvodit poučení pro osobní jednání
- žáci mohou formulovat skrytou mravní zásadu pro chování lidí mezi sebou
- každý zde má možnost analyzovat své vlastní jednání vzhledem k dané situaci a v ní skryté mravní zásadě

Vytváření a osvojování správných mravních návyků umožňují v naší škole metody zaměstnání žáků individuálními i kolektivními činnostmi. Ukázněnost je předpokladem úspěšné práce, a naopak prováděnými činnostmi se zaměstnání stává každý žák ukázněnějším a mravně kultivovanějším.

Motivace žáků k zájmu o učení, pozitivní hodnocení a systematické vedení k mravním způsobům chování vedou k celkovému dobrému výsledku. Ten se projevuje dobrými vědomostmi žáků a jejich schopností tyto vědomosti uplatňovat v různých situacích.

V chování kultivovaného člověka je mnoho drobných nuancí, které jsou na první pohled zcela samozřejmé. Pro děti jsou to však často věci nové a neznámé. Je třeba na ně žáky upozorňovat, dodržovat je a dbát na to, aby se běžné zásady slušného chování staly pro žáky samozřejmostí.

Předpokladem pro úspěchy žáků v 1. období základního vzdělávání je pozitivní příznivá atmosféra. Učitel ve výuce vychází vždy z toho, co již žáci dobře umí. Nové poznatky žáci vyvozují a objevují většinou sami, jsou k nim učitelem přivedeni prostřednictvím samostatných činností s různými konkrétními předměty, pomůckami, nákresy, obrázky, za pomoci pozorování, třídění, rozlišování, vyjadřování názorů. Když žák dokáže sám některou novou látku objevit nebo některou novou úlohu vyřešit, prožívá pozitivní pocity úspěšnosti. Takto podávanou novou látku si pak snadno osvojuje a při výuce projevuje aktivitu.

V naší Tvořivé škole chceme v 1. vzdělávacím období dosáhnout toho, aby:

- žáci pochopili „rolí školáka“ a vše, co s ní souvisí
- žáci samostatně prováděli pokusy a pozorování podle ústního pokynu, nákresu nebo návodu
- žáci postupně získali základy tvořivého myšlení
- se snažili k pokusům a pozorováním vyjadřovat, co pozorují a vyslovovat vlastní závěry
- se učili logicky uvažovat a řešit problémy
- žáci zvládali základy vzájemné komunikace
- využívali svých získaných vědomostí a zkušeností z různých oborů lidské činnosti
- uplatňovali poznatky mezipředmětově
- se žáci učili spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- projevovali pozitivní city v chování, jednání prožívání a životních situací
- byli žáci k sobě navzájem tolerantní a ohleduplní
- získávali pozitivní vztah ke svému fyzickému i duševnímu zdraví a pečovali o něj

- neohrožovali spolužáky a další spoluobčany neuváženými činy
- si začali uvědomovat své reálné možnosti a aby se snažili rozvíjet své nadání
- se žáci rozvíjeli jako svobodné osobnosti a učili se přijímat odpovědnost za své jednání

Pro přirozený rozvoj klíčových kompetencí je třeba stále respektovat individuální vlohy žáků a motivovat žáky tak, aby prožívali pozitivní pocity z pochopení probíraného učiva. Aby byli žáci ochotni tvořivě riskovat při řešení úkolů a problémů, je potřeba podporovat jejich samostatnost, sebejistotu, zodpovědnost a pozitivní sebehodnocení. Učitel se pro žáky stává partnerem a poradcem, pomocníkem i oporou, a to jak při řešení úloh, tak při pochopení nebo nepochopení probíraného učiva. Výuka ve škole může být rušnější, může se v ní uplatňovat i humor a smích. Vše je provázáno pocitem uspokojení a radosti, dobrými výsledky. Žák je podněcován k produkci myšlenek, nápadů, kladení otázek. Často se tak děje při činnostních postupech s pomůckami, na základě hovoru o pozorovaných jevech nebo na základě řešení úloh ze života. Ve výuce klademe důraz na předávání vědomostí v rámci smysluplných celků.

Charakteristika 2. vzdělávacího období

Do 2. vzdělávacího období vstupuje žák vybaven vědomostmi a dovednostmi ze všech primárních vzdělávacích oblastí. Připravenost žáků k učení je v tomto období kvalitativně jiná než při jejich vstupu do 1. ročníku. Z hlediska psychologického vývoje žáků je třeba vzít v úvahu, že žáci již přešli z období názorného myšlení do období konkrétních operací. Proto je ve vyučovacích a výchovných postupech nutné přizpůsobit to, co si má žák osvojit, jeho vnímání i myšlení, a předkládat poznatky různými formami odpovídajícími vyspělosti žáků. V procesu osvojování učiva se nejedná pouze o upevnování soustavy vědomostí a dovedností, ale i o formování psychických struktur, které jsou základem osobních zájmů žáka, jeho schopností a charakteru. Za kritérium naučení nebudeme pokládat to, kolik látky dokáže žák produkovat, nýbrž to, do jaké míry se osvojené učivo stalo nedílnou součástí žakovy osobnosti.

Tvořivá škola je i v tomto období školou individuální žakovské práce. Žáci jsou vzděláváni tak, aby nepřijímali vědomosti pasivně, nýbrž aby sami pozorovali, hledali a učební látku na základě svých poznatků a zkušeností zpracovávali. Žáci se učí činnostně, čímž jsou průběžně a účelně rozvíjeny jejich tělesné a duševní schopnosti. Žáci jsou vedeni ke spoluúčasti na výuce, k vynalézavosti a k cílevědomosti při získávání trvalých dovedností a základních vědomostí potřebných v praktickém životě.

V Tvořivé škole jsou zdůrazňovány vědomosti a dovednosti, které mají význam pro rozvoj žakovských schopností. Žákům se v tomto období zpravidla nepředkládá hotové učivo, nýbrž jsou vedeni k tomu, aby se ho zmocňovali vlastním pozorováním, uvažováním, využíváním již získaných poznatků. Nezaměstnává se jen rozum žáků nebo dokonce jen jejich paměť, ale cvičí se také jejich vůle, dbá se na jejich výchovu. Žáci jsou vedeni k zodpovědnosti, k sebehodnocení a sebekontrolě. Učí se účelně používat pracovní metody, aby je mohli snadno aplikovat při dalším vzdělávání a sebevzdělávání.

Činnostní postupy pravidelně zařazované do výuky nejsou samy o sobě cílem vzdělávání, ale pouze prostředkem k tomu, aby se co nejvíce zvýšil zájem žáků o vzdělávání a aby se rozvíjela schopnost jejich samostatné tvořivé práce.

Při činnostním stylu vzdělávání se při řešení úkolů často vyskytují otázky (problémy), u kterých si žáci doslova přejí, aby byly vyřešeny. Jindy zase učitel vymýšlí takové situace, ve kterých je skryta otázka. Žáci otázku objeví a přirozeně ji chtějí řešit. Můžeme říci, že základem činnostních postupů jsou učitelem předložené problémy, které

žáci v dané situaci nacházejí a snaží se je řešit. Učitel tvořivou práci žáků řídí a je připraven jim v případě potřeby pomoci. Vhodné problémy k řešení předkládá především praktický život, který žáci sledují, nebo drobné denní události. Také například vycházky do přírody poskytují mnoho námětů k pozorování, měření, porovnávání apod. Jelikož jsou žáci vedeni činnostně od 1. Ročníku a mají z 1. vzdělávacího období dobré učební návyky, můžeme jim nové učivo předkládat k objevování. Všechno, na co mohou žáci přijít sami, jim necháváme k objevení a neubíráme jim tak radost z vlastního činnostního pozorování, z vlastního poznávání, z vlastní vykonané práce. Pro toto období vývoje rozumových operací je charakteristické využívání různých činností, potřeba motivace k učení a aktivního zapojení žáků do procesu vzdělávání. Činnostmi žáků zde rozumíme jednak manipulaci žáka se zvolenými předměty (pomůckami), jednat se znaky (např.: slovními, číselnými, obrázkovými), které v lidském myšlení zastupují různé předměty a vztahy.

Při poznávání na základě činností se musí žák nejprve zorientovat v daném úkolu, připravit si pomůcky a na základě pozorování při manipulaci s nimi vyjádřit slovy, co shledává. Teprve potom, obvykle společně s ostatními žáky nebo za pomoci učitele, dospívají žáci k zobecnění poznatku a jeho přesnějšímu vyjádření. Takto, prostřednictvím jasného porozumění, dochází k osvojování nových poznatků. V tomto smyslu je možné činnosti žáků chápat jako nástroj k poznávání vnějšího světa a přetváření dosud získaných poznatků tak, aby je bylo možné uvádět do systémů z hlediska jejich využití při řešení různých problémů. U takto učených žáků vznikají v tomto období vnitřní struktury operací a tím se vytvářejí předpoklady pro rozvoj logického myšlení. Aktivně se také ovlivňuje jejich další zdravý psychický vývoj.

Naše Tvořivá škola zpřijemňuje žákům učení a zvyšuje zájem žáků o výuku. Díky používání činnostních metod a postupů, které žáky aktivně zapojují do výuky, žáci učivu lépe rozumějí, lépe si látku osvojují a zapamatovávají. Snažíme se, aby ve 2. období základního vzdělávání, stejně jako v období prvním, ve výuce vládla pozitivní atmosféra. To je nejlépsi předpoklad pro úspěchy žáků.

K dobrému osvojení jakéhokoliv učiva (matematického, přírodovědného, učiva z českého nebo z cizího jazyka aj.) žáky nemůže dojít bez příslušné motivace, bez vytvoření vnitřního zájmu o určité učivo. Žák, který si má učivo nejen zapamatovat, ale také osvojit (to znamená dokázat si učivo vybavovat v jiných souvislostech), musí být dostatečně motivován. Tomu napomáhá jednak porozumění učivu, jednak žákova důvěra v to, že je v jeho schopnostech dané učivo zvládnout. Pozitivní motivace žáků k učení souvisí tedy těsně s jejich směřováním k vytrvalosti a snaze dosáhnout dobrých výsledků.

Vzdělávací proces vyžaduje průběžnou zpětnou vazbu mezi učitelem a žákem. Díky ní žák dostává možnost uvědomovat si své pokroky a příležitost vidět, že může postupně dosáhnout stanoveného cíle. Každý žák má v sobě snahu účastnit se aktivně výuky. Činnostní učení mu to umožňuje. Přes vlastní činnosti, pozorování a vyjadřování se může každý žák průběžně přesvědčovat o svém pokroku v učení a svých schopnostech. Jde tu o motivující zpětnovazební vztahy, které řídí cílevědomě zaměřené chování žáka v procesu vzdělávání. Pokud žáci chápou, čemu a proč se učí, rozvíjejí se v souladu se svými přirozenými schopnostmi a zájmy. Základní vzdělávání na 1. stupni uvádí žáky do pravidelného systematického vzdělávání. Svým činnostním a praktickým charakterem vede žáky k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodný způsob řešení problému. Při výuce v tomto období pamatujeme na to, aby všechno u učivo odpovídalo skutečnosti. Při učení volíme takové postupy, aby probíranou látku mohli všichni žáci snadno pochopit. Žáky vedeme k logickému myšlení. Stavíme na smyslovém pozorování žáků, dbáme na jejich aktivní účast ve výuce a stále se přesvědčujeme porozumění žáků učivu. Žákům tak otevíráme cestu k poznání. Od slov obracíme zřetel k pochopení věcí, poznatků a souvislostí mezi nimi. Tím dáváme základ i pro dobrý jazykový projev žáků. Při učení novým poznatkům vycházíme z předmětů žákům dobře známých a necháváme je, aby mohli své poznatky ve vyučování použít. Důsledně uplatňujeme návaznost učiva a mezipředmětové vztahy.

Činnostní a tvořivé základní vzdělávání na 1. stupni pomáhá všem žákům utvářet a postupně rozvíjet vymezené klíčové kompetence. Pro vyučování ve 4. a 5. ročníku je charakteristické maximální využívání mezipředmětových vztahů. Všechny materiály, podle kterých ve Tvořivé škole pracujeme, jsou připraveny tak, abychom mohli při objevování, získávání a procvičování poznatků využívat všeho, co žáci poznávají v různých vyučovacích předmětech. Při výuce žáci využívají pracovní sešity

a učebnice se zapracovanými mezipředmětovými vztahy. Například čtení z čítanek žáci doplňují poznatky z přírodovědy. Dějepisné učivo žákům přibližují vybrané umělecké texty, setkávají se i časovými osami. V matematice mají v pracovních sešitech úlohy z různých oborů lidské činnosti, získávají nové informace o vesmíru, o významných vynálezcích, některých stavbách atp.

Učitel i připravené učební materiály učí žáky tomu, že učivo jednotlivých předmětů spolu souvisí, že se učí pro život a že jednou zvládnuté učivo mohou využít i jinde. Učebnice a pracovní sešity připravené pro činnostní učení podávají učivo jazykem vhodným pro věk žáků 4. a 5. ročníku a tak, aby bylo učení žákům usnadňováno a ne ztěžováno. To, co jim v dalším vzdělávání pomáhá, jsou dovednosti, ke kterým jsou při činnostní výuce vedeni od začátku školní docházky. Jsou to především: schopnost řídit, rozlišovat, logicky uvažovat, rozhodovat se, ptát se, komunikovat, naslouchat, hledat různé způsoby řešení situací a úloh, využívat svých zkušeností a poznatků, docházet k závěrům.

Činnostní výuka dává příležitost každému žákovi k jeho individuální realizaci. V 5. ročníku jsou si žáci obvykle již vědomi svých schopností.

Měli mnoho příležitostí k tomu, aby se projevovali a přesvědčovali se, co dokážou. Jejich sebedůvěru dále posilujeme a stále jim dodáváme chuť a odvahu případné nedostatky překonávat a odstraňovat. K tomu napomáhá zejména často uplatňovaná zpětná vazba, vedení žáků k sebekontrolě, práce s chybou, dosahování bezchybnosti žáků v základním učivu. S individuální realizací žáků přímo souvisí nutnost vnitřní diferenciaci při vyučování i v domácí přípravě. Také na tento požadavek učební materiály používané Tvořivou školou v dostatečné míře pamatují.

Ve 2. období činnostním vzdělávání přirozeně prostupuje mravní výchova. Demokratická společnost potřebuje ke své realizaci nejenom lidi vzdělané, ale i mravně způsobilé. Je to nejen rodina, ale i škola a společnost, které se musí snažit vychovat člověka ohleduplného k druhým, uznávajícího názory ostatních, člověka schopného spolupracovat, ochotného respektovat dodržovat pravidla slušného soužití mezi lidmi.

Mravní zákony jsou obvykle formulovány abstraktní, dětem málo srozumitelnou řečí; jsou všeobecné, svými formulacemi přímo nabádají k pouhému odříkávání. Díky činnostním přístupům dosahujeme toho, že nejen vyučování, ale i výchova je konkrétní, zajímavá. Uvědomujeme si, že pokud má mít mravní výchova smysl a praktický vliv na chování žáků, musí se aplikovat na životní situace dětí. Chceme se vyvarovat suchopárných lekcí o mravní výchově, a proto dáváme přednost nepřímým metodám její realizace. Mezi ně řadíme hlavně výchovu na základě životních zkušeností a využívání vhodných modelových situací.

Výchova na podkladě životních zkušeností a modelových situací má mnoho předností:

- vychází z konkrétní situace, kterou většina žáků chápe
- žáci mohou posuzovat, co je dobré nebo zlé, na konkrétní situaci
- žáci mohou uvážit, jaké má být správné jednání, jak by se sami v podobné situaci zachovali
- navozená situace jim může ukázat, že často je třeba druhým pomoci
- z většiny řešených životních situací lze vyvodit poučení pro osobní jednání
- žáci mohou formulovat skrytou mravní zásadu pro chování lidí mezi sebou
- každý zde má možnost analyzovat své vlastní jednání vzhledem k dané situaci a v ní skryté mravní zásadě

Vytváření a osvojování správných mravních návyků umožňují v naší škole metody zaměstnání žáků individuálními i kolektivními činnostmi. Ukázněnost je předpokladem úspěšné práce a naopak prováděnými činnostmi se zaměstnání stává každý žák ukázněnějším a mravně kultivovanějším. (To potvrzuje lidové rčení, které říká, že „práce šlechtí člověka.“). Motivace žáků k zájmu o učení, pozitivní hodnocení a systematické vedení k mravním způsobům chování vedou k celkovému dobrému výsledku. Ten se projevuje dobrými vědomostmi žáků a jejich schopností tyto vědomosti uplatňovat v různých situacích.

V chování kultivovaného člověka je mnoho drobných nuancí, které jsou na první pohled zcela samozřejmé. Pro děti jsou to však často věci nové a neznámé. Je třeba na ně žáky upozorňovat, dodržovat je a dbát na to, aby se běžné zásady slušného chování staly pro žáky samozřejmostí. Předpokladem pro úspěchy žáků ve 2. období základního vzdělávání je, stejně jako v prvním období, pozitivní příznivá atmosféra. Učitel ve výuce vychází vždy z toho, co již žáci dobře umí. Nové poznatky žáci vyvozují a objevují většinou sami, jsou k nim učitelem přivedeni prostřednictvím samostatných činností s různými konkrétními předměty, pomůckami, nákresy, obrázky, za pomoci pozorování, třídění, rozlišování, vyjadřování názorů. Když žák dokáže sám některou novou látku objevit nebo některou novou úlohu vyřešit, prožívá pozitivní pocity úspěšnosti. Takto podávanou novou látku si pak snadno osvojuje a při výuce projevuje aktivitu.

V naší Tvořivé škole chceme ve 2. vzdělávacím období dosáhnout toho, aby:

- žáci samostatně prováděli pokusy a pozorování podle ústního pokynu, nákresu nebo návodu
- žáci postupně získali základy tvořivého myšlení
- se snažili k pokusům a pozorováním vyjadřovat, co pozorují a vyslovovat vlastní závěry
- se učili logicky uvažovat a řešit problémy
- žáci zvládali základy vzájemné komunikace
- využívali svých získaných vědomostí a zkušeností z různých oborů lidské činnosti
- uplatňovali poznatky mezipředmětově
- se žáci učili spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- projevovali pozitivní city v chování, jednání prožívání a životních situací
- byli žáci k sobě navzájem tolerantní a ohleduplní
- získávali pozitivní vztah ke svému fyzickému i duševnímu zdraví a pečovali o něj
- neohrožovali spolužáky a další spoluobčany neuváženými činy
- si začali uvědomovat své reálné možnosti a aby se snažili rozvíjet své nadání
- se žáci rozvíjeli jako svobodné osobnosti a učili se přijímat odpovědnost za své jednání

Pro přirozený rozvoj klíčových kompetencí je třeba stále respektovat individuální vlohy žáků a motivovat žáky tak, aby prožívali pozitivní pocity z pochopení probíraného učiva. Aby byli žáci ochotni tvořivě riskovat při řešení úkolů a problémů, je potřeba podporovat jejich samostatnost, sebejistotu, zodpovědnost a pozitivní sebehodnocení. Učitel se pro žáky stává partnerem a poradcem, pomocníkem i oporou, a to jak při řešení úloh, tak při pochopení nebo nepochopení probíraného učiva. Výuka ve škole může být rušnější, může se v ní uplatňovat i humor a smích. Vše je provázáno pocity uspokojení a radosti, dobrými výsledky. Žák je podněcován k produkci myšlenek, nápadů, kladení otázek. Často se tak děje při činnostních postupech s pomůckami, na základě hovoru o pozorovaných jevech nebo na základě řešení úloh ze života. Ve výuce klademe důraz na předávání vědomostí v rámci smysluplných celků.

Vzdělávací oblast

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu český jazyk a vyučovacího předmětu anglický jazyk.

Český jazyk

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Český jazyk se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících. Vzdělávací obsah předmětu má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek:

Komunikační a slohové výchovy

Jazykové výchovy

Literární výchovy

Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	9	9	8	8	8

Vzdělávání v předmětu Český jazyk

směřuje k ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě
k osvojování a rozvíjení čtenářských schopností
vede k využívání různých zdrojů informací – př. slovníky, encyklopedie, katalogy, pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných pro další vývoj

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel vede žáky ke stálému zdokonalování čtení
učitel vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci
učitel stanovuje dílčí vzdělávací cíle v pravopisu
žáci jsou motivováni k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu

Kompetence k řešení problémů

žáci navrhnou různá řešení problémů, dokončují úkoly a zdůvodňují své závěry
žáci si vzájemně radí a pomáhají
učitel hodnotí práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu
žáci dokážou prezentovat své myšlenky a názory

Kompetence sociální a personální

učitel organizuje práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali při řešení problémů
učitel vede žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu
učitel vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky
žáci respektují pokyny pedagogů

Kompetence občanské

učitel využívá literatury naučné i vědecké k vytváření postoje k přírodě, k životnímu prostředí
žáci zvládnou komunikaci i ve vyhraněných situacích
pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály

Kompetence pracovní

učitel vede žáky k organizování a plánování učení
učitel se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky
učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů

Je-li k tomu vhodná příležitost, lze složky českého jazyka zpestřit dramatickou výchovou.

Dramatická výchova rozvíjí tvořivost dětí a přispívá k obohacení jejich slovní zásoby. S její pomocí učíme žáky volně, beze strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce. Pomocí dramatické výchovy se žáci učí slušnosti, vzájemnému respektování i tvořivému řešení praktických situací. Přitom se učí též cítit s druhými, vzájemně si pomáhat.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

1. období

Komunikační a slohová výchova

- čte s porozuměním jednoduché texty
- rozumí pokynům přiměřené složitosti
- dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše písmena a číslice, dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen
- spojuje písmena a slabiky
- převádí slova z mluvené do psané podoby
- dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost
- opisuje a přepisuje krátké věty

Jazyková výchova

- rozlišuje všechna písmena malé i velké abecedy
- rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
- tvoří slabiky

- rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
- píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

Literární výchova

- pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
- reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací
- při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

2. období

Komunikační a slohová výchova

- vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích
- má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování
- v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči
- popíše jednoduché předměty, činnosti a děje
- opisuje a přepisuje jednoduché texty
- píše správně a přehledně jednoduchá sdělení
- píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy
- ovládá hůlkové písmo
- tvoří otázky a odpovídá na ně

Jazyková výchova

- pozná podstatná jména a slovesa
- dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
- rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
- určuje samohlásky a souhlásky
- seřadí slova podle abecedy
- správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek -dě,-tě,-ně,-bě,-pě,-vě,-mě
- správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

Literární výchova

- dramatizuje jednoduchý příběh
- vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
- čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
- určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti

Vzdělávací obsah předmětu

Český jazyk a literatura – 1. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>rozeznává jednotlivá písmena tiskací a psací, malá a velká</p> <p>poznává jednotlivá písmena a hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky, správně čte, vyslovuje a píše</p> <p>skládá slabiky, slova, čte slabiky, slova, porovnává významy slov, hledá slova opačného významu a slova významem souřadná</p> <p>v mluveném projevu užívá správné tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p> <p>tvoří smysluplné věty</p> <p>dramatizuje jednoduchý text</p> <p>vypráví pohádky a příběhy podle obrázkové osnovy</p> <p>seřadí ilustrace podle časové (dějové) posloupnosti</p>	<p>Předslabikářové období</p> <p>Zvuková stránka jazyka jazyková příprava na čtení písmena a hlásky sluchové rozlišování hlásek modulace sluchové řeči</p> <p>Mluvený projev dýchání, výslovnost – pozdrav, oslovení, omluva, prosba</p> <p>Naslouchání</p> <p>Slabikářové období</p> <p>Čtení a literární výchova četba s porozuměním</p> <p>Písemný projev správné sezení držení psacího náčiní hygiena zraku technika psaní (úhlednost, čitelnost)</p>	<p>rozvoj schopností poznávání</p> <p>komunikace</p> <p>řešení problémů a rozhodovací dovednosti, praktická etika</p> <p>VDO – výchova k demokratickému myšlení v rámci třídního kolektivu</p> <p>OSV – výchova k samostatnosti, k sebekritice a odpovědnosti</p> <p>VME – Evropa a svět nás zajímá - rozvoj jazykových dovedností, poznávání evropských kultur (život dětí v jiných zemích, zvyky, tradice národů Evropy)</p> <p>EV- lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí-výchova</p> <p>MKV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>M – číslo a početní operace</p>	

<p>přednáší básničku (min. 4 verše)</p> <p>odliší jednotlivé literární pojmy</p> <p>rozpozná nadpis, řádek, odstavec, článek</p> <p>tvoří jednoduché věty, hlasitě čte jednoduché věty se správnou intonací rozumí přečtené větě, dokáže ji opakovat</p> <p>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním včetně prvních návyků psaní na počítači</p> <p>sedí při psaní</p> <p>rozlišuje psací a tiskací písmena</p> <p>píše psací písmena velké a malé abecedy a číslice</p> <p>napiše slabiky, jednoduchá slova a věty</p> <p>dokáže přepsat tiskací písmo do psané podoby</p> <p>píše diktát jednotlivých slov a vět</p> <p>kontroluje vlastní písemný projev</p> <p>orientuje se na klávesnici počítače</p>		<p>VV – doplnění textu obrázkem, ilustrace</p> <p>PV – modelování písmen, vystřihovánky</p> <p>PRV – roční období, dopravní výchova, rodina, příroda, zdravá výživa</p>	
---	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>čte plynule s porozuměním jednoduché texty přiměřeného rozsahu a náročnosti nahlas i potichu</p> <p>dbá na správnou intonaci</p> <p>naslouchá přednesu</p> <p>rozlišuje poezii a prózu</p> <p>dokáže přečtený text vyprávět</p> <p>pečlivě procvičuje výslovnost</p> <p>řadí slova podle abecedy</p> <p>rozlišuje a vyjmenovává samohlásky, měkké, tvrdé a obojetné souhlásky</p> <p>procvičuje gramatiku měkkých a tvrdých souhlásek</p> <p>rozděluje slova na slabiky</p> <p>určí slabikotvorné r, l</p> <p>rozděluje slovo na konci řádku</p> <p>rozlišuje zvukovou a psanou podobu</p>	<p>Čtení a literární výchova čtení a naslouchání s porozuměním</p> <p>Mluvený projev základní techniky pravidla dialogu nonverbální prostředky</p> <p>Literární druhy a žánry</p> <p>Základy pravopisných jevů hlásky slabiky slova abeceda slovní přízvuk spodoba znělosti slova nadřazená, podřazená synonyma, antonyma, slova příbuzná, slova citově zabarvená, zdrobněliny vlastní jména osob a zvířat</p> <p>Skladba věta jednoduchá a souvětí vlastní jména</p> <p>Tvarosloví slovní druhy</p> <p>Mluvený projev základní komunikační pravidla –</p>	<p>vnímání autora mediálních sdělení (uplatnění výrazových prostředků)</p> <p>kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>VME - Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy v četbě)</p> <p>EV - lidské vztahy (sociální a komunikativní hry zaměřené na toleranci, empatii a harmonické mezilidské vztahy)</p> <p>PRV – základy společenského chování (hra: Nešťourej se v nose)</p> <p>VV – ilustrace příběhů, pohádek, básní</p> <p>návštěva divadel, kin, muzeí, beseda v knihovně</p>	

<p>slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, ú/ ů</p> <p>označí přízvuknou slabiku ve slově</p> <p>správně vyslovuje a píše spojení předložky a ohebných slov</p> <p>poznává párové souhlásky – spodobu na konci slov</p> <p>rozlišuje vlastní jména osob a zvířat</p> <p>rozliší slova do skupin podle jejich obecného významu (děj věc, okolnost, vlastnost)</p> <p>tvoří ze slov smysluplné věty</p> <p>určí konec věty a začátek věty následující</p> <p>věty začíná velkým písmenem</p> <p>rozlišuje druhy vět – oznamovací, tázací, rozkazovací, přací</p> <p>zná a používá interpunkční znaménka</p> <p>seřazuje věty v textu</p> <p>spojuje věty do jednoduchých souvětí vhodnými spojkami</p> <p>rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</p> <p>rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk</p>	<p>zdvořilé vystupování</p> <p>Písemný projev žánry písemného projevu adresa pozdraz z prázdnin</p>		
--	--	--	--

<p>vyjadřuje se spisovně ve větách</p> <p>vyjadřuje svůj názor, pocity</p> <p>respektuje základní komunikační pravidla</p> <p>podle obrázkové osnovy vypráví děj</p> <p>vymyslí závěr přečteného nebo reprodukováného textu</p> <p>naslouchá druhému</p> <p>zvládá správné tvary písmen abecedy, popis a přepis jednoduchých textů</p> <p>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</p>			
---	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zdokonaluje se v plynulém a výrazném čtení</p> <p>čte potichu i předčítá nahlas</p> <p>orientuje se v textu</p> <p>využívá četbu jako zdroj poznatků</p> <p>čte s porozuměním</p> <p>reprodukuje text</p> <p>rozpozná znělé a neznělé souhlásky uvnitř slova</p> <p>osvojuje si pravopis znělých a neznělých souhlásek</p> <p>procvičuje vyjmenovaná slova a jejich pravopis</p> <p>procvičuje obojetné souhlásky</p> <p>pozná podstatné jméno</p> <p>určuje rod, číslo, pád podstatných jmen</p> <p>poznává sloveso</p>	<p>Čtení a literární výchova</p> <p>Naslouchání zdvořilé, pozorné, soustředěné</p> <p>Pravopis lexikální znělé a neznělé souhlásky</p> <p>Tvarosloví vyjmenovaná slova</p> <p>Slovní druhy podstatná jména slovesa - tvary slov ostatní slovní druhy</p> <p>Skladba základní skladební dvojice</p> <p>Slovní zásoba a tvoření slov slova souznačná a protikladná, nadřazená a podřazená, stavba slova (kořen, část předponová, příponová)</p> <p>Abeceda</p> <p>Mluvený projev</p> <p>Písemný projev žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin</p>	<p>OSV - Osobnostní rozvoj - řešení modelových situací – cvičení na rozvoj poznávacích schopností, sebepoznání, sebepojetí, seberegulace, dovednosti pro pozitivní naladění, kreativita, originalita, slohové práce Sociální rozvoj – poznávání ve skupině (empatie, respektování, pomoc, komunikace, kooperace a kompetice, tj. umět odstoupit od vlastního nápadu) Morální rozvoj – odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektovat a pomáhat, ale ne čekat protislužbu</p> <p>VDO – Přijímat odpovědnost za své činy a postoje (MPP), angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku, chápat školu jako model otevřeného partnerství</p> <p>VME – vzbuzovat zájem žáka o Evropu a svět, zprostředkovávat mu její poznávání a poznávání i světa, také poznávání kořenů a zdrojů evropské civilizace; lidová slovesnost, zvyky a tradice</p> <p>MKV – umět se začlenit v rodině, mezi vrstevníky dobré mezilidské vztahy (tolerance, empatie, solidarita)</p>	

<p>určuje osobu, číslo a čas sloves</p> <p>rozlišuje názvy obcí a ulic a správně je píše</p> <p>určí slovní druhy - předložky a spojky, podstatná jména</p> <p>rozlišuje základní skladební dvojice a ostatní dvojice</p> <p>zná příklady slov souznačných, nadřazených, podřazených, protikladných a používá je ve větě rozlišuje ve slově kořen, část předponovou a příponovou</p> <p>vyjmenovává abecedu</p> <p>řadí slova podle abecedy</p> <p>orientuje se v textu slyšeném i čteném vypravuje podle osnovy</p> <p>popisuje věrohodně předměty popisuje pracovní postup telefonuje</p> <p>užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p> <p>napíše adresu, přání, pozdrav na pohlednici</p>		<p>pochopit užívání jazyků jako prostředek dorozumění a vzájemného obohacení chápat rovnocennost a odlišnost etnických skupin chápat otázky základních lidských práv, odmítání jejich diskriminace (MPP)</p> <p>EV – vedení k aktivní účásti k ochraně ŽP (vlastní slohové práce a poznatky), využívání přímých kontaktů s okolním prostředím, využití poznatků o našem městě (projekt Naše město)</p> <p>MV – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavných prvků od informativních, vliv médií na každodenní život, společnost, rozlišovat různé typy médií přispívat vlastní tvorbou do místního tisku (Besedník)</p> <p>M – slovní úlohy z praktického života, aplikované slovní úlohy</p> <p>PRV – rozmanitost vztahů v přírodě, lidé a čas (hry, dramatizace, modelové situace) ilustrace příběhů, pohádek, básní, tematické práce, besedy o ilustrátorech</p> <p>HV – seznámení s životopisy hudebních skladatelů</p> <p>Projekty: Podzim, Zima, Vánoce, Velikonoce</p>	
--	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje</p> <p>rozlišuje větu jednoduchou a souvětí</p> <p>určí základní skladebné dvojice ve větě jednoduché</p> <p>seznáme se s pravidlem shody přísudku podmětem</p> <p>rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</p> <p>rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj</p> <p>využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu</p> <p>z vět jednoduchých vytvoří souvětí</p> <p>užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje</p> <p>rozlišuje slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, opozita,</p>	<p>Zvuková stránka jazyka modulace souvislé řeči</p> <p>Skladba věta jednoduchá, souvětí</p> <p>Slovní zásoba a tvoření slov</p> <p>Tvarosloví slovní druhy tvary slov podstatná jména slovesa</p> <p>Abeceda</p> <p>Pravopis koncovky podstatných jmen shoda přísudku s holým podmětem skupiny bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně</p> <p>Mluvený projev prosba, omluva, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu</p> <p>Čtení a literární výchova čtení jako zdroj informací</p> <p>Naslouchání</p>	<p>OSV - Osobnostní rozvoj - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium, cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání a prožívání, vůle, organizace vlastního času, osobní cíle a kroky k jejich dosažení</p> <p>Sociální rozvoj - empatie, respektování, podpora, pomoc, lidská práva, verbální a neverbální komunikace, monolog, dialog, asertivní komunikace, práce ve skupině - organizování práce skupiny, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací, soutěže</p> <p>Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování, prosociální chování</p> <p>MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování, rozdíl mezi reklamou a zprávou</p>	

<p>citově zabarvená</p> <p>umí užívat slova spisovná, výstižná, slova citově zabarvená</p> <p>rozlišuje slova ohebná a neohebná</p> <p>odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</p> <p>rozlišuje předpony a předložky a správně je píše</p> <p>určí slovní základ (předpona, kořen, přípona)</p> <p>určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</p> <p>zná vzory podstatných jmen</p> <p>umí určit rod, číslo, pád a vzor</p> <p>umí skloňovat podstatná jména podle vzorů</p> <p>píše správně zeměpisné názvy</p> <p>pozná zvrtná slovesa, neurčitek</p> <p>umí určit osobu, číslo, čas</p> <p>umí časovat slovesa v času přítomném, minulém, budoucím</p>	<p>věcné naslouchání</p> <p>Písemný projev dopis, popis, vypravování</p>		
---	---	--	--

<p>umí vyhledávat v abecedním seznamu (rejstřík, slovník, telefonní seznam)</p> <p>zvládá základní příklady syntaktického pravopisu</p> <p>píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</p> <p>správně píše skupiny bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně, umí uvést příklady užití ve větách</p> <p>vypravuje podle osnovy</p> <p>popisuje jednoduchou věc</p> <p>při vypravování a popisu užívá slova výstižná, spisovná, citově zbarvená</p> <p>kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu, vede správně dialog a telefonický rozhovor</p> <p>umí se vyjádřit v běžných situacích</p> <p>zvládne jednoduchou grafickou úpravu textu</p> <p>zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</p> <p>spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p> <p>pracuje s textem jako zdrojem informací</p>			
--	--	--	--

<p>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p> <p>rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu</p> <p>posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</p> <p>čte plynule nahlas i potichu s porozuměním</p> <p>rozumí přiměřeně náročnému textu a umí ho reprodukovat, zapamatuje si podstatná fakta, vlastními slovy interpretuje smysl díla</p> <p>volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo</p> <p>rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost</p> <p>vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</p> <p>volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p> <p>rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů, rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p>			
--	--	--	--

<p>při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</p> <p>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</p> <p>rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní</p> <p>seznámí se s autory dětských knih</p> <p>spisovatelé a básníci - B. Němcová, K. J. Erben, J. Seifert, F. Halas, Z. Kriebel, M. Macourek, H. Ch. Andersen, A. Lindgrenová, J. R.Kipling</p> <p>rozlišuje základní literární druhy a žánry</p> <p>porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování</p> <p>naslouchá a zaznamenává slyšené</p> <p>tvoří osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev</p> <p>píše jednoduché komunikační žánry</p> <p>vybírá orientační prvky v textu</p> <p>dokáže si vybrat četbu podle svého zájmu a udělat zápis do deníku</p>			
---	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák: čte přiměřeně rychle a plynule s prvky uměleckého přednesu</p> <p>rozpozná umělecké vybrané žánry: pohádka, pověst, bajka, dobrodružná četba, comics</p> <p>zná pojmy rým, verš, sloka</p> <p>orientuje se v encyklopediích pro děti, pracuje s Pravidly českého pravopisu</p> <p>vyjadřuje dojem z četby a zaznamenává jej</p> <p>vede správně dialog a telefonický rozhovor</p> <p>užívá vhodné spojovací výrazy</p> <p>volně reprodukuje text</p> <p>vytvoří zkrácený zápis textu</p> <p>recituje básně (přiměřené věku)</p> <p>dokáže zdramatizovat vhodný text</p> <p>zanechá vzkaz na záznamníku</p>	<p>Čtení a literární výchova čtení jako zdroj informací klíčová slova</p> <p>Mluvený projev základy techniky mluveného projevu, mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)</p> <p>Písemný projev žánry písemného projevu jednoduché tiskopisy vypravování</p> <p>Naslouchání věcné naslouchání</p> <p>Tvarosloví slovní druhy: podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa</p> <p>Tvoření slov</p> <p>Přímá řeč</p> <p>Skladba věta jednoduchá a souvětí základní skladební dvojice</p> <p>Pravopis lexikální, základy morfologického</p>	<p>OSV - Osobnostní rozvoj - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium, cvičení sebekontroly, sebeovládání Sociální rozvoj - empatie, respektování, podpora, pomoc, lidská práva, verbální a neverbální komunikace, monolog, dialog, asertivní komunikace, rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, práce ve skupině - vedení a organizování práce skupiny, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže Morální rozvoj- hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování, prosociální chování</p> <p>MV - fungování a vliv médií ve společnosti, vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu, role médií v každodenním životě jednotlivce, tvorba mediálního sdělení</p>	

<p>sestaví osnovu k popisu a vyprávění, podle osnovy se jasně a srozumitelně vyjadřuje</p> <p>volí náležitou intonaci, přízvuk a tempo podle svého komunikačního záměru</p> <p>píše správně i/y po obojetných souhláskách</p> <p>rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost, vhodně ji užívá podle komunikační situace</p> <p>zachovává posloupnost děje a hlavní linii příběhu</p> <p>posuzuje úplnost jednoduchého sdělení</p> <p>rozšiřuje svou slovní zásobu</p> <p>slovně vyjadřuje děj, situace, příběh promítnutého filmu (animovaného, hraného) a zaujímá osobní stanovisko k jednání postav a vyjadřuje svůj názor na film jako celek</p> <p>ve spolupráci s učitelem dílčím způsobem analyzuje použité prostředky a principy v ukázkách promítnutého filmu</p> <p>odliší podstatné a okrajové informace v textu vhodné pro daný věk, zaznamenává je</p> <p>píše správně po stránce obsahové</p>	<p>(koncovky podstatných a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)</p> <p>Vlastní jména, názvy</p>		
---	--	--	--

<p>i formální jednoduché komunikační žánry</p> <p>napiše dopis, příspěvek do časopisu, pozvánku, průvodku, poštovní poukázku, oznámení</p> <p>sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti</p> <p>rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě</p> <p>určuje všechny slovní druhy</p> <p>určí rod, číslo, pád, vzor podstatných jmen</p> <p>podstatná jména skloňuje podle vzorů</p> <p>určuje druhy přídavných jmen</p> <p>zná gramatiku měkkých a tvrdých přídavných jmen</p> <p>určuje základní druhy zájmen a číslovek</p> <p>časuje slovesa ve všech časech v oznamovacím způsobu</p> <p>určuje všechny slovesné způsoby</p> <p>určuje zvrtné sloveso</p> <p>rozlišuje jednoduché a složené slovesné</p>			
--	--	--	--

<p>tvary</p> <p>pracuje s pojmem přičestí minulé, tvoří přičestí minulé</p> <p>rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</p> <p>porovnává významy slov, slova stejného a podobného významu, slova vícevýznamová</p> <p>rozpozná přímou řeč a větu uvozovací</p> <p>užívá přímou řeč ve vypravování</p> <p>rozliší větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou na souvětí</p> <p>určí základní skladební dvojici</p> <p>vyhledává podmět a přísudek</p> <p>rozlišuje podmět holý, rozvitý, několikanásobný</p> <p>užívá shodu přísudku s holým podmětem</p> <p>určí větu řídicí a závislou</p> <p>určí větu hlavní a vedlejší, rozpozná typ souvětí</p> <p>pozná spojky (spojovací výrazy) v souvětí a dle potřeby je obměňuje</p>			
---	--	--	--

<p>využívá psaní i/y ve slovech po obojetných souhláskách, využívá pravidla interpunkce</p> <p>zvládá příklady syntaktického pravopisu</p> <p>správně píše názvy národností, víceslovné názvy států a jejich zkratky</p> <p>správně píše názvy uměleckých děl, novin, časopisů</p>			
--	--	--	--

Anglický jazyk

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Anglický jazyk je vyučován v 1. – 5. ročníku, jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Předmět rozvíjí především komunikativní schopnosti žáka v cizím jazyce. Hlavním cílem výuky je získávání zájmu o cizí jazyk a utváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Žák je veden k pochopení důležitosti komunikace v cizím jazyce.

Dalším cílem tohoto předmětu je připravit žáka na schopnost jednoduché komunikace v jazyce anglickém v každodenních situacích, tedy osvojení si jazykových znalostí a dovedností, schopnost aktivní komunikace v cizím jazyce a schopnost porozumět se s ostatními lidmi a porozumět informaci. Žák využívá svých dovedností k navázání kontaktu, nebojí se mluvit.

Převládajícími metodami výuky jsou samostatná, skupinová a projektová práce. Dále jednoduchá dramatizace textů, procvičování gramatických forem, funkcí a slovní zásoby.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	1	1	2	2	3

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

žák je motivován ke komunikaci v anglickém jazyce, k zájmu o realie anglicky mluvících zemí

žák je schopen jednoduché komunikace v běžných každodenních situacích

rozumí a reaguje autentickému mluvenému projevu (jednoduché pokyny a věty)

používá dvojjazyčný slovník

je schopen pomocí různých médií vyhledat informace nezbytné pro vypracování jednoduchých projektů

Kompetence k řešení problémů

žák je schopen sdělit svůj názor – své pocity ostatním spolužákům

hledá vhodné informace k řešení problémů

Kompetence komunikativní

žák rozvíjí a upevňuje schopnost komunikace při práci ve skupinách, při práci na projektech

žák umí používat moderní informační technologie k vyhledávání a zpracování informací

Kompetence sociální a personální

žák se učí pracovat ve skupině

učí se respektovat názory ostatních

využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů

Kompetence občanské

žák respektuje druhé, váží si jejich hodnot a přesvědčení

při práci ve skupině je vždy ochoten pomoci

přístupuje k lidem jiné kultury a jazyka otevřeně, bez předsudků

respektuje tradice nejen své, ale i jiných národů (anglicky mluvící země)

Kompetence pracovní

žák je veden k pečlivé a systematické práci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

1. období

Řečové dovednosti

- je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka.

2. období

Poslech s porozuměním

- rozumí jednotlivým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

Mluvení

- pozdraví a poděkuje
- sdělí své jméno a věk
- vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

Čtení s porozuměním

- rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

Psaní

- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

Vzdělávací obsah předmětu

Anglický jazyk – 1. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Řečové dovednosti Žák:</p> <p>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností; reaguje na ně verbálně i neverbálně</p> <p>zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal</p> <p>rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>přihadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení</p> <p>píše slova na základě textové vizuální předlohy</p>	<p>Slovní zásoba a témata pozdravy čísla 1-10 předměty členové rodiny základní barvy hračky zvířata základní potraviny oblečení nábytek</p> <p>Jazykové struktury a gramatika základní osobní zájmena věk ukazovací zájmena - tady, zde, to, toto sloveso mít</p> <p>Reálie Vánoce Velikonoce</p>	<p>HV</p> <p>VV</p> <p>PV</p> <p>Dramatická výchova</p> <p>MKV</p> <p>Etnický původ - chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemnou rovnost</p> <p>Multikultura - pochopit užívání cizího jazyka jako prostředku dorozumění</p>	

Anglický jazyk – 2. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Řečové dovednosti Žák:</p> <p>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností; reaguje na ně verbálně i neverbálně zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení píše slova a krátké věty na základě textové vizuální předlohy</p>	<p>Slovní zásoba a témata pozdravy čísla 1-20 předměty ve třídě členové rodiny základní barvy hračky zvířata základní potraviny oblečení nábytek</p> <p>Jazykové struktury a gramatika základní osobní zájmena věk ukazovací zájmena - tady, zde, to, toto sloveso mít</p> <p>Reálie Halloween Vánoce Velikonoce</p>	<p>HV</p> <p>VV</p> <p>PV</p> <p>Dramatická výchova</p> <p>Projekt - rodina, hračky, čísla, zvířata</p> <p>MKV</p> <p>Etnický původ - chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemnou rovnost</p> <p>Multikultura - pochopit užívání cizího jazyka jako prostředku dorozumění</p>	

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Řečové dovednosti Žák:</p> <p>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností; reaguje na ně verbálně i neverbálně</p> <p>zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal</p> <p>rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>přihadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení</p> <p>píše slova a krátké věty na základě textové vizuální předlohy</p>	<p>Slovní zásoba a témata pozdravy čísla 1-100 předměty ve třídě členové rodiny základní barvy hračky zvířata základní potraviny oblečení nábytek</p> <p>Jazykové struktury a gramatika osobní zájmena jednoduchá otázka a odpověď s použitím slovesa "být" přivlastňovací zájmena jednoduchá otázka a odpověď s použitím slovesa "mít" přídavná jména předložky in, on</p> <p>Reálie země UK Halloween Vánoce Velikonoce</p>	<p>HV</p> <p>VV</p> <p>PV</p> <p>Dramatická výchova</p> <p>Projekt - rodina, hračky, čísla, zvířata</p> <p>MKV</p> <p>Etnický původ - chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemnou rovnost</p> <p>Multikultura - pochopit užívání cizího jazyka jako prostředku dorozumění a vzájemného obohacení; schopnost naslouchání druhým a vstřícný postoj k odlišnostem</p>	

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Poslech s porozuměním Žák:</p> <p>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkající se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu</p> <p>Mluvení Žák:</p> <p>zapojí se do jednoduchých rozhovorů sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p> <p>odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá</p> <p>Čtení s porozuměním Žák:</p>	<p>Slovní zásoba a témata pozdravy představování rodina škola zvířata město abeceda žádost o informaci popis a charakteristika osob a předmětů</p> <p>Jazykové struktury a gramatika osobní zájmena jednoduchá otázka a odpověď s použitím slovesa to be číslovky přivlastňovací zájmena jednoduchá otázka a odpověď s použitím slovesa to have got jednoduché užití slovesa can přivlastňování pomocí 's vazba there is a there are pojmenování času přídavná jména ustálené fráze přítomný čas prostý a průběhový</p> <p>Reálie anglicky mluvící země Halloween Vánoce</p>	<p>HV</p> <p>VV</p> <p>Dramatická výchova</p> <p>Projekt - nakupování, oblečení, zvířata v ZOO, čas</p> <p>MKV</p> <p>Etnický původ - chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemnou rovnost</p> <p>Multikultura - pochopit užívání cizího jazyka jako prostředku dorozumění a vzájemného obohacení; schopnost naslouchání druhým a vstřícný postoj k odlišnostem</p> <p>Princip sociálního smíru a solidarity - chápat otázky základních lidských práv, odmítání diskriminace a předsudků vůči jiným etnickým skupinám</p>	

<p>vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>Psaní Žák:</p> <p>napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života vyplní osobní údaje do formuláře</p>	Velikonoce		
---	------------	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Poslech s porozuměním Žák:</p> <p>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkající se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu</p> <p>Mluvení Žák:</p> <p>zapojí se do jednoduchých rozhovorů sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p> <p>odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá</p>	<p>Slovní zásoba a témata pravidla komunikace číslovky pozdravy (pohlednice) rodina nakupování škola pozdravy volný čas, záliby abeceda – spelling</p> <p>Jazykové struktury a gramatika množné číslo - pravidelná a nepravidelná podstatná jména základy hláskové stavby slov základní gramatické struktury a typy vět sloveso to be - oznamovací věta, otázka, zápor přivlastňovací přídavná jména slovosled ve větách sloveso to have got - oznamovací věta, otázka, zápor základní časové údaje přítomný čas prostý, průběhový základy minulého a budoucího času – u sloves TO BE, TO HAVE, CAN (+ některých nepravidelných sloves) ustálené fráze.</p> <p>Reálie anglicky mluvící země</p>	<p>HV</p> <p>VV</p> <p>Dramatická výchova</p> <p>Projekt - mé město, můj idol</p> <p>MKV</p> <p>Etnický původ - chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemnou rovnost</p> <p>Princip sociálního smíru a solidarity - chápat otázky základních lidských práv, odmítání diskriminace a předsudků vůči jiným etnickým skupinám</p> <p>MV - tvorba mediálního sdělení</p>	

<p>Čtení s porozuměním Žák:</p> <p>vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>Psaní Žák:</p> <p>napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života vyplní osobní údaje do formuláře</p>			
---	--	--	--

Vzdělávací oblast

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Matematika.

Matematika

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Matematika je založena na aktivních činnostech zaměřených na osvojení si vědomostí a dovedností, potřebných v běžném životě. Klade důraz na porozumění a pochopení základních postupů a pojmů, algoritmů, terminologií, symboliku a jejich využití.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	4	5	5	5	4

Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř tematických okruhů:

Čísla a početní operace- osvojení aritmetických operací v těchto složkách:

- dovednost provádět operaci
- algoritmické porozumění
- významové porozumění
- získávání číselných údajů, seznámení se s pojmem proměnná

Závislosti, vztahy a práce s daty – rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, jejich analyzování z tabulek, diagramů a grafů

Geometrie v rovině a prostoru - určování a znázorňování geometrických útvarů a modelování reálných situací, zkoumání tvarů a prostoru

Nestandardní aplikační úlohy a problémy - uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života

Organizace - žáci z každého ročníku pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo v počítačové učebně a využívají k učení různé formy práce
Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učí se přesně a stručně vyjadřovat užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloha zdokonaluje grafický projev, rozvíjí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci
učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků; srozumitelně jim vysvětluje, co se mají naučit; stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu; vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence k řešení problémů

učí se rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k sebekontrolě, k systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti
učí se provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu, vyhodnocování správnosti výsledků
učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků; klade otevřené otázky a vybízí žáky k pojmenování cíle činnosti; vede žáky k plánování úkolů a postupů; zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci; umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou
učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá, pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení; dodává žákům sebedůvěru

Kompetence komunikativní

žáci se učí přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky
učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů; vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky; vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu

Kompetence sociální a personální

žáci jsou vedeni ke kritickému usuzování, srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů ke kolegiální radě a pomoci, učí se pracovat v týmu
učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch; podněcuje žáky k argumentaci; hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence občanská

při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, učí se hodnotit svoji práci a práci ostatních, jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se vnímat složitosti světa
učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

Kompetence pracovní

žáci jsou vedeni k vytváření zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě, učí se využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály
učitel zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých informačních zdrojů a které vyžadují využití poznatků z různých předmětů, vede žáky ke správným způsobům užití vybavení, techniky a pomůcek; vytváří příležitosti k interpretaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

1. období

Číslo a početní operace

- porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20
- čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100
- zná matematické operátory +, -, =, <, >, a umí je zapsat
- sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20
- řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20
- umí rozklad čísel v oboru do 20

Závislosti, vztahy a práce s daty

- modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
- doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, po, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Geometrie v rovině a v prostoru

- pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit
- rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují
- používá pravítko

2. období

Číslo a početní operace

- čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1 000
- sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla
- zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
- zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- rozeznává sudá a lichá čísla
- používá kalkulačtor

Závislosti, vztahy a práce s daty

- vyhledá a roztrídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu
- orientuje se a čte v jednoduché tabulce
- určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

Geometrie v rovině a v prostoru

- znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary
- měří a porovnává délku úsečky
- vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice

Vzdělávací obsah předmětu

Matematika – 1. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>pracuje s přirozenými čísly k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků</p> <p>čte, zapisuje, porovnává přirozená čísla do 20, provádí rozklad čísel na desítky a jednotky</p> <p>užívá lineární uspořádání, zobrazuje číslo na číselné ose do 20</p> <p>sčítá a odčítá v oboru do 20 bez přechodu přes desítku</p> <p>řeší a tvoří slovní úlohy v oboru 0–20, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</p> <p>doplňuje posloupnost čísel</p> <p>orientuje se v čase – popisuje jednoduché souvislosti z praktického života</p> <p>zaznamenává jednoduché situace</p>	<p>Číselné a početní operace obor 0-20, počítání předmětů vytváření konkrétních souborů s daným počtem prvků, počítání s penězi</p> <p>Čtení a psaní čísel, vztahy více, méně, rovno používá matematické symboly +, -, <, >, =</p> <p>Orientace na číselné ose do 20 $\Leftrightarrow$ pojmy: hned před, hned za, před, za, mezi, nahoře, dole, vpředu, vzadu</p> <p>Operace sčítání a odčítání v oboru 0-20 bez přechodu přes desítku rozšiřující učivo: sčítá a odčítá v oboru do 20 s přechodem přes desítku</p> <p>Slovní úlohy v oboru do 20</p> <p>Závislosti, vztahy a práce s daty</p> <p>Číselná řada, kalendář, hodiny seznamuje se s jednotkami hmotnosti, délky a objemu.</p> <p>Geometrie v rovině a prostoru</p>	<p>Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání, kreativita</p> <p>morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>ČJ – tvoření slovních úloh, formulace odpovědí celou větou, psaní číslic a znaků, čtení slovních úloh s porozuměním</p> <p>VV – vybarvování, grafické znázornění slovních úloh</p> <p>PV – vystřihování, modelování, manipulace s předměty</p>	

<p>související s časem pomocí tabulek a schémat, doplní zadanou tabulku</p> <p>čte a nastavuje celé hodiny</p> <p>rozeznává a pojmenovává, modeluje a popisuje základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa a nachází v realitě jejich reprezentaci</p> <p>porovnává velikost útvarů</p> <p>pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit</p> <p>seznamuje se délkovými jednotkami, provádí jednoduché operace v praxi</p> <p>zlepšuje logickou úvahu a kombinační úsudek</p>	<p>rovinné obrazce: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh, třídění předmětů podle tvaru, vyhledání určitých tvarů v okolí jednoduchá tělesa: krychle, kvádr, koule, válec</p> <p>Rozšiřující učivo: jehlan a kužel</p> <p>Geometrické útvary podle tvaru, velikosti, barev</p> <p>orientuje se v prostoru: nahoře, dole, před, za, hned před, hned za</p> <p>užití dětských skládanek a stavebnic</p> <p>Jednoduché slovní úlohy s využitím délkových jednotek</p> <p>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</p> <p>číselné a logické řady</p> <p>číselné a obrázkové analogie</p> <p>tabulková evidence hry</p>		
---	---	--	--

Matematika – 2. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>ovládá číselný obor 0-20</p> <p>zapisuje a řeší příklady na sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku</p> <p>číselný obor 0-100</p> <p>zapisuje a čte čísla do 100</p> <p>zakresluje čísla do 100 na číselnou osu</p> <p>porovnává čísla do 100, seřazuje je vzestupně i sestupně</p> <p>sčítá a odčítá čísla do 100 s přechodem násobků 10</p> <p>počítá příklady se závorkami</p> <p>provádí zápis slovní úlohy vedoucí k vztahu "o x více (méně)"</p> <p>řeší slovní úlohy s výpočty do 100</p> <p>rozděluje mezi mincemi a bankovkami</p> <p>rozlišuje mince a bankovky v hodnotě do sta korun</p>	<p>Číselné a početní operace číselný obor 0-20 čtení a psaní čísel, vztahy více, méně, rovno používá matematické symboly +, -, <, > počítá s přechodem přes desítku</p> <p>Číselný obor 0-100 čtení a psaní čísel, vztahy více, méně, rovno používá matematické symboly +, -, <, > číselná řada, osa, porovnávání čísel, zaokrouhlování čísel na desítky, součet a rozdíl čísel, závorky počítá s přechodem přes desítku písemné sčítání bez přechodu přes desítku počítá po desítkách, po jedné čtení a zápis čísel řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání, sčítání a odčítání</p> <p>Lichá a sudá čísla</p> <p>Slovní úlohy v oboru 0–20 řeší slovní úlohy o n-více, o n-méně počítání s penězi sudá a lichá čísla násobek, násobek jako opakované sčítání činitel, záměna činitelů</p>	<p>VDO - občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát - výchova k samostatnosti, k sebekontrolě, smyslu pro odpovědnost, ohleduplnost a přesnost</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí - výchova k životnímu prostředí</p> <p>VV- výroba papírových mincí bankovek</p> <p>VV, PČ - znázorňování, modelování</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí (naš životní styl – spotřeba věcí, množství odpadu ve spojení s "o x více (méně)")</p> <p>VME – Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa – zkušenosti s časovými údaji při cestování); objevujeme Evropu a svět (život Evropanů, odlišnosti při vážení a měření)</p>	

<p>počítá po jednotkách a desítkách, rozliší sudá a lichá čísla</p> <p>počítá s mincemi a bankovkami v hodnotě do sta korun</p> <p>seznamuje se s principem násobilky 2, 3, 4, 5, 10 (rozšiřující učivo – násobilka 7, 8, 9)</p> <p>orientuje se v čase</p> <p>čte časové údaje na různých typech hodin</p> <p>orientuje se v kalendáři</p> <p>popisuje jednoduché závislosti z praktického života</p> <p>rozlišuje pojem bod, přímka, čára, úsečka</p> <p>narýsuje přímku, úseku dané délky</p> <p>rozlišuje přímku a úsečku</p> <p>odhaduje, měří a porovnává úsečky podle velikosti</p> <p>odděluje jednoduché osově souměrné útvary v rovině</p> <p>přiřazuje geometrická tělesa k jejich názvům</p>	<p>násobilka 1, 2, 3, 4, 5, 10 (rozšiřující učivo násobilka 8, 9) násobení nulou vztahy mezi násobením a dělením řešení a vytváření slovních úloh na násobení a dělení, n-krát více, n-krát méně</p> <p>rozšiřující učivo: další spoje násobitek, složitější slovní úlohy s více řešeními</p> <p>Závislosti, vztahy a práce s daty čtvrt hodiny; půl hodiny; tři čtvrtě hodiny; celá hodina čtení údajů na digitálních hodinách. režim dne, závislost na čase seznamuje se s jednotkami hmotnosti, délky a objemu</p> <p>Geometrie rýsování úseček měření délky úseček rýsování přímky rozdíl mezi přímkou a úsečkou vyznačení bodu jednotky délky a praktická měření: milimetr, centimetr, metr modelování rovinných a prostorových útvarů rovinné útvary a jednoduchá tělesa</p> <p>Nestandardní aplikační úlohy a problémy úlohy matematických soutěží (Klokan) číselné a logické řady číselné a obrázkové analogie</p>		
--	---	--	--

zlepšuje logickou úvahu a kombinační úsudek zachycuje výsledky měření pomocí tabulek a schémat třídí soubor objektů			
---	--	--	--

Matematika – 3. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Číselný obor 0-100 Žák:</p> <p>využívá symboly pro násobení a dělení</p> <p>násobí a dělí v oboru malé násobilky</p> <p>řeší slovní úlohy s pomocí malé násobilky, rozumí vztahu rovnosti a nerovnosti</p> <p>sčítá a od čítá dvojciferná čísla z paměti</p> <p>sčítá a od čítá dvojciferná čísla písemně</p> <p>řeší slovní úlohy v oboru do 100</p> <p>Číselný obor 0 - 1 000 Žák:</p> <p>seznamuje se s číselným oborem do tisíce</p> <p>porovnává a třídí vzestupně a sestupně čísla do tisíce, zakresluje do číselné osy</p> <p>zná dělitelnost čísel 2, 5, 10</p> <p>sčítá a od čítá z paměti i písemně s přechodem 10</p>	<p>Číselné a početní operace Číselný obor 0-100</p> <p>čtení a psaní čísel, vztahy více, méně, rovno</p> <p>používá matematické symboly +, -, <, >, =</p> <p>číselná řada, osa, porovnávání čísel, zaokrouhlování čísel na stovky a desítky, součet a rozdíl čísel, závorky</p> <p>rozklad čísla</p> <p>písemné algoritmy sčítání a odčítání</p> <p>odhad a kontrola výsledku</p> <p>řešení a vytváření slovních úloh na sčítání a od čítání</p> <p>Číselný obor 0 - 1 000</p> <p>číselné řady – jednotky desítky, stovky, tisíc</p> <p>čtení a zápis trojčiferných čísel</p> <p>znázornění na číselné ose, porovnávání</p> <p>řešení slovních úloh na porovnávání trojčiferných čísel</p> <p>písemné sčítání dvou sčítanců, kontrola výsledku záměnou sčítanců</p> <p>písemné odčítání, kontrola výsledku sčítáním</p> <p>řešení a vytváření slovních úloh na sčítání a odčítání</p> <p>rozšiřující učivo: písemné sčítání tří a více trojčiferných čísel, řešení složitějších slovních úloh z praxe</p>	<p>OSV</p> <p>Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání, cvičení sebekontroly a sebeovládání, psychohygienu, kreativita</p> <p>Sociální rozvoj - respektování, podpora, pomoc, komunikační dovednosti, asertivní komunikace při řešení problémových situací - soutěže, konkurence</p> <p>Morální rozvoj- odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, prosociální chování, nečekat protislužbu</p> <p>VDO – řešit situace se zachováním pravidel slušnosti a zachováním lidské důstojnosti, škola jako model otevřeného partnerství, demokratického společenství, přijímat odpovědnost za své činy a postoje, být zainteresovaný v zájmu celku</p> <p>VME – mobilita a flexibilita v pracovní atmosféře, podněcování zájmu žáka o evropské dění, uvědomování si souvislostí při řešení běžných situací v případě srovnávání naší vlasti s Evropou a světem, jsme Evropané</p> <p>MKV – využívání poznatků z běžného života i v případě ohrožení, lidské</p>	

<p>řeší slovní úlohy v oboru do 1000 typu o více, o méně, krát více, krát méně</p> <p>zaokrouhluje na desítky, na sta</p> <p>řeší jednoduché rovnice</p> <p>násobí a dělí v oboru násobílek, násobí 10 a mimo obor násobílek v číselném oboru do 100</p> <p>prohlubuje si znalosti o měření času</p> <p>orientuje se v čase</p> <p>provádí jednoduché převody jednotek času</p> <p>pracuje s daty, eviduje je tabulkou</p> <p>popisuje jednoduché závislosti z praktického života</p> <p>doplňuje tabulky a posloupnosti čísel</p> <p>Geometrie v rovině a v prostoru Žák:</p> <p>využívá jednotky délky mm, cm, dm, m</p> <p>měří rozměry geometrických tvarů</p> <p>rýsuje a značí bod, přímku, úsečku</p> <p>odhaduje délku úsečky</p> <p>rozezná, pojmenuje, vymodeluje</p>	<p>Násobení a dělení v oboru násobílek a mimo obor násobílek v číselném oboru do 100</p> <p>násobení a dělení v oboru 8, 9, 10</p> <p>automatizace všech spojů násobílek</p> <p>automatizace dělení v oboru násobílek</p> <p>pamětné násobení mimo obor násobílek</p> <p>dělení se zbytkem</p> <p>součin, podíl, zbytek</p> <p>užití závorek</p> <p>řešení úloh s více různými početními úkony</p> <p>vztahy n-krát více, n-krát méně</p> <p>ve slovních úlohách</p> <p>řešení jednoduchých rovnic a nerovnic, symboly rovná se, nerovná se</p> <p>rozšiřující učivo. řešení a vytváření složitějších slovních úloh vedoucích ke třem až čtyřem početním úkonům</p> <p>Závislosti, vztahy a práce s daty</p> <p>den, hodina, minuta</p> <p>čtení údajů na digitálních hodinách</p> <p>převádění jednotek času</p> <p>jednotky objemu – litr, decilitr</p> <p>jednotky hmotnosti – t, kg, g</p> <p>jednotky délky – km, m, dm, cm, mm</p> <p>Geometrie v rovině a v prostoru</p> <p>přímka, rýsování</p> <p>bod ležící na přímce a mimo přímku</p> <p>rýsování úsečky a její označování</p> <p>odhad a měření délky</p> <p>převody jednotek délky</p> <p>čtverec a obdélník, jejich náčrty</p> <p>kreslené do čtvercové sítě i volně</p>	<p>vztahy tolerance, empatie, solidarita</p> <p>Etnický původ - chápat rovnocennost i odlišnost etnických skupin</p> <p>Multikultura - pochopit užívání cizího jazyka jako prostředku vzájemného dorozumění, schopnost naslouchat druhým</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, využití statistik a informací o zemědělství, průmyslu, dopravě, řešení recyklovaného odpadu, změny v krajině</p> <p>MV – učit žáky umět zpracovat, vyhodnotit a využívat podněty z okolního světa, pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, různé typy sdělení, vliv médií na každodenní život</p> <p>JČ – čtení s porozuměním, slovní úlohy a zadání, články v denním tisku se statistikami, aplikační úlohy; umět se vyjadřovat a komunikovat se spolužáky a učitelem</p> <p>PRV – místo, kde žijeme, lidé a čas, rozmanitost přírody, přírodniny živé a neživé, MPP</p> <p>PV – využití geometrických tvarů a těles a jejich vlastností</p> <p>VV – slovní úlohy - znázornění, geometrické tvary a tělesa</p>	
---	---	---	--

<p>a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci</p> <p>porovnává velikosti útvarů, rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině</p> <p>zlepšuje logickou úvahu a kombinační úsudek</p> <p>aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí</p>	<p>na papír rozvoj prostorové představivosti, stavby z kostek souměrné útvary v rovině stavby z krychlí – vytváření plánů</p> <p>Nestandardní aplikační úlohy a problémy úlohy vyžadující činnost rozdělování na stejné části a do celku, magické čtverce, pyramidy úlohy matematických soutěží (Klokan)</p>	<p>Projekty: Podzim Naše obec (město) Vánoční dílna Den Země</p> <p>Bezpečně do školy a na prázdniny (DV)</p>	
--	---	--	--

Matematika – 4. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zapisuje a čte čísla do 10 000</p> <p>sčítá a od čítá z paměti i písemně do 10 000</p> <p>zaokrouhluje na tisíce, zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel</p> <p>orientuje se na číselné ose do 10 000</p> <p>dělí se zbytkem v oboru malé násobilky</p> <p>násobí písemně jednociferným a dvouciferným činitelem</p> <p>písemně dělí jednociferným dělitelem</p> <p>provádí po četní operace na kalkulátoru</p> <p>provádí písemné po četní operace v oboru přirozených čísel</p> <p>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel</p> <p>vyhledává, sbírá a třídí data</p>	<p>Číselné a početní operace Číselný obor 0 - 10 000 numerace: přirozené číslo v desítkové soustavě práce s číselnou osou, porovnávání a zaokrouhlování čísel pamětné sčítání a odčítání upevňování a automatizace násobilkových spojů spojené s činnostmi a jednoduchými slovními úlohami vlastnosti násobení - záměna činitelů pamětné násobení dvojciferného čísla číslem jednociferným procvičování dělení se zbytkem písemné sčítání, odčítání a násobení jednociferným činitelem v oboru do 1 000 úsudkové po čítání, rozlišování úsudků řešení slovních úloh z praktického života, mezipředmětové vztahy čtení údajů z tabulek v učebnici a pracovních sešitech, sestavování podobných tabulek žáky</p> <p>Číselný obor do 1 000 000 vyvození písemného dělení jednociferným dělitelem v oboru do 1 000, zkouška násobením rozšíření číselného oboru do 1 000 000, desítková soustava, čtení a psaní čísel,</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace Sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - využití statistik a informací o zemědělství, průmyslu, dopravě, řešení recyklovaného odpadu, změny v krajině</p> <p>ČJ – porozumění textu, výběr podstatných informací z textu - slovní úlohy</p> <p>PŘ – tematicky zaměřené slovní úlohy, místo, kde žijeme - regiony ČR, čas, letopočet</p> <p>PV – využití geometrických tvarů a těles a jejich vlastností</p> <p>VV – kresba podle osy</p> <p>TV – měření délky, bodové hodnocení</p>	

<p>čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy</p> <p>zapisuje a čte čísla do 1 000 000</p> <p>provádí početní operace s čísly do 1 000 000</p> <p>řeší jednoduché a složené slovní úlohy</p> <p>provádí zkrácený zápis s neznámou</p> <p>pojmenuje části zlomku, počítá část z celku</p> <p>pozná a dokáže vyznačit polovinu, třetinu, čtvrtinu</p> <p>převádí jednotky hmotnosti, délky, objemu a času</p> <p>doplňuje tabulky, schémata a posloupnosti čísel</p> <p>čte hodnoty z diagramu</p> <p>Geometrie</p> <p>narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici)</p> <p>pracuje s kružítkem</p> <p>rýsuje kolmice, rovnoběžky, různoběžky</p> <p>určuje vzájemnou polohu přímek</p>	<p>jejich porovnávání</p> <p>zaokrouhlování do 1 000 000</p> <p>práce s číselnou osou</p> <p>řešení slovních úloh s různými operacemi, řešení rovnic a nerovnic</p> <p>přičítání a odčítání desítek, stovek a tisíců z paměti</p> <p>písemné sčítání a odčítání v rozšířeném oboru, odhady výsledků</p> <p>práce na kalkulátoru</p> <p>násobení a dělení přirozených čísel 10, 100 a 1 000 z paměti</p> <p>vyvození násobení a dělení čísel zakončených nulami</p> <p>algoritmus písemného násobení dvojciferným činitelem, odhady výsledků</p> <p>vlastnosti násobení (zákony násobení)</p> <p>dělení jednociferným dělitelem</p> <p>zlomky</p> <p>závislosti, vztahy a práce s daty</p> <p>převádění jednotek délky, hmotnosti</p> <p>Geometrie</p> <p>Základní útvary v rovině a prostoru, jejich rozlišování</p> <p>měření délek, délka úsečky, rozměry obrazců, délky hran těles</p> <p>jednotky délky, jednoduché převody jednotek</p> <p>přímka, polopřímka, úsečka, bod, rýsování a popis</p> <p>kružnice, kruh, rozlišení, rýsování a popis</p> <p>kolmice a rovnoběžky, rýsování a náčrty jednoduché konstrukce čtverce, obdélníku a pravoúhlého trojúhelníku,</p>		
---	---	--	--

<p>v rovině</p> <p>užívá jednoduché konstrukce</p> <p>sčítá a od čítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku se čtením délek jeho stran</p> <p>určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu</p> <p>rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary</p> <p>určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru</p> <p>řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy</p> <p>zlepšuje logickou úvahu a kombinační úsudek aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí</p>	<p>náčrty</p> <p>grafické sčítání úseček, určení obvodu trojúhelníků a čtyřúhelníků sečtením délek stran, využití v úlohách z praktického života</p> <p>souřadnice bodů ve čtvercové síti</p> <p>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</p> <p>slovní úlohy, které jsou zadané netradičním způsobem a vyžadují třídění a rozlišování údajů řešení</p> <p>úlohy, které se neobejdou bez nákresů</p> <p>úlohy vyžadující činnost rozdělování na stejné části, skládání částí do celku</p> <p>magické čtverce a úlohy</p> <p>procvičování prostorové představivosti</p> <p>úlohy matematických soutěží</p>		
--	---	--	--

Matematika – 5. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák: zapisuje a čte čísla přes 1 000 000</p> <p>orientuje se na číselné ose v oboru do milionu</p> <p>provádí číselné operace z paměti písemně do milionu</p> <p>násobí deseti, stem, tisícem</p> <p>zaokrouhluje na tisíce, desetitisíce a statisíce</p> <p>násobí písemně trojčiferným činitelem</p> <p>dělí jednociferným i dvojciferným dělitelem</p> <p>řeší slovní úlohy v oboru do milionu</p> <p>objevuje římské číslice I, V, X, L, C, D, M</p> <p>při pamětném i písemném počítání využívá komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</p> <p>tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru</p>	<p>Číselný obor přes 1 000 000 procvičování všech početních výkonů při počítání z paměti, automatizace násobilkových spojů a dělení v oboru násobílek beze zbytku i se zbytkem početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti - komutativnost, asociativnost, distributivnost písemné algoritmy početních operací - sčítání, odčítání, násobení písemné dělení jednocifernými dvojciferným dělitelem rozšíření číselného oboru přes milion - numerace zaokrouhlování přirozených čísel provádění odhadů a kontrola výsledků početních operací počítání na kalkulátorech slovní úlohy na různé početní výkony slovní úlohy z praktického života a jejich obměny římské číslice aritmetický průměr zlomky - pojem zlomek, pojmenování, sčítání a odčítání zlomků, počítání částí zlomků, využití zlomků v praxi převádění desetinných zlomků na desetinná čísla počítání s desetinnými čísly – sčítání, odčítání, násobení 10, 100 (rozšiřující učivo násobení 1 000)</p>	<p>OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace Sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - využití statistik a informací o zemědělství, průmyslu, dopravě, řešení recyklovaného odpadu, změny v krajině</p> <p>ČJ – porozumění textu, výběr podstatných informací z textu - slovní úlohy</p> <p>PŘ – tematicky zaměřené slovní úlohy, místo, kde žijeme - regiony ČR, čas, letopočet</p> <p>PV – využití geometrických tvarů a těles a jejich vlastností</p> <p>VV – kresba podle osy</p> <p>TV – měření délky, bodové hodnocení</p>	

<p>vyhledává, sbírá a třídí data</p> <p>čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy</p> <p>porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel</p> <p>přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na ose desetinné číslo dané hodnoty</p> <p>porozumí významu znaku "-" pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose</p> <p>užívá základní jednotky obsahu</p> <p>převádí jednotky času</p> <p>vyhledává údaje v jízdním řádu a řeší slovní úlohy s časovými údaji</p> <p>pracuje s údaji v cenících apod.</p> <p>používá data z grafu ve čtvercové síti</p> <p>sestrojuje čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici</p> <p>měří a počítá obvod trojúhelníku a čtyřúhelníku</p> <p>rozlišuje a pojmenuje čtyřúhelníky</p> <p>určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě</p>	<p>dělení celých čísel 10, 100</p> <p>čtení údajů z tabulek a diagramů, grafů</p> <p>vyhledávání a třídění číselných informací z praktického života</p> <p>čtení vhodně sestavených údajů z tabulky a vytváření grafu</p> <p>Závislosti, vztahy a práce s daty</p> <p>orientace v jízdním řádu</p> <p>převody jednotek hmotnosti, délky, času</p> <p>Geometrie</p> <p>procvičování rýsování základních geometrických útvarů v rovině</p> <p>rýsování podle popisu slovního i písemného</p> <p>slovní i ústní popis narýsovaného</p> <p>procvičování zručnosti i vyjadřování v geometrii</p> <p>jednotky délky a jejich převody, měření délky</p> <p>obvod různých rovinných obrazců - trojúhelníků, čtyřúhelníků i libovolně zvolených mnohoúhelníků</p> <p>obsah čtverce a obdélníku pomocí čtvercové sítě, základní jednotka obsahu</p> <p>vzájemná poloha dvou přímek a dvou kružnic v rovině</p> <p>osově souměrné útvary - jejich rozlišování, určení osy souměrnosti</p> <p>přeložením rovinného obrazce</p> <p>základní útvary v prostoru, prostorová představivost</p> <p>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</p> <p>slovní úlohy, které se řeší netradičním</p>		
--	---	--	--

<p>dbá na přesnost a čistotu rýsování</p> <p>rozlišuje osově souměrné útvary, podle osy souměrnosti dotvoří útvar - sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry a obvod mnohoúhelníku</p> <p>sestrojí rovnoběžky a kolmice</p> <p>rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti překládáním papíru</p> <p>řeší jednoduché praktické slovní úlohy</p> <p>Nestandardními postupy a metodami zlepšuje logickou úvahu a kombinační úsudek aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí</p>	<p>způsobem číselné a obrázkové řady magické čtverce úlohy vyžadující prostorovou představivost úlohy matematických soutěží (Klokan) a olympiáda</p>		
--	--	--	--

Vzdělávací oblast

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Informatika. v 1. až 3. ročníku se nejedná o samostatný předmět, požadavky této oblasti se realizují jako součást jiných vyučovacích předmětů.

Informatika

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj inforatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají inforatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování data jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskuzí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat a objevují inforatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmicke postupy. Informatika společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení inforatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	0	0	0	1	1

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence digitální

ovládá a běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít

získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků

využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnost, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních, při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

2. období

Data, informace, modelování

uveče příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví

Algoritmizace a programování

sestavuje symbolické zápisy postupů

popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení

rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů

Informační systémy

v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky

pro vymezený problém, který opakovaně řešil, zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data

Digitální technologie

najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu

popíše bezpečnostní a jiná pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi

Přechodné ustanovení

Vzhledem k náběhu nového obsahu Informatika a jeho zařazení do 4. ročníku k datu 1. 9. 2022 platí přechodné ustanovení pro redukovanou výuku a hodnocení. Při sestavení těchto přechodných ustanovení vychází škola z obsahu revidovaného RVP a také z předchozího ŠVP školy. Obsah výuky již v některých oblastech odpovídal nově zavedenému RVP. Také oblast Digitální technologie byla v dílčích částech původního ŠVP realizována díky většímu zapojení digitálních technologií do výuky napříč předměty.

Smyslem tohoto přechodného ustanovení je určit zejména pravidla pro hodnocení žáků a určení postupného náběhu nového obsahu učiva.

Školní rok 2022/2023 - 5. ročník

Hodnocení žáků proběhne na základě výstupů z oblasti Algoritmizace a programování a Digitální technologie. Redukováno bude učivo z oblastí Informační systémy a Data, informace a modelování, kterým je následně věnován prostor v dalších ročnících. Redukce bude spočívat ve snížení hodinové dotace pro probrání daného učiva.

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>uveče příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat</p> <p>popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji</p> <p>vyčte informace z daného modelu</p> <p>vyhledá a zapíše data v různých formátech</p> <p>zapiše data ve strukturované podobě</p> <p>vyhodnotí správnost dat v posloupnosti</p> <p>odvodí význam dat</p> <p>chápe rozdíl mezi daty a informacemi</p> <p>zobrazí data v grafické podobě</p> <p>sestavuje symbolické zápisy postupů</p> <p>dodržuje pravidla práce s digitálním zařízením</p> <p>rozumí pojmům uživatelské jméno a</p>	<p>Kódování a přenos dat využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochrana informace</p> <p>Modelování model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka</p> <p>Řešení problémů krokováním</p> <p>Hardware a software digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů</p> <p>Bezpečnost pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla</p> <p>Prvky v uživatelském rozhraní spouštění, přepínání a ovládání aplikací, uložení dat, otevírání souborů</p>	<p>OSV – řešení problémů, kooperace, kompetice</p> <p>MKV–umožnění získávat, vyhodnocovat a sdílet informace jako východisko pro přemýšlení o naléhavých tématech a způsobech jejich řešení.</p> <p>MV– kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení</p> <p>PV, VV – grafické znázornění, vybarvování, modelování</p>	

<p>heslo, přihlásí se k vlastním digitálním službám</p> <p>dodržuje bezpečnosti a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi identifikuje osobní údaje a popíše vybraná rizika spojená s digitální identitou</p> <p>rozlišuje desktopový a mobilní OS</p> <p>spustí aplikaci dle zadání</p>			
--	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>uveče příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat</p> <p>popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji</p> <p>vyčte informace z daného modelu</p> <p>vyhledá a zapíše data v různých formátech</p> <p>zapiše data ve strukturované podobě</p> <p>vyhodnotí správnost dat v posloupnosti</p> <p>odvodí význam dat</p> <p>chápe rozdíl mezi daty a informacemi</p> <p>zobrazí data v grafické podobě</p> <p>sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů</p> <p>popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení v blokově orientovaném programovacím</p>	<p>Data a informace</p> <p>sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů</p> <p>práce se strukturovanými daty; shodné a odlišné vlastnosti objektů, řazení prvků do řad, číslovaný a nečíslovaný seznam; tabulka a její struktura; víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu</p> <p>Řešení problému krokováním</p> <p>postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci</p> <p>Programování</p> <p>experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu</p>	<p>OSV – řešení problémů, kooperace, kompetice</p> <p>MKV–umožnění získávat, vyhodnocovat a sdílet informace jako východisko pro přemýšlení o naléhavých tématech a způsobech jejich řešení.</p> <p>MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení</p> <p>PV, VV – grafické znázornění, vybarvování, modelování</p>	

<p>jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy</p> <p>ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu</p> <p>v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi</p> <p>nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky, určí souvislosti mezi prvky</p> <p>pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data</p> <p>najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu</p> <p>propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí</p> <p>dodržuje bezpečnosti a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi</p>	<p>Kontrola řešení porovnání postupu s jiným a diskuze o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem</p> <p>Systémy skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi</p> <p>Práce se strukturovanými daty shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslovaný a nečíslovaný seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu</p> <p>Hardware a software digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů</p> <p>Počítačové sítě propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat</p> <p>Bezpečnost pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla</p>		
---	---	--	--

Vzdělávací oblast

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Prvouka a ve 4. – 5. ročníku prostřednictvím vyučovacích předmětů Přírodověda a Vlastivěda.

Prvouka

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme – důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků

Lidé kolem nás – upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, seznámení se základními právy a povinnostmi Lidé a čas – orientace v dějích a čase

Rozmanitost přírody – poznávání Země jako planety sluneční soustavy, poznávání proměnlivosti a rozmanitosti živé i neživé přírody

Člověk a jeho zdraví – základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování různých životních situací. Poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	2	2	2	0	0

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

pozorování a pojmenovávání věcí, jevů a dějů, jejich vzájemných vztahů a souvislostí

utváří se prvotní ucelený obraz světa

poznávání sebe i nejbližšího okolí

seznámení s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy

vnímání lidí a vztahů mezi nimi

všímání si podstatných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů

porozumění světu kolem sebe a vnímání základních vztahů ve společnosti

porozumění soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům

Chápání současnosti jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy muzea, besedy s odborníky, vycházky, pozorování v terénu.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k objevování a poznávání všeho, co je zajímavá a v čem by v budoucnu mohli uspět.

poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí

upevňování preventivního chování

orientace ve světě informací časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací

učitel pomáhá řešit a třídit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií

učitel motivuje žáky pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů

žáci si upevňují účelné rozhodování a jednání různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

poznávají a ovlivňují svou jedinečnost

učitel pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům

učitel učí žáky pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod., využívají různých informačních zdrojů

Kompetence komunikativní

Žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech.

jsou vedeni k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci

pojmenovávají pozorované skutečnosti a zachycují je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech

přirozeně vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí

Učitel podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů, kladení otázek k věci, vzájemnému se naslouchání a zdůvodňování svých závěrů, vzájemně si radí a pomáhají si

Kompetence sociální a personální

Žáci pracují ve skupině.

efektivně spolupracují na řešení problémů

učí se respektovat názory druhých

přispívají k diskusi

učitel učí se věcně argumentovat

učitel vede děti k oceňování svých názorů a přínosů

Kompetence občanské

učitel utváří ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům

učitel motivuje žáky hledat možnosti aktivního uplatnění ochrany přírody

učitel vede žáky k respektování pravidel

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti.

učitel učí žáky používat různé materiály, nástroje a vybavení

učitel zohledňuje soudobý stav a poznání a technického rozvoje

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

1. období

Místo, kde žijeme

- orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy

- popíše a zvládne cestu do školy

Lidé kolem nás

- rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy

- dodržuje základní pravidla společenského chování

- při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně

- projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

- pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti

Lidé a čas

- pozná kolik je hodin, orientuje se v času
- zná rozvržení svých denních činností
- rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- poznává různé lidské činnosti

Rozmanitost přírody

- pozoruje a na základě toho podepíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- provede jednoduchý pokus podle návodu

Člověk a jeho zdraví

- uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu, popíše své zdravotní potíže a pocity, zvládá ošetření drobných poranění
- pojmenuje hlavní části lidského těla
- rozezná nebezpečí, dodržuje zásady bezpečného chování účastníka silničního provozu
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace a operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Prvouka – 1. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>nalézá cestu do školy a zpět, název školy, jméno třídní učitelky a ředitele školy</p> <p>chová se ukázněně ve škole i mimo školu</p> <p>rozlišuje nežádoucí formy chování</p> <p>připravuje si samostatně pomůcky do školy</p> <p>udržuje po řádek ve svých věcech, ve školní aktovce</p> <p>samostatně si uspořádává pracovní místo</p> <p>rozlišuje čas k práci a odpočinku</p> <p>poznává vztahy mezi rodinnými příslušníky (rodiče, děti, bratr, sestra, teta apod.)</p> <p>vypráví o svém domově, bydlišti</p> <p>uvádí adresu svého bydliště</p> <p>rozlišuje různá povolání</p>	<p>Místo, kde žijeme domov - obec (město) a orientace v místě bydliště škola a její blízké okolí, cesta do školy, vhodné chování ve škole i mimo školu osobní bezpečí</p> <p>Lidé kolem nás chování lidí rodina a život v rodině (příbuzenské vztahy v rodině) soužití lidí práce dospělých - povolání věci a činnosti kolem nás dopravní prostředky (osobní, nákladní)</p> <p>Lidé a čas orientace v čase a časový řád současnost a minulost v našem životě státní svátky lidové zvyky kultura</p> <p>Rozmanitost přírody stavba těla rostlin živočichové ve volné přírodě ptáci, stavba těla ptáků stavba těla kočky domácí mláďata hospodářských a domácích zvířat</p>	<p>VDO – občanská společnost a škola - výchova demokratického občana v rámci třídního kolektivu; výchova k samostatnosti, k seberealizaci, ke smyslu pro spravedlnost, odpovědnost a ohleduplnost</p> <p>VME – Evropa a svět nás zajímá - poznávání evropských kultur</p> <p>MKV – kulturní diference, etnický původ - poznávání etnických skupin</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>ČJ – četba, vyprávění podle obrázkové osnovy</p> <p>M – slovní úlohy ze života</p> <p>HV – vhodný výběr písní k tématům</p> <p>VV, PV – tematické práce</p>	

<p>rozezná druhy dopravních prostředků</p> <p>orientuje se v čase - rok, měsíc, týden, den, hodina, kalendář</p> <p>denní režim</p> <p>vyjmenuje dny v týdnu, čtvero ročních období, vyjmenuje měsíce jednotlivých ročních období</p> <p>časově zařadí Vánoce a Velikonoce</p> <p>zná některé vánoční a velikonoční zvyky a tradice</p> <p>rozeznává základní skupiny živočichů a rostlin</p> <p>rozlišuje základní části těla rostlin, ptáků</p> <p>popisuje stavbu těla kočky</p> <p>poznává stěhovavé ptáky a jejich způsob života</p> <p>přiřazuje k domácím a hospodářským zvířatům jejich mláďata</p> <p>určuje posloupnost vývoje plodů</p> <p>popisuje změny v přírodě podle ročních období</p> <p>určuje části lidského těla</p>	<p>Pozorování práce na zahradě a v sadu</p> <p>vývoj plodů</p> <p>roční období</p> <p>počasí, změny počasí</p> <p>vztah člověka a přírody: životní prostředí, ochrana zeleně, chování v přírodě, péče o les</p> <p>Člověk a jeho zdraví</p> <p>lidské tělo</p> <p>péče o zdraví</p> <p>zdraví a nemoc, rizika a nebezpečí</p> <p>osobní hygiena</p> <p>zdravá výživa: vitamíny, odpočinek, spánek, režim dne, pitný režim apod.</p> <p>adekvátní chování při mimořádných událostech</p>		
---	--	--	--

<p>respektuje zásady správného chování u lékaře</p> <p>uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle</p> <p>pojmenovává běžná onemocnění využívá první pomoci</p> <p>dodržuje základní hygienické návyky</p> <p>nalézá základy správné životosprávy, učí se sestavovat jednoduchý jídelníček</p>			
---	--	--	--

Prvouka – 2. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>nalézá cestu do školy a zpět, název školy, jméno třídní učitelky a ředitele školy</p> <p>chová se ukázněně ve škole i mimo školu</p> <p>rozlišuje nežádoucí formy chování</p> <p>připravuje si samostatně pomůcky do školy</p> <p>udržuje po řádek ve svých věcech, ve školní aktovce</p> <p>samostatně si uspořádává pracovní místo</p> <p>rozlišuje čas k práci a odpočinku</p> <p>poznává vztahy mezi rodinnými příslušníky (rodiče, děti, bratr, sestra, teta apod.)</p> <p>vypráví o svém domově, bydlišti</p> <p>uvádí adresu svého bydliště</p> <p>rozlišuje různá povolání</p>	<p>Místo, kde žijeme domov - obec (město) a orientace v místě bydliště škola a její blízké okolí, cesta do školy, vhodné chování ve škole i mimo školu osobní bezpečí</p> <p>Lidé kolem nás chování lidí rodina a život v rodině (příbuzenské vztahy v rodině) soužití lidí práce dospělých - povolání věci a činnosti kolem nás dopravní prostředky (osobní, nákladní)</p> <p>Lidé a čas orientace v čase a časový řád současnost a minulost v našem životě státní svátky lidové zvyky kultura</p> <p>Rozmanitost přírody stavba těla rostlin živočichové ve volné přírodě ptáci, stavba těla ptáků stavba těla kočky domácí mláďata hospodářských a domácích zvířat</p>	<p>VDO – občanská společnost a škola - výchova demokratického občana v rámci třídního kolektivu; výchova k samostatnosti, k seberealizaci, ke smyslu pro spravedlnost, odpovědnost a ohleduplnost</p> <p>VME – Evropa a svět nás zajímá - poznávání evropských kultur</p> <p>MKV – kulturní diference, etnický původ - poznávání etnických skupin</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>ČJ – četba, vyprávění podle obrázkové osnovy</p> <p>M – slovní úlohy ze života</p> <p>HV – vhodný výběr písní k tématům</p> <p>VV, PV – tematické práce</p>	

<p>rozezná druhy dopravních prostředků</p> <p>orientuje se v čase - rok, měsíc, týden, den, hodina, kalendář</p> <p>denní režim</p> <p>vyjmenuje dny v týdnu, čtvero ročních období, vyjmenuje měsíce jednotlivých ročních období</p> <p>časově zařadí Vánoce a Velikonoce</p> <p>zná některé vánoční a velikonoční zvyky a tradice</p> <p>rozeznává základní skupiny živočichů a rostlin</p> <p>rozlišuje základní části těla rostlin, ptáků</p> <p>popisuje stavbu těla kočky</p> <p>poznává stěhovavé ptáky a jejich způsob života</p> <p>přiřazuje k domácím a hospodářským zvířatům jejich mláďata</p> <p>určuje posloupnost vývoje plodů</p> <p>popisuje změny v přírodě podle ročních období</p> <p>určuje části lidského těla</p>	<p>Pozorování práce na zahradě a v sadu</p> <p>vývoj plodů</p> <p>roční období</p> <p>počasí, změny počasí</p> <p>vztah člověka a přírody: životní prostředí, ochrana zeleně, chování v přírodě, péče o les</p> <p>Člověk a jeho zdraví</p> <p>lidské tělo</p> <p>péče o zdraví</p> <p>zdraví a nemoc, rizika a nebezpečí</p> <p>osobní hygiena</p> <p>zdravá výživa: vitamíny, odpočinek, spánek, režim dne, pitný režim apod.</p> <p>adekvátní chování při mimořádných událostech</p>		
---	--	--	--

<p>respektuje zásady správného chování u lékaře</p> <p>uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle</p> <p>pojmenovává běžná onemocnění využívá první pomoci</p> <p>dodrží základní hygienické návyky</p> <p>nalézá základy správné životosprávy, učí se sestavovat jednoduchý jídelníček</p>			
---	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák: orientuje se v místě svého bydliště, v okolí školy, v místní krajině</p> <p>zná základní údaje z historie a současnosti obce</p> <p>poznává některé lidové a místní zvyky a tradice</p> <p>řeší dopravní situace z hlediska chodce i cyklisty</p> <p>orientuje se v plánu obce</p> <p>hledá důležité budovy v obci</p> <p>rozpoznává hlavní a vedlejší světové strany</p> <p>v přírodě se orientuje podle světových stran</p> <p>rozdílí mezi plánem a mapou barvy na mapě, legenda charakteristiky jednotlivých typů krajin tvary zemského povrchu regionu, vodstvo regionu, jak krajina ovlivňuje život v regionu, jak působí člověk na životní prostředí</p> <p>kalendáře a letopočty - význam</p>	<p>Místo, kde žijeme domov – bydlení, adresa bydliště, orientace v blízkém okolí škola – cesta do školy obec - místní a okolní krajina, minulost a současnost obce práce s plánkem a mapou, světové strany, význačné budovy, kulturní a sportovní centra, doprava naše vlast – zeměpisná poloha, státní symboly, zajímavá a památná místa, Báje, mýty, pověsti</p> <p>Lidé a čas orientace v čase a časový řád – čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočty současnost a minulost v našem životě minulost – současnost – budoucnost proměny způsobů života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života státní svátky a významné dny věci a činnosti kolem nás – lidská činnost a tvořivost, práce a volný čas, lidé a výrobky, svět v pohybu regionální památky</p> <p>Rozmanitost přírody neživá příroda – látky a jejich vlastnosti, vzduch, voda, půda, Slunce a Země,</p>	<p>OSV – osobnostní rozvoj (cvičení smyslového vnímání, pozornosti, dovednosti zapamatování, soustředění, řešení problémů, sebepoznání, sebepojetí, také sebeovládání a sebekontroly, psychohygiena sociální rozvoj –vztahy mezi spolužáky a komunikace s nimi, kooperace morální rozvoj</p> <p>VDO - řešit situace se zachováním pravidel slušnost a důstojnost, mít respekt k druhým, dodržovat pravidla týmové spolupráce, chápat, že obec je základní správní jednotka občan, občanská spol. a stát práva a povinnosti, odpovědnost za své Činy</p> <p>VME – podnítit zájem žáka o Evropu s svět, sousední státy a život jejich dětí, lidová slovesnost, zvyky, tradice, srovnávat naši krajinu s jinými evropskými (první globální práce s mapou)</p> <p>MKV – chápat právo žít společně, spolupracovat i s jejich rozdílností (kultura, náboženství, sociální potřeby)generační zájmy, chápat rovnocennost etnických skupin</p>	

<p>řazení událostí vlastního života, rodokmeny</p> <p>význam kronik a archivů pro poznávání minulosti</p> <p>na venkově před 100 lety</p> <p>užívá vhodné pomůcky a měří délku, čas, hmotnost, objem, teplotu - pokusy</p> <p>ekosystémy – rostlinstvo a živočichové</p> <p>pozoruje, rozlišuje a popisuje některé vlastnosti a změny látek – barva, chuť, rozpustnost, hořlavost apod.</p> <p>rozlišuje přírodniny, lidské výtvořy, suroviny</p> <p>pozoruje, rozlišuje a popisuje některé vlastnosti a změny látek – barva, chuť, rozpustnost, hořlavost apod.</p> <p>rozděluje živočichy – savci, ptáci, obojživelníci, ryby, hmyz uvádí hlavní rozlišovací znaky a popisuje stavbu těla a rozmnožování jednotlivých skupin</p> <p>třídí živé přírodniny zařazuje rostliny a živočichy do správných skupin</p> <p>rozlišuje domácí a hospodářská zvířata pojmenovává vybraná zvířata volně žijící v určitých přírodních</p>	<p>nerosty, horniny</p> <p>živá příroda – rostliny houby, živočichové, znaky života, životní podmínky, rovnováha v přírodě, ochrana přírody a ohleduplné chování k přírodě části těla živočichů a rostlin ochrana přírody</p> <p>Člověk a jeho zdraví</p> <p>lidské tělo a stavba a funkce těla vývojové etapy člověka, partnerství, rodičovství, péče o zdraví, zdravá výživa návykové látky a zdraví, osobní bezpečí a situace hromadného první pomoc a řešení kritických situací základy sexuální výchovy – rozdíl mezi mužem a ženou – pohlavní orgány</p>	<p>a odmítat diskriminaci (MPP)</p> <p>EV – chápat důležitost významů různých ekosystémů, také využití přírodních zdrojů, podílet se na ochraně ŽP – sběr recyklovaného odpadu problémy ŽP, hospodaření s odpady</p> <p>zákl. podmínky života - voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje ekosystémy - les, pole, vodní zdroje, město, vesnice, kulturní krajina</p> <p>MV – učit se zpracovávat a vyhodnocovat podněty přicházející z okolního světa prostřednictvím médií, pěstovat kritické myšlení, rozlišovat zábavné a informativní prvky</p> <p>M – aplikační slovní úlohy ze života, využití tabulek, grafů a přehledů, výukové programy na PC zápis a měření jednotek</p> <p>ČJ - stylistická cvičení, literární výchova (příběhy ze života dětí), práce s encyklopediemi a slovníky, výukové programy</p> <p>HV - lidové písně, písničky o zvířatech, písničky o rostlinách</p> <p>VV– tematické práce, účast na soutěžích</p> <p>PV – pěstitelské práce (vztah člověka a přírody), práce</p>	
--	---	--	--

<p>společenstvích (pole, louky, les apod.) zařazuje vybrané živočíchy příslušného přírodního společenství</p> <p>pojmenovává části rostlin popisuje projevy života rostlin objevuje vybrané druhy plodů a semen vysvětluje význam semen poznává vybrané kvetoucí a nekvetoucí rostliny a dřeviny třídí vybrané hospodářské a léčivé rostliny</p> <p>poznává běžně se vyskytující jedlé a jedovaté houby a umí je pojmenovat respektuje význam životního prostředí</p> <p>soustavy v lidském těle trávení - složky stravy, jejich vliv na zdraví člověka, zdravá výživa</p> <p>stres a jeho příčiny, působení stresu na zdraví člověka</p> <p>jakým chováním lze stresu předcházet nebo jej minimalizovat</p> <p>nebezpečné látky</p> <p>situace hromadného ohrožení</p> <p>uplatňuje zásady bezpečného chování v přírodě a silnici (chodec, cyklista)</p> <p>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná;</p>		<p>s přírodninami</p> <p>TV – cvičení v přírodě</p> <p>Projekty - podzim, zima, vánoční dílna, bezpečně do školy, Den Země, recyklování, prevence úrazů</p>	
--	--	---	--

v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě sexuální výchova			
--	--	--	--

Přírodověda

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen do dvou tematických okruhů:

Rozmanitost přírody

Země jako planeta sluneční soustavy

rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody, rostliny, houby, živočichové, znaky života, životní potřeby a podmínky

rovnováha v přírodě

vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana přírody a životního prostředí, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví

lidské tělo, biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj jedince, základy lidské reprodukce

partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy

péče o zdraví, první pomoc

odpovědnost člověka za své zdraví

situace hromadného ohrožení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	0	0	0	2	2

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Žáci pracují ve třídě nebo v počítačové učebně s využíváním různých forem práce, s využitím dostupných učebních pomůcek. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy muzea, besedy s odborníky, vycházky, pozorování terénu.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učitel umožňuje žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie a odbornou literaturu

žáci získávají informace o přírodě, učí se pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování

Kompetence k řešení problémů

učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami

žáci se učí řešit zadané úkoly, správně se rozhodovat v různých situacích, učí se vyhledávat informace vhodné k řešení problémů.

Kompetence komunikativní

učitel vede žáky k používání správné terminologie

žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech

žáci se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných

Kompetence sociální a personální

učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou pracovat společně

žáci pracují ve skupině, učí se spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, respektují názory a zkušenosti druhých

učitel se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků

Kompetence občanské

učitel buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě

učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

žáci se učí poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, učí se tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých

učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

učitel umožňuje žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat

učitel vede žáky ke správným způsobům užití pomůcek, vybavení, techniky
učitel vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
žáci si utvářejí pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti, dodržují vymezená pravidla

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

2. období

Rozmanitost přírody

- na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody
- popíše střídání ročních období
- zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí
- zvládá péči o pokojové rostliny
- chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí
- popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- provádí jednoduché pokusy se známými látkami

Člověk a jeho zdraví

- uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty, správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti
- odmítá návykové látky

- ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc

Přírodověda – 4. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>umí charakterizovat některá společenstva: les, louka, voda, u lidských obydlí apod.</p> <p>zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující živočichy v jednotlivých společenstvech</p> <p>umí popsat stavbu jejich těla</p> <p>zná jejich způsob života</p> <p>zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující rostliny a houby v jednotlivých společenstvech</p> <p>umí běžně se vyskytující živočichy a rostliny správně zařadit do jednotlivých společenstev</p> <p>seznámí se se základními pravidly ochrany před povodněmi</p> <p>ví a umí vysvětlit, co jsou rostlinná patra</p> <p>ví, jak se máme v lese chovat</p> <p>zná běžné zemědělské plodiny, jejich význam a použití</p> <p>zná běžné druhy zeleniny a ovoce</p>	<p>Rozmanitost přírody rostliny, houby, živočichové: průběh a způsob života, výživa, stavba těla životní podmínky ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody: živelné pohromy a ekologické katastrofy</p> <p>Místo, kde žijeme okolní krajina - rozšíření rostlinstva a živočichů, přírodní zajímavosti v okolí domu</p> <p>Vesmír a Země sluneční soustava den a noc roční období</p> <p>Lidé a čas orientace v čase - kalendáře, režim dne, roční období</p> <p>Člověk a jeho zdraví lidské tělo (základní stavba a funkce). péče o zdraví, zdravá výživa první pomoc situace hromadného ohrožení osobní bezpečí (bezpečné zacházení s elektrickými spotřebiči) péče o zdraví: první pomoc při zasažení elektrickým proudem</p>	<p>OSV - rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, kreativita sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy, koordinace, komunikace morální rozvoj – řešení problémů, hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>EV - ekosystémy- les, pole, vodní zdroje základní podmínky života - voda, půda, ochrana biologických druhů lidské aktivity a problémy životního prostředí vztah člověka a prostředí</p> <p>ČJ – čtení, psaní, vypravování na téma příroda, ekologie</p> <p>M – měření: délka, hmotnost, teplota, čas</p> <p>VV – kreslení, zpracování projektů s tematikou příroda, ekologie</p> <p>PV – modelování, zpracování projektů s tematikou příroda, ekologie</p>	

<p>objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organizmy</p> <p>porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy prakticky třídí organizmy do známých skupin</p> <p>zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p> <p>vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času střídáním ročních období má základní informace o postavení Země ve vesmíru uvědomuje si podmínky života na Zemi ví, jaký je rozdíl mezi planetou a hvězdou umí vysvětlit význam Slunce pro život na Zemi</p>	<p>sexuální výchova</p>	<p>TV – životní styl, prostředí a zdraví, pohyb na čerstvém vzduchu</p> <p>VZ – člověk, zdraví a jeho ochrana sexuální výchova</p>	
---	-------------------------	--	--

<p>umí vysvětlit střídání dne a noci, ročních období jako důsledek pohybu Země ve vesmíru seznámí se s působením magnetické gravitační síly</p> <p>zná stavbu lidského těla ví, co je kostra, umí pojmenovat hlavní části ví, co je svalstvo a zná jeho význam umí pojmenovat a najít na modelu některé vnitřní orgány</p> <p>zná zásady první pomoci (zlomeniny, zástava dýchání apod.) zná telefonní čísla tísňového volání (pro přivolání první pomoci, hasičů, policie)</p> <p>zná a řídí se zásadami péče o zdraví, zná význam sportování, správné výživy</p> <p>ví, co je evakuace obyvatel, evakuační zavazadlo</p> <p>ví, co je terorismus a anonymní oznámení</p> <p>zná a umí pojmenovat běžně užívané elektrické spotřebiče</p> <p>zná zásady manipulace s elektrickými spotřebiči</p> <p>zná zásady poskytnutí první pomoci při zasažení el. Proudem</p>			
--	--	--	--

<p>využívá poznatků o lidském těle vysvětlí základní funkce jednotlivých orgánových soustav podpoře vlastního zdravého způsobu života</p> <p>rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</p> <p>účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem</p> <p>na oprávněné nároky jiných osob účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb</p> <p>uplatňuje účelné způsoby chování situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události</p> <p>vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p> <p>předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p> <p>uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou ošetří drobná poranění a zajistí</p>			
--	--	--	--

lékařskou pomoc rozpozná život ohrožující zranění			
--	--	--	--

Přírodověda – 5. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zná důležité nerosty a horniny umí vysvětlit proces zvětrávání hornin zná využití některých nerostů</p> <p>zná rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji</p> <p>umí popsat vznik půdy, zná význam půdy, její využití a princip ochrany</p> <p>dokáže pozorovat živočichy a rostliny, zformulovat a zapsat výsledek pozorování</p> <p>umí určit a zařadit některé živočichy a rostliny do biologického systému umí vysvětlit pojem potravní řetězec a pyramida a uvede příklad</p> <p>zná pojmy vesmír, planeta, hvězda, družice, zemská přitažlivost</p> <p>ví, co znamená rovnováha v přírodě a uvede důsledky jejího porušení</p> <p>zná význam zdravého životního prostředí pro člověka, zná hlavní znečišťovatele vody, vzduchu, půdy atd.</p>	<p>Rozmanitost přírody nerosty a horniny půda - vznik půdy a její význam, hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání</p> <p>Vesmír a Země</p> <p>Rovnováha v přírodě vzájemné vztahy mezi organismy</p> <p>Životní podmínky ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</p> <p>Člověk a jeho zdraví lidské tělo - základy lidské reprodukce, vývoj jedince péče o zdraví, zdravá výživa návykové látky a zdraví partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy</p> <p>Lidé kolem nás právo a spravedlnost - právní ochrana občanů a majetku, základní lidská práva a práva dítěte základní globální problémy - významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi situace hromadného ohrožení</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, kreativita sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy, koordinace, komunikace morální rozvoj – řešení problémů, hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>EV - ekosystémy- les, pole, vodní zdroje základní podmínky života - voda, půda, ochrana biologických druhů lidské aktivity a problémy životního prostředí vztah člověka a prostředí</p> <p>MV - tvorba mediálního sdělení s tematikou ekologie, počasí</p> <p>ČJ – čtení, psaní, vypravování na téma příroda, ekologie</p> <p>M – měření - délka, hmotnost, teplota, čas, objem</p> <p>VV – kreslení, zpracování projektů s tematikou příroda, ekologie</p> <p>PV – modelování, zpracování projektů</p>	

<p>zná pojem recyklace zná a umí vysvětlit význam čističek odpadní vod</p> <p>zná pravidla chování v CHKO a v přírodě</p> <p>uvědomuje si prospěšnost a škodlivost zásahů člověka do přírody a krajiny a umí uvést příklad mimořádné události</p> <p>uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví zná původ člověka jako druhu zná způsob rozmnožování a umí charakterizovat hlavní etapy vývoje člověka uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku zná části lidského těla, důležité orgány a jejich funkci, smyslová ústrojí zná a dovede jednat podle zásad první pomoci uvědomuje si škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, gamblerství ví, jaké má postavení v rodině a ve společnosti zná svoje základní práva a povinnosti</p>	<p>osobní bezpečí</p> <p>Člověk a technika osobní bezpečí (bezpečné používání elektrických spotřebičů)</p>	<p>s tematikou příroda</p> <p>TV – životní styl, prost ředí a zdraví, pohyb na čerstvém vzduchu</p> <p>VZ – člověk, zdraví a jeho ochrana sexuální výchova</p>	
---	--	--	--

<p>(týrání, zneužívání, šikana) umí zjistit telefonní číslo linky důvěry, krizového centra zná pravidla telefonování na tyto instituce zná význam pojmů terorismus, rasismus je si vědom nutnosti kázně a dodržování pokynů v případě obecného ohrožení (požár, únik jedovatých látek apod.) zná zásady bezpečného chování v různém prostředí - škola, domov, styk s cizími osobami, silniční provoz, řídí se jimi</p> <p>experimentuje s několika světelnými zdroji a ověřuje jimi světelnou proměnu podoby trojrozměrného předmětu, lidské tváře zná jednoduché stroje a jejich praktické použití: páka, kladka, nakloněná rovina, kolo apod. zná princip a užití parního stroje, spalovacího motoru, zná jejich význam v technickém pokroku má základní poznatky o využití elektrické energie zná a dodržuje pravidla bezpečné práce při manipulaci s běžnými elektrickými přístroji umí sestavit jednoduchý elektrický obvod zná zdroje elektrické energie</p>			
---	--	--	--

Vlastivěda

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen do tří tematických okruhů:

Místo, kde žijeme

chápání organizace života v obci, ve společnosti

praktické poznávání místních, regionálních skutečností

postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění

Lidé kolem nás

upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi

uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen

seznamování se se základními právy a povinnostmi problémy i ve společnosti i ve světě

směřování k výchově budoucího občana demokratického státu

Lidé a čas

orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů

snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	0	0	0	2	2

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Žáci pracují ve třídě nebo v počítačové učebně s využíváním různých forem práce, s využitím dostupných učebních pomůcek. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy muzea, besedy s odborníky, vycházky, pozorování terénu.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

učí se vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo

učí se začlenit obec (město) do příslušného kraje

učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky

učitel žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů

učí se rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině

učitel umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.

učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní

učí se vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny

využívá časové údaje při řešení různých situací, rozlišuje v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

učitel vede žáky k ověřování výsledků

učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální

rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy

odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

učitel vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů

učitel vytváří heterogenní pracovní skupiny

Kompetence občanská

pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)

projevuje toleranci přirozeným odlišnostem lidské společnosti

učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií, hodnocení činností nebo jejich výsledků

učitel vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Kompetence pracovní

uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost
učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

2. období

Místo, kde žijeme

- popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje
- orientuje se na mapě ČR, určí světové strany
- řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- má základní znalosti o ČR a její zeměpisné poloze v Evropě
- uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí
- sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest
- pozná státní symboly ČR

Lidé kolem nás

- dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (ve městě)
- rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy

- používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze
- porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
- sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů

Lidé a čas

- rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v daných dobách
- uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
- vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p> <p>určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p> <p>seznamuje se s pojmem nadmořská výška</p> <p>rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky a Evropy</p> <p>vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí její světový význam</p> <p>porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a jiných zemích</p> <p>objevuje významná místa a kulturní památky Opavska a okolí</p> <p>nachází na mapě a pojmenovává velké řeky, jezera a rybníky v ČR a v blízkosti svého bydliště a školy</p> <p>vyhledává Prahu na mapě ČR</p> <p>nalézá Opavu, Ostravu a své bydliště na mapě</p> <p>zná název kraje a krajského města</p> <p>určuje polohu ČR na mapě Evropy</p>	<p>Místo, kde žijeme</p> <p>obec (město), místní krajina: části, poloha v krajině, minulost a současnost</p> <p>okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch a jeho tvary, půda, rostlinstvo, živočišstvo, vliv krajiny na život lidí, životní prostředí, orientace, světové strany</p> <p>regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod</p> <p>naše vlast: domov, národ, státní zřízení a politický systém, státní správa, samospráva, státní symboly</p> <p>mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky</p> <p>Lidé kolem nás</p> <p>soužití lidí- mezilidské vztahy, obchod, firmy</p> <p>vlastnictví: soukromé, veřejné, osobní, společné</p> <p>Lidé a čas</p> <p>regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost</p> <p>báje, mýty, pověsti - minulost kraje, domov, vlast, rodný kraj</p> <p>časová osa, období před naším letopočtem, období našeho letopočtu</p> <p>české země v pravěku - doba kamenná,</p>	<p>VDO - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - principy demokracie, spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka, řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti</p> <p>občan, občanská společnost a stát</p> <p>občan jako odpovědný člen společnosti, jeho práva a povinnosti</p> <p>ČJ– vypravování, cestování, zážitek z prázdnin, památky, reprodukce textu</p> <p>VV – památky, ilustrace pověstí</p>	

<p>rozlišuje mezi podnebím a počasím charakterizuje podnebí rozlišuje jezero a rybník</p> <p>Praha - hlavní město ČR (vypravuje pověsti o založení Prahy, nalézá významné průmyslové podniky, kulturní a vzdělávací instituce) pracuje s mapou: střední, východní, severní, západní a jižní Čechy, Morava a Slezsko charakterizuje jednotlivé oblasti podle mapy (povrch, poloha, hospodářství) hledá na mapě významná města, řeky; průmysl a zemědělství v jednotlivých oblastech pojmenovává a určuje polohu na mapě sousedních států vysvětluje význam globu a mapy pracuje s měřítkem mapy, s poledníky, rovnoběžkami rozeznává geografické značky umí vysvětlit rozdíl mezi pohořím, vrchovinou a nížinou</p> <p>zná jméno prezidenta ČR a premiéra ČR zná oficiální název ČR a správně ho píše sezná se se státním uspořádáním ČR, státními symboly a demokracií ČR rozlišuje hlavní orgány státní moci, některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p> <p>porovná způsob života a přírodu naší vlasti i v jiných zemích</p> <p>vyjádří na základě vlastních zkušeností</p>	<p>bronzová, železná, příchod Slovanů, konec pravěku v našich zemích Sámův kmenový svaz - 7. století v našich dějinách naše nejstarší minulost v pověstech - Velkomoravská říše, příchod Cyrila a Metoděje vznik českého státu - vláda přemyslovských knížat život prostých lidí za vlády prvních Přemyslovců - Kosmas, románský stavební sloh vznik Českého království - vláda přemyslovských králů Český stát za vlády Lucemburků – Jan Lucemburský období vlády krále Karla IV., rozkvet země, rozvoj vzdělanosti život ve středověku - šlechta, církev, život ve vesnici, ve městě, gotický stavební sloh období vlády krále Václava IV. mistr Jan Hus a jeho učení husitské války, Jan Žižka, Prokop Holý, České země po husitských válkách, král Jiří z Poděbrad první Habsburkové na českém trůně, císař Rudolf II., období renesance</p>		
---	--	--	--

<p>základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce</p> <p>vypravuje některé regionální pověsti seznamuje se s některými postavami ze Starých pověstí českých poznává některé významné osobnosti a památná místa českých dějin</p> <p>charakterizuje rysy způsobu života pravěku, středověku a dnes využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti</p> <p>srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p> <p>pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p>			
--	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zná letopočet vzniku ČR zná jméno prvního a současného prezidenta zná pojmy vláda, parlament, zákon</p> <p>hledá na mapě ČR jednotlivé kraje, popisuje jejich polohu v ČR hledá významná města, řeky apod. v jednotlivých oblastech rozumí pojmům povodí, rozvodí, úmoří seznamuje se s významnými průmyslovými podniky v jednotlivých oblastech jmenuje zemědělské plodiny orientuje se na mapě, ukazuje státy EU určuje polohu států EU k ČR, přiřazuje hlavní města dokáže stručně charakterizovat stát EU</p> <p>rozpoznává ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat</p> <p>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze na příkladu ukáže nemožnost realizace</p>	<p>Místo, kde žijeme naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly</p> <p>Kraje ČR Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod mapy obecně zeměpisné a tematické, obsah, grafika, vysvětlivky</p> <p>Evropa a svět kontinenty, evropské státy, EU, cestování</p> <p>Lidé kolem nás soužití lidí - mezilidské vztahy, obchod, firmy vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné kultura - podoba a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura</p> <p>Lidé a čas současnost a minulost v našem životě proměny způsobů života - bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny</p>	<p>MKV - etnický původ – chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur princip sociálního smíru a solidarity chápat otázky základních lidských práv, odmítání diskriminace</p> <p>VME - Evropa a svět nás zajímá události mající vztah k Evropě a světu, naši sousedé, život dětí v jiných zemích lidová slovesnost, zvyky, tradice objevujeme Evropu - srovnání naší vlasti, Evropy a světa evropská krajina mezinárodní setkávání, státní a evropské symboly jsme Evropané – poznávání kořenů a zdrojů evropské civilizace</p> <p>ČJ - literární zpracování, nářečí, vypravování</p> <p>VV – ilustrace, památky, ilustrace k pověstem</p>	

<p>všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy orientuje se v základních formách vlastnictví</p> <p>rozlišuje pojmy a časově zařazuje Velká Morava, Přemyslovci, Jagellonci zná významné osobnosti a umí je zařadit do příslušného období: Karel IV., Jan Hus, T. G. Masaryk popisuje rozdíly ve způsobu života minulosti a dnes charakterizuje rysy způsobu života pravěku, středověku a dnes pozná některé historické přístroje užívané v minulosti k zachycení promítání pohybu umí popsat charakteristické rysy způsobu života ve středověku, novověku objasňuje historické důvody pro zařazení státních svátků významných dnů</p>	<p>orientace v čase - dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace bitva na Bílé hoře doba pobělohorská - život na zámku, v e městě, život poddaných život v době barokní - stavitelství, hudba J.A. Komenský světlo rozumu - doba osvícenská, vláda Marie Terezie a Josefa II. Život na vesnici, zvyky manufaktury a první stroje, parní stroj, čeští vynálezci obrození měšťanské společnosti - nástup kapitalismu, nadvláda němčiny Počátky národního obrození, F. Palacký, J. K. Tyl z poddaného člověka občan, rok 1848, K. H. Borovský stroje ovládly život, růst tovární výroby, nástup elektřiny vznik Rakousko-Uherska, profesor T. G. Masaryk na české univerzitě. Národ sobě: rozvoj kultury a umění Češi a Němci, historie vztahů obou národů směřujeme k samostatnosti 1. světová válka, odpor proti Rakousko-Uhersku vznik Československé republiky, T. G. Masaryk, život v ČSR 2. světová válka, válečná a poválečná léta od totalitní moci k demokracii</p>		
---	---	--	--

Vzdělávací oblast

UMĚNÍ A KULTURA

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. – 5. ročníku ve dvou samostatných vyučovacích předmětech: hudební výchova a výtvarná výchova.

Hudební výchova

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

vzdělávací obsah předmětu je rozdělen do čtyř oblastí:

Vokální činnost – práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluveného projevu

Instrumentální činnost – hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci

Hudebně pohybová činnost – ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty

Poslechová činnost – aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů, stylů a podob

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	1	1	1	1	1

Výuka probíhá většinou ve třídě s využíváním audiovizuální techniky, za pomoci různých forem s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.

Výuku doplňujeme návštěvou kulturních akcí s hudební tematikou.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase

Učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky

Učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence k řešení problémů

Rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

Rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Učitel sleduje při hodině pokrok všech žáků

Učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání

Kompetence komunikativní

Žák rytmičuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje rámci nejjednodušších hudebních forem

Reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

Učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků

Učitel vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni ke kritickému usuzování a posuzování žánrů a stylů hudby

Učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání

Učitel vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

Kompetence občanská

Žák je veden ke kritickému myšlení nad obsahy hudebních děl

Učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

Využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, tanečním pohybem vyjadřuje hudební náladu

Učitel sleduje při hodině pokrok všech žáků

Učitel vede žáky k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů

Učitel vede žáky k užívání různých nástrojů a vybavení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

1. období

- zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty
- hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmicizaci říkadel i při zpěvu
- reaguje pohybem na tempové a rytmické změny
- rozliší sílu zvuku
- pozorně vnímá jednoduché skladby

2. období

- zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem
- propojí vlastní pohyb s hudbou
- doprovází spolužáky na rytmické hudební nástroje
- odliší tóny podle výšky, síly a barvy
- pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb
- správně hospodaří s dechem při interpretaci písní, frázování

Hudební výchova – 1. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zpívá na základě svých dispozic, intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase dbá na správné dýchání a držení těla provádí hlasová a dechová cvičení zřetelně vyslovuje</p> <p>zná význam not rozdílí tón, zvuk, hlas mluvený a zpěvný vytleská rytmus podle vzoru rozdílí krátké a dlouhé tóny, vysoké a nízké</p> <p>učí se používat dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu</p> <p>pozná a umí pojmenovat klavír, kytaru, flétnu, dřívka, triangel, hůlky, bubínek</p> <p>reaguje pohybem na znějící hudbu (držení těla, chůze, jednoduché taneční hry, pochod)</p> <p>vytváření citového vztahu k hudbě</p> <p>pozná a naučí se vybrané vánoční koledy</p>	<p>Vokální činnosti pěvecký a mluvní projev: pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu, vlastnosti tónů hudební rytmus: realizace písní ve 2/4 taktu intonace a hudební improvizace: hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď)</p> <p>Instrumentální činnosti hra na hudební nástroje: reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardu rytmizace, melodizace a stylizace hudební improvizace: dětské taneční hry, hudební hry</p> <p>Hudebně pohybové činnosti taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace, jednoduché lidové tance) orientace v prostoru: reprodukce pohybu prováděných při tanci či pohybových hrách</p>	<p>VME – Evropa a svět nás zajímá - poznávání evropské hudby</p> <p>MKV - kulturní diference, lidské vztahy - hudba etnických skupin</p> <p>EV – základní podmínky života - výchova k životnímu prostředí – hudba – rámus</p> <p>MV – vnímání autora mediálních sdělení - výběr kvalitní hudby; hudba provází výuku ČJ, M, PRV, AJ</p> <p>Projekty – Vánoce, pěvecká soutěž, Den matek</p> <p>AJ – anglické písně</p>	

<p>pozná vybrané hudební nástroje (viz hudební nástroje) podle zvuku seznámí se s varhanní hudbou</p> <p>pozná hymnu ČR a rozumí smyslu textu</p>	<p>Poslechové činnosti</p> <p>kvalita tónů: délka, síla, výška, barva</p> <p>hudební výrazové prostředky: melodie vzestupná a sestupná, rytmus</p> <p>hudba vokální a instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj, hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční, ukořbavka)</p>		
---	--	--	--

Hudební výchova – 2. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zpívá na základě svých dispozic, intonačně čistě a rytmicky přesně rozlišuje rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupavou a klesavou, zeslabování a zesilování umí vytleskat rytmus podle říkadel a písní</p> <p>seznamuje se s pojmy notová osnova, noty, houslový klíč rozlišuje noty, pomlky, takty</p> <p>doplňuje zpěv hrou na jednoduché hudební nástroje</p> <p>zaspívá vybrané vánoční koledy pozná a rozlišuje hudební nástroje podle zvuku - klavír, trubka, housle, pikola užívá dětské hudební nástroje rytmizuje a melodizuje jednoduché texty improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem</p> <p>rozlišuje základní členění času vědomě používá různá tempa včetně zrychlování a zpomalování, pracuje s pauzou</p> <p>reaguje pohybem podle daného rytmu, při tanci tleská a do pochodu bubnuje</p>	<p>Vokální činnosti</p> <p>pěvecký a mluvní projev: pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu</p> <p>dechová a hlasová cvičení z prvního ročníku automatizovat, opakovat udaný tón</p> <p>hudební rytmus: realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu</p> <p>dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon) intonace, vokální improvizace: vokální hry, ozvěna, otázka, odpověď</p> <p>záznam vokální hudby: rytmus, notová osnova, houslový klíč</p> <p>Instrumentální činnosti</p> <p>hra na hudební nástroje: reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten, keyboard</p> <p>rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace: hudební hry (otázka – odpověď)</p> <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <p>taktování, pohybový doprovod znějící hudby: (2/4 takt, 3/4, 4/4), taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance</p> <p>pohybové vyjádření hudby: pohybová</p>	<p>MV – vnímání autora mediálních sdělení (uplatnění výrazových prostředků v hudbě a tanci)</p> <p>MKV – Lidské vztahy (mezilidské vztahy v lidové písni)</p> <p>Projekty – Vánoce, pěvecká soutěž, Den matek</p> <p>VV- ilustrace, Vánoce</p> <p>TV – pochod, taneční krok</p> <p>ČJ – říkadla, vypravování</p> <p>AJ - anglické písně</p> <p>PV – vánoční výzdoba</p> <p>PRV – lidové zvyky a tradice</p>	

<p>pohybově vyjadřuje hudbu, zpěv s tancem</p> <p>rozlišuje umělou a lidovou píseň</p> <p>seznámí se s vybranými skladbami klasiků</p> <p>pozná vybrané hudební nástroje (viz hudební nástroje) podle zvuku seznámí se s varhanní hudbou</p>	<p>improvizace</p> <p>orientace v prostoru: utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách</p> <p>Poslechové činnosti</p> <p>kvalita tónů: délka síla, barva, výška</p> <p>vztahy mezi tóny (souzvuk, akord)</p> <p>hudební výrazové prostředky: pohyb, melodie, rytmus</p> <p>hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj</p> <p>hudební styly: hudba pochodová, taneční, ukolébavka</p>		
--	---	--	--

Hudební výchova – 3. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zpívá na základě svých dispozic, intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhase</p> <p>vytleskává a taktuje ve dvoučtvrtečním, tříčtvrtečním a čtyřčtvrtečním taktu</p> <p>pojmenovává notovou osnovu</p> <p>rozliší a přečte z notového zápisu takt dvoučtvrteční, tříčtvrteční, čtyřčtvrteční</p> <p>rozlišuje jednotlivé kvality tónů</p> <p>rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</p> <p>rozlišuje a napíše notu celou, půlovou, čtvrt'ovou, podle zápisu not</p> <p>pozná stoupavou a klesavou melodii</p> <p>seznámí se s hymnou ČR</p> <p>naučí se zpívat vybrané písně</p> <p>dbá na správné dýchání</p> <p>rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, žesťové a umí uvést příklad</p> <p>doprovází na rytmické nástroje</p> <p>rozliší rytmus valčíku a polky, polkové a valčíkové kroky (chůze dvoudobá, třídobá)</p>	<p>Vokální činnosti</p> <p>pěvecký a mluvní projev: pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu</p> <p>hudební rytmus: realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu</p> <p>dvojhlas: lidový dvojhlas, kánon</p> <p>intonace, vokální improvizace: volné nástupy, hudební hry (otázka a odpověď)</p> <p>záznam vokální hudby: nota jako grafický znak pro tón</p> <p>Instrumentální činnosti</p> <p>hra na hudební nástroje: reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardu</p> <p>rytmizace, hudební hry: otázka a odpověď</p> <p>hudební improvizace: jednodílná písňová forma (a-b)</p> <p>hudební nauka: notová osnovu, houslový klíč, nota celá, půlová, čtvrt'ová, pomlky</p> <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <p>taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt), taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance. Pohybové</p>	<p>OSV – osobnostní rozvoj (sebepoznání a sebepojetí – temperament, můj vztah k druhým lidem), seberegulace, pozitivní naladění, kreativita, originalita</p> <p>sociální a morální rozvoj(komunikační dovednosti, asertivita při tanečcích)</p> <p>VDO – účast na soutěžích, angažovat se v zájmu celku, spolupráce s různými školami</p> <p>VME – probouzení zájmu o dění kolem nás i ve světě tj. život dětí v jiných zemích, lidová slovesnost, zvyky a tradice, evropské symboly - hymny</p> <p>MKV – etnický původ a multikultura - učít se poznávat cizí jazyk jako prostředek dorozumívání (zpěv i tanec), chápat rovnocennost</p> <p>EV – poznávat životní styl v naší obci a jiných oblastí (národopisné)</p> <p>MV – pěstování kritického přístupu k médiím v každodenním životě jednotlivce, vybírat si přiměřený pořad k věku</p> <p>Projekty Podzim, Zima, Vítání jara, Už vím –</p>	

<p>reaguje pohybem na znějící hudbu vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie</p> <p>pozná B. Smetanu a A. Dvořáka, zná některá díla B. Smetany a A. Dvořáka</p> <p>poslechem rozezná hudební nástroje poslouchá vážnou hudbu, zábavnou, slavnostní</p> <p>rozpozná v proudu znějící hudby, některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální</p>	<p>vyjádření hudby: pohybová improvizace, pantomima orientace v prostoru: utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci</p> <p>Poslechové činnosti kvalita tónů: délka, síla, barva, výška vztahy mezi tóny: souzvuk, akord hudební výrazové prostředky: hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem, pohyb melodie, rytmus, melodie vzestupná a sestupná hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas hudební nástroj hudební styly a žánry: hudba pochodová, taneční, ukolébavka</p>	<p>MPP, Den Země účast v pěvecké soutěži</p> <p>JČ – literární výchova, vyprávění se zpěvem, stylistická cvičení</p> <p>AJ - anglické písně</p> <p>M – využití ve slovních úlohách</p> <p>PRV – lidové zvyky a tradice, ochrana zdraví člověka - MPP</p> <p>TV – pochod, taneční krok</p> <p>VV – výtvarné ztvárnění písně, malba pocitů a nálad (volba barev)</p> <p>PV – poslech a zpěv písní při činnostech</p>	
---	--	---	--

Hudební výchova – 4. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě v jednohlase či dvojhase učí se další písně dbá na správné dýchání realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností jednoduchou melodii či píseň</p> <p>využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché či složitější hudební nástroje k doprovodné hře</p> <p>zná pojmy repetice, legato, staccato, houslový klíč č a G klíč, tónika - zapíše houslový klíč č a G klíč rozlišuje délky not a zapisuje je, zápis not s tečkou pozná dynamická znaménka p, mf, f a umí je v písni použít rozlišuje předvětí a závětí zná stupnici C dur (názvy not) zapíše notový záznam „své“ melodie rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, klávesové, drnkací, bicí</p> <p>doprovodí písně na rytmických nástrojích rytmizace říkadla</p>	<p>Vokální činnosti</p> <p>pěvecký a mluvní projev: pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu dynamicky odlišený zpěv hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu.</p> <p>hudební rytmus: realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu</p> <p>dvojhlas a vícehlas: kánon a lidový dvojhlas</p> <p>rozvíjení činností z 1. období intonace a vokální improvizace: durové a mollové tóniny, hudební hry (ozvěna, otázka, odpověď)</p> <p>záznam vokální hudby: čtení a zápis rytmického schématu písni, orientace v notovém záznamu, zachycení melodie písni pomocí jednoduchého grafického vyjádření např. linky notový zápis jako opora při realizaci písni</p> <p>Instrumentální činnosti</p> <p>hra na hudební nástroje: reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardu</p> <p>rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace: tvorba hudebního</p>	<p>OSV -rozvoj schopností poznávání a smyslového vnímání psychohygiena - dovednosti pro pozitivní naladění kreativita - cvičení pro rozvoj kreativity, pružnost nápadů, originalita</p> <p>MKV - lidské vztahy - vzájemné obohacování různých kultur etnický původ – chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur, poznávání vlastního kulturního zakotvení</p> <p>VV – ilustrace k obsahu písni</p> <p>TV – pochod, taneční krok</p> <p>ČJ – vyprávění, obsah písni, lidové zvyky a tradice, obohacování slovní zásoby</p> <p>AJ - anglické písně</p>	

<p>ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků pohybově vyjadřuje hudbu, valčíkový krok, polku</p> <p>pamatuje si nejdůležitější údaje o B. Smetanovi zná názvy oper B. Smetany zná názvy symfonických básní cyklu Má vlast</p> <p>seznámí se s životem a dílem A. Dvořáka a L. Janáčka</p> <p>poslouchá vybrané skladby pozná písně ve dvoučtvrtečním a tříčtvrtečním taktu pozná opakující se téma v poslouchané skladbě</p>	<p>doprovodu, hudební hry (ozvěna, otázka, odpověď), akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu grafický záznam melodie: rytmické schéma jednoduché skladby</p> <p>Hudebně pohybové činnosti taktování, pohybový doprovod znějící hudby: 2/4, 3/4 a 4/4 takt, hry se zpěvem, jednoduché lidové tance pohybové vyjádření hudby: pantomima a pohybová improvizace orientace v prostoru: pamětné uchování tanečních pohybů</p> <p>Poslechové činnosti kvalita tónů: délka, síla, barva, výška vztahy mezi tóny: souzvuk, akord hudební výrazové prostředky a hudební prvky: rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj rozvíjení činností z 1. období hudební styly a žánry: hudba pochodová, taneční, ukolébavka Hudební formy: malá a velká písňová forma, variace interpretace hudby: slovní vyjádření - jaká to je hudba a proč je taková</p>		
---	---	--	--

Hudební výchova – 5. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase</p> <p>vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</p> <p>realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby rozpozná hudební formu, jednoduché písně či skladby</p> <p>vytváří v rámci svých dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</p> <p>pozná smyčcové nástroje - housle, violoncello, kontrabas</p> <p>pozná dechové nástroje - trubka, pozoun, lesní roh</p> <p>seznámí se s hudebními nástroji v symfonickém orchestru</p> <p>zná pojmy stupnice C dur, repetice, zesílení, zeslabení, stupnice moll, aiolská</p> <p>pozná basový klíč</p> <p>čte noty v rozsahu c1 - g2 v houslovém</p>	<p>Vokální činnosti</p> <p>pěvecký a mluvní projev: pěvecké dovednosti, dýchání, výslovnost, tvorba tónu, odlišný zpěv, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu</p> <p>hudební rytmus: realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu</p> <p>dvojhlas a vícehlas: prodleva, kánon a lidový dvojhlas</p> <p>rozvíjení činností z 1. období</p> <p>intonace a vokální improvizace: diatonické postupy v durové a mollové tóniny, 5. 3. 1. stupeň, volné nástupy 8. a spodního 5. stupně</p> <p>hudební hry (ozvěna, otázka, odpověď)</p> <p>záznam vokální hudby: čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu, notový zápis jako opora při realizaci písně</p> <p>Instrumentální činnosti</p> <p>hra na hudební nástroje: reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardu</p> <p>rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace: tvorba přede her, mezihry a doher s využitím tónového materiálu písně, tvorba hudebního doprovodu, hudební hry, akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu,</p>	<p>OSV - rozvoj schopností poznávání a smyslového vnímání</p> <p>psychohygiena - dovednosti pro pozitivní naladění</p> <p>kreativita – cvičení pro rozvoj kreativity, pružnost nápadů, originalita</p> <p>MKV - lidské vztahy - vzájemné obohacování různých kultur</p> <p>etnický původ – chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur, poznávání vlastního kulturního zakotvení</p> <p>VV – ilustrace k obsahu písně</p> <p>TV – pochod, taneční krok</p> <p>ČJ – vyprávění, obsah písně, lidové zvyky a tradice, obohacování slovní zásoby</p> <p>AJ - anglické písně</p>	

<p>klíči</p> <p>provádí rozbor zapsané písně - druh písně, notový zápis, takt, melodie</p> <p>seznámí se s krajovými lidovými tanci</p> <p>taktuje čtyřčtvrteční takt</p> <p>zná původ státní hymny</p> <p>vnímá a vyjádří pohybem dvoudobost, třídobost a čtyřdobost</p> <p>slyší a vyjadřuje pohybem jednoduché rytmické modely</p> <p>přijme a respektuje řád hudebního frázování</p> <p>pohybově vyjadřuje nálady</p> <p>seznámí se s relaxací</p> <p>zpívá jednoduché dvojhlasé písně</p> <p>dbá na správné dýchání</p> <p>doprovodí písně na rytmické a melodické hudební nástroje</p> <p>poslouchá vybrané skladby</p> <p>poslechem pozná vybrané smyčcové a dechové nástroje</p> <p>pozná varhanní hudbu</p> <p>pozná vánoční hudbu a vánoční koledy</p> <p>pozná trampské písně</p> <p>získává poznatky o skladatelích</p> <p>J.S .Bach, W.A.. Mozart, a L. Janáček</p>	<p>ostinato, prodleva</p> <p>záznam melodie: rytmické schéma jednoduché skladby, využití notačních programů</p> <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <p>taktování, pohybový doprovod znějící hudby: 3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet, jednoduché lidové tance</p> <p>pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby: pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků</p> <p>orientace v prostoru: utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách, pamětné uchování tanečních pohybů</p> <p>Poslechové činnosti</p> <p>kvalita tónů: délka, síla, barva, výška</p> <p>vztahy mezi tóny: souzvuk, akord</p> <p>hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem: zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické</p> <p>změny v hudebním proudu</p> <p>hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj</p> <p>rozvíjení činností z 1. období</p> <p>hudební styly a žánry: hudba pochodová, taneční, ukolébavka</p> <p>Hudební formy: malá a velká písňová forma, rondo, variace</p> <p>Interpretace hudby: slovní vyjádření</p> <p>jaká je to hudba a proč je taková</p>		
--	---	--	--

Vzdělávací oblast

UMĚNÍ A KULTURA

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. – 5. ročníku ve dvou samostatných vyučovacích předmětech: hudební výchova a výtvarná výchova.

Výtvarná výchova

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Výtvarná výchova vede žáky prostřednictvím kreslení, malování, modelování a dalších výtvarných technik k rozvíjení výtvarného citění a tvůrčím dovednostem, ale i k zdokonalování v oblasti výtvarné tvorby. Prostřednictvím výtvarných děl vede k porozumění výtvarného umění a k aktivnímu estetickému vnímání.

Výtvarná výchova je podstatnou částí základního vzdělávání žáků. Jejím cílem je rozvíjet vkus žáků, jejich cit pro umění a jejich dovednost výtvarně se vyjadřovat.

Výuka výtvarné výchovy je postavena na tvůrčích činnostech, které umožňují rozvíjet žákova vnímání, výtvarného citění, představivosti, fantazii a umění prožitku. Využívá k tomu nejen výtvarné prostředky tradiční a ověřené, ale i nově vznikající. Výuka výtvarné výchovy je často spojována i s výukou jiných předmětů.

Žáci jsou v rámci výtvarné výchovy také seznamováni s díly předních domácích i evropských umělců. Žáci se je učí chápat a rozumět jim. Vhodné jsou návštěvy výstav takových děl, která jsou žáci schopni pochopit, a která je mohou mravně a citově obohatit.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	1	1	1 + 1	2	2

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák je veden k tomu, aby se naučil rozumět obecně užívaným termínům ve výtvarné oblasti

Žák je veden k poznání, že přehled v oblasti umění mu umožní intenzivní prožitky

Kompetence k řešení problémů

Žák je schopen sdělit svůj názor – své pocity ostatním spolužákům

Při svém hodnocení výtvarného díla postupuje uvážlivě a svůj názor je schopen obhájit

Kompetence komunikativní

Žák je veden k pochopení umění jako svébytného prostředku komunikace a sám tuto komunikaci využívá k vlastnímu uměleckému projevu

Žák umí vyslechnout názor druhých na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něj reaguje

Žák se učí spolupracovat ve skupině

Učí se respektovat názory ostatních

Žák si uvědomuje sebe samého jako svobodného jedince, jenž přistupuje ke světu tvořivě a aktivně překonává životní stereotypy a emocionální chudobu

Proces tvorby chápe jako způsob vyjadřování osobních prožitků a postojů ke světu

Uvědomuje si, že různí lidé vnímají stejnou věc různě

Vytváří si zásady chování na kulturních akcích

Kompetence občanské

Žák respektuje naše kulturní dědictví

Žák je veden k poznání uměleckých hodnot v širších kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu ke kulturním projevům a hodnotám odlišných skupin, národů a národností

Žák si vytváří pozitivní postoj k uměleckým dílům

Žák je veden k tomu, aby se aktivně zapojoval do kulturního dění

Kompetence pracovní

Žák je veden k učení se prostřednictvím vlastní tvorby

Žák správně používá výtvarné potřeby a pečuje o ně

Žák při práci ochraňuje zdraví své i druhých

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

1. období

- uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozpoznává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty, ve výsledcích vlastní tvorby, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

2. období

- uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr
- rozlišuje, porovnává, třídí linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty, velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

Výtvarná výchova – 1. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty) porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</p> <p>v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</p> <p>vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</p> <p>interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností</p> <p>na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<p>Objevování světa přírody v jednotlivých i v širších souvislostech pozorování přírody - přírodniny, rostliny, zvířata kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu prvouky, zobrazují vše, co dětem poskytuje příroda, vystižení tvaru a barvy příroda a běh času - roční období, počasí výtvarné dotváření přírodnin</p> <p>Poznávání a prožívání světa dítěte pociťování domova jako životní jistoty (dítě v domácím prostředí, hry) poznávání školy - nové životní prostředí (spolužáci) styk se světem mimo školu - ulice, cesta do školy, sport svět, který děti pozorují, který pociťují a kterému naslouchají setkávání s prostými životními zkušenostmi - u lékaře, v obchodě aj. poslouchání a vyprávění - pohádky, písničky, říkadla, zážitky významná sváteční setkávání - Vánoce, Velikonoce vnímání smyslových vjemů a jejich výtvarný záznam - přepis pocitů z dotýkání, přepis zvuků aj.</p>	<p>OSV – osobní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj</p> <p>VDO – člověk a společnost, člověk a jeho svět</p> <p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy, solidarita</p> <p>EV – základní podmínky života, vztah člověka k prostředí</p> <p>MV – vnímání autora mediálních sdělení</p> <p>ČJ – literární výchova - ilustrace</p> <p>PRV – život v přírodě, věci a činnosti kolem nás</p> <p>M – malované slovní úlohy</p> <p>HV – ilustrace písničky</p> <p>PV – dotváření výrobků</p>	

	<p>Svět dětské fantazie výtvarná hra a experiment hra s linií prostorové hry se stavebnicovými prvky</p> <p>Svět, který dítě obklopuje, ovlivňuje ho výstavy, besedy, ... seznamování se s osobnostmi výtvarného umění - Josef Lada kresby podnícené vyprávěním, četbou, kreslení podle představ</p>		
--	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty) porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</p> <p>v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</p> <p>vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</p> <p>interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<p>Objevování světa přírody v jednotlivých i v širších souvislostech poznávání a prožívání světa dítěte - domov, škola, svět námětové kreslení na základě vlastních prožitků dětský příběh vyjádřený kresbou pozorování tvarů a poznávání funkcí různých předmětů, které člověk používá k práci rytmické řešení plochy, hračky v životě dětí, prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky jednoduché náčrty, plány, modely podle fantazie nebo skutečnosti</p> <p>Svět, který děti pozorují, který pociťují a kterému naslouchají životní zkušenosti, poslouchání a vyprávění, svátky, smyslové vjemy</p> <p>Svět dětské fantazie výtvarná hra a experiment využití barev základních i barev vzniklých mícháním tvoření souladu dvou barev pozorování tvarů užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie</p> <p>Svět, který dítě obklopuje věda, technika, výstavy, besedy,</p>	<p>OSV – cvičení smyslového vnímání, dovednosti zapamatování, kreativita, pružnost nápadů, originalita, schopnost vidět věci jinak</p> <p>VDO – spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci, angažovat se v zájmu celku – soutěže</p> <p>VME – život dětí v jiných evropských zemích, lidová slovesnost, tradice u nás i v Evropě, evropské symboly</p> <p>MKV – chápání zákl. lidských práv, generační začlenění do rodiny, odmítání diskriminace</p> <p>EV – ekosystémy jejich význam, změny, lidské aktivity k záchraně životního prostředí – účast na recyklovaném sběru</p> <p>MV – kritické vnímání mediálních sdělení – rozlišování zábavných a informativních prvků (reklama a zprávy)</p> <p>Projekty - Podzim, Zima, Vánoční dílna, Vítání jara, Svátek matek, průběžná účast na výtvarných soutěžích</p> <p>ČJ – LV – ilustrace, výtvarné ztvárnění</p>	

	<p>architektura seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění - např. Josef Lada, Ondřej Sekora, Helena Zmatlíková, Adolf Born</p>	<p>pohádky, písničky, říkadla, bajky, pohádkové postavy</p> <p>M – malované slovní úlohy, využití geometrických tvarů, křivá čára a přímka</p> <p>PRV – život v přírodě, věci a činnosti kolem nás, zdraví člověka</p> <p>HV – ilustrace písničky, poslech při práci</p> <p>PV – dotváření výrobků</p>	
--	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku, v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p> <p>při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</p> <p>nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly - uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</p> <p>osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů</p>	<p>Objevování světa přírody v jednotlivých i širších souvislostech</p> <p>z pozorování přírody - linie, barva, barevná proměnlivost, struktura, růst, překrývání, obrazné vyjádření a uspořádání objektů do celků, odraz skutečnosti v lidském vědomí, působení uměleckých děl na žáky</p> <p>malby vycházející z pozorované skutečnosti i z představ objevování a výtvarné sledování barevné proměnlivosti přírody, vystižení barev přírody - podzimu, zimy, jara, léta, rozkvetlých stromů a keřů, zrajícího ovoce, květinových záhonů, kytic aj.</p> <p>vyhledávání a objevování tvarově a barevně zajímavých přírodnin žáky, pozorování případných souměrností přírodnin - motýli, brouci, některé listy i plody</p> <p>Poznávání a prožívání světa dítěte (domov, škola, svět)</p> <p>námětové kreslení na základě vlastních prožitků</p> <p>dětský příběh vyjádřený kresbou, pozorování tvarů a poznávání funkcí různých předmětů, které člověk používá k práci</p> <p>rytmické řešení plochy</p>	<p>OSV - rozvoj schopností poznávání a smyslového vnímání</p> <p>psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění</p> <p>kreativita – cvičení pro rozvoj kreativity, pružnost nápadů, originalita</p> <p>MKV - lidské vztahy - vzájemné obohacování různých kultur</p> <p>etnický původ – chápat rovnocennost všech etnických skupin a kultur, poznávání vlastního kulturního zakotvení</p> <p>EV – zpracování projektů s environmentální tematikou - ochrana životního prostředí</p> <p>VME – zpracování projektů s tematikou Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy i světa, události mající vztah k Evropě a světu, naši sousedé, život dětí v jiných zemích, lidová slovesnost, zvyky, tradice, projekt Evropa ve škole</p> <p>ČJ - ilustrace básně, pohádky, povídky</p> <p>PŘ, VL – život v přírodě, věci a činnosti kolem nás</p>	

<p>a prožitků</p> <p>svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p> <p>nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p> <p>experimentuje se samostatně vytvořenými výtvarnými prvky a vytváří pohybové efekty, ve své tvorbě uplatňuje základy animace vytváří série fotografií a jiných statických vizualizací, následně s nimi experimentuje a využívá možností technologií vytvářejících pohybový efekt</p> <p>experimentuje s několika světelnými zdroji a ověřuje jimi světelnou proměnu podoby trojrozměrného předmětu, lidské tváře</p>	<p>hračky v životě dětí</p> <p>prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky</p> <p>nálady, emoce, představy, fantazie</p> <p>pozorování pohybů těla</p> <p>sledování projevu citových reakcí</p> <p>pocity vyvolané zrakovým vjemem - hračka, film, ilustrace, obraz, reklama, elektronický obraz aj.</p> <p>pocity vyvolané uměleckým zážitkem - balet, hudba, obraz, četba</p> <p>vyjádření osobních nálad, zkušeností, představ</p> <p>Svět, který děti pozorují, který pociťují a kterému naslouchají (životní zkušenosti, poslouchání a vyprávění, svátky, smyslové vjemy)</p> <p>výtvarné náměty v tomto okruhu vycházejí - pozorování lidí a jejich projevů, přímé zážitky a zkušenosti žáků umělecky zpracované popisy skutečností - texty v čítance, dětské literatuře, vyprávění</p> <p>pozorování věcí - linie, tvar, materiál, povrch, barva, mat a lesk, vnímání světelných odstínů</p> <p>individuální vysvětlování výtvarných vyjádření samostatně, ve skupinách nebo i v kolektivu třídy a porovnávání interpretace výtvarného díla s interpretací ostatních členů skupiny</p> <p>Svět dětské fantazie (výtvarná hra a experiment)</p> <p>využití barev základních i barev vzniklých mícháním, tvoření souladu</p>	<p>M – malované slovní úlohy</p> <p>HV – ilustrace, obsah písňe</p> <p>PV – dotváření výrobků</p>	
---	---	--	--

	<p>dvou barev pozorování tvarů užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie</p> <p>Svět, který dítě obklopuje (věda, technika, výstavy, besedy, architektura) seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění</p>		
--	---	--	--

Vzdělávací oblast

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. – 5. ročníku prostřednictvím tělesné výchovy (samostatný předmět), zdraví a výchova ke zdraví (není samostatný předmět), vyučuje se jako součást prvouky a přírodovědy.

Tělesná výchova

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Předmět tělesná výchova směřuje k poznání vlastních pohybových možností a zájmů a k poznávání účinku konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost i duševní a sociální pohodu.

Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen do tří oblastí:

Činnosti ovlivňující zdraví - význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při TV, bezpečnost při pohybových činnostech

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her turistika a pobyt v přírodě, plavání, bruslení, další pohybové činnosti

Činnosti podporující pohybové učení - komunikace v TV, organizace při TV, zásady jednání a chování, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, zdroje informací o pohybových činnostech

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	2	2	2	2	2

V rámci předmětu jsou využívány prvky zdravotní tělesné výchovy.

Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v učebně tělesné výchovy, na hřišti, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu Aquaparku Kravaře či na ledové ploše Buly Arény. V úvodu hodiny všichni absolvují nástup, rozcvičku a dále se věnují v hlavní části hodiny danému typu sportování. Ke konci dochází k závěrečnému zklidnění, relaxaci. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Spolu s dětmi používá veškeré dostupné náčiní a nářadí.

Škola využívá učebnu tělesné výchovy, školní hřiště, plavecký bazén v Aquaparku Kravaře a ledovou plochu u Buly Arény.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k osvojení si základního tělocvičného názvosloví, změří základní pohybové výkony a porovnají je s předchozími, orientují se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích

Učitel umožňuje žákům, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky

Kompetence k řešení problémů

Uplatňují zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka, řeší problémy v souvislosti s nespportovním chováním, nevhodným sportovním prostředím a nevhodným sportovním náčiním a nářadím

Učitel dodává žákům sebedůvěru, podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích, u čí se reagovat na základní povely a pokyny a sami je i vydávají, zorganizují jednoduché pohybové soutěže, činnosti a jejich varianty

Učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých, vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni k jednání v duchu fair-play - dodržují pravidla, označí přestupky, respektují opačné pohlaví, zvládají pohybové činnosti ve skupině

Učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat, umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanská

Podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu a projevují přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti, spojují svou pohybovou činnost se zdravím, zařazují si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení, jsou vedeni ke kritickému myšlení, hodnotí cvičení, učí se být ohleduplní a taktní

Učitel žákům umožňuje, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni učitelem k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě, učí se užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

1. období

- zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
- dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojené činnosti
- projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám
- zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

2. období

- chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
- zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
- reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play
- zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla
- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

Zdravotní výchova v 1. – 3. ročníku

Do celého prvního období výuky TV je zařazována zdravotní výchova zaměřena na:

- osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- čistotu a pořádek v prostředí tělocvičny
- otužování vzduchem a vodou (ranní mytí studenou vodou)
- seznamování žáků s vhodnou životosprávou
- pohybové aktivity i ve vyučování (tělovýchovné chvílky)
- dostatečné množství pohybu pro jejich zdravý vývoj (mimoškolní TV)
- předcházení úrazům tím, že dbáme, aby žáci dodržovali pokyny týkající se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví
- vedení žáků, aby si uvědomovali, že při mimoškolních pohybových aktivitách musí dbát na svou bezpečnost, uvažovat o svém chování a dodržovat pokyny dospělých, aby vyrostli v zdravé lidi
- vedení žáků k tomu, aby uměli zavolat pomoc v případě, že se vyskytnou u úrazu

Zdravotní výchova ve 4. – 5. ročníku

Do celého prvního období výuky TV je zařazována zdravotní výchova zaměřena na:

- na osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- čistotu a pořádek v prostředí tělocvičny
- otužování vzduchem a vodou (ranní mytí studenou vodou)

- seznamování žáků s vhodnou životosprávou
- pohybové aktivity i ve vyučování (tělovýchovné chvílky)
- dostatečné množství pohybu pro jejich zdravý vývoj (mimoškolní TV)
- předcházení úrazům tím, že dbáme, aby žáci dodržovali pokyny týkající se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví
- vedení žáků, aby si uvědomovali, že při mimoškolních pohybových aktivitách musí dbát na svou bezpečnost, uvažovat o svém chování a dodržovat pokyny dospělých, aby vyrostli v zdravé lidi
- vedení žáků k tomu, aby uměli zavolat pomoc v případě, že se vyskytnou u úrazu
- ošetření i větších poranění a přivolání lékaře
- získávání informací o TV a sportu
- ekologické chování při TV a sportu v přírodě
- uvědomění si škodlivého vlivu kouření, pití alkoholu a požívání drog na zdraví a pohybovou aktivitu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

1. období

- uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech, zaujímá správné základní cvičební polohy
- zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

2. období

- zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- zvládá základní techniku speciálních cvičení, koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele
- upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

Tělesná výchova – 1. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>poznává základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém seznamuje se s protahovacími a napínacími cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti dodržuje pravidla bezpečnosti a hlavní zásady hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti respektuje zdravotní handicap zná význam sportování pro zdraví uvědomuje si správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků a na správné dýchání</p> <p>vnímá a prožívá základní prostorové pojmy a půdorysné dráhy pohybu rozlišuje základní dynamické stupně pohybu</p>	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p> <p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <p>Pořadová cvičení základní postoje - pozor, pohov povely - v řad nastoupit, rozhod nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav</p> <p>Rytmická gymnastika a tanec rytmizace jednoduchých a známých pohybů podle hudebního doprovodu - též volné pohybové vyjádření hudby motivovaná a rytmizovaná chůze a běh v základním tempu nácvik správného držení těla - v lehu na zádech, při rytmických cvičeních a tanci</p> <p>Drobné hry hry spojené s během - honičky hry spojené s házením míče hry spojené s vítězstvím někoho hry pro uklidnění hry na hřišti, na sněhu, na ledu</p>	<p>VDO – občanská společnost a škola - rozvíjíme smysl pro spravedlnost a odpovědnost</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí</p> <p>OSV – osobnostní rozvoj (psychohygienu, kreativitu, komunikaci, kooperaci), morální rozvoj</p>	

<p>vyjadřuje melodii rytmem pohybu seznamuje se se základními tělocvičnými pojmy – názvy pohybových činností</p> <p>přijímá a respektuje pravidla her poznává pravidla sportů a soutěží reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích jedná v duchu fair-play přihrává jednoruč, obouruč dodržuje základní pravidla her soutěží v družstvu</p> <p>zvládá základní prvky obratnosti hází kriketovým míčkem vybíhá z polovysokého startu seznamuje se s principem štafetového běhu nacvičuje skok do dálky</p> <p>zvládá kotoul vpřed skáče přes švihadlo provádí cvičení na lavičkách</p>	<p>Sportovní hry přihrávka obouruč ve dvojicích (na místě) vrchní přihrávka jednoruč na místě vrchní chytání obouruč na místě bruslení v Buly aréně</p> <p>Lehká atletika běh střídaný s chůzí, překonávání přírodních i umělých překážek rychlý běh na 25 m vytrvalostní běh nejdéle 30 min. skok daleký z místa odrazem snožmo a skok daleký z rozběhu hod míčkem horním obloukem na dálku</p> <p>Akrobatická cvičení převaly stranou v lehu - vzpažit (válení sudů) kolébka na zádech stoj na lopatkách z lehu vznesmo kotoul vpřed - z podřepu spojného, předpažit, i opakovaně cvičení na nářadí cvičení na lavičce - chůze vpřed, vzad s obraty (také na kladince lavičky), přeběhy lavičky šplh na tyči šplh s přírazem na tyči</p> <p>Cvičení v přírodě chůze k cíli vzdálenému asi 1,5 km smyslové hry zaměřené na pozorování okolí a hledání předmětů chování v přírodě překonávání přírodních překážek orientace v terénu (vím, kam jdeme)</p>		
--	---	--	--

Tělesná výchova – 2. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků dbá na správné dýchání zná kompenzační a relaxační cviky dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv jedná v duchu fair-play projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti respektuje zdravotní handicap vnímá význam sportování pro zdraví</p> <p>zná a užívá základní tělocvičné pojmy, názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní zná pojmy z pravidel sportů a soutěží zvládá vyjádřit melodii rytmem pohybu zvládá základní prvky obratnosti</p>	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p> <p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <p>Pořadová cvičení a chůze základní postoje - pozor, pohov základní povely - nástup, pozor, pohov, vpravo v bok, vlevo v bok, vyrovnat, rozchod nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích</p> <p>Rytmická gymnastika a tanec rytmizace jednoduchých pohybů podle písní střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem</p> <p>Průpravná cvičení rozcvičky k procvičení koordinace pohybů cvičení ve stoji spojném i stoji rozkrocném</p>	<p>VDO – občanská společnost a škola (dodržování pravidel, smysl pro čistou a bezkonfliktní hru)</p> <p>MKV – lidské vztahy (ohleduplnost, spolupráce)</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí (životní styl, prostředí a zdraví)</p>	

<p>zvládá základní druhy kroků pro pohyb z místa a dokáže je správně používat zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti</p> <p>spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích jedná v duchu fair play zvládne přihrávku jednoruč, obouruč zná a dodržuje základní pravidla her je schopen soutěžit v družstvu je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo</p> <p>zná techniku hodů kriketovým míčkem zná nízký start zná princip štafetového běhu nacvičí skok do dálky účastní se atletických závodů přijímá a respektuje pravidla her zvládne kotoul vpřed, stoj na lopatkách apod. umí skákat přes švihadlo dokáže podbíhat dlouhé lano provádí cvičení na lavičkách provádí přetahy a přetlaky</p>	<p>cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo cvičení v lehu na zádech chytání míčů a míčků do obou rukou</p> <p>Drobné hry hry spojené s během hry spojené s házením hry pro uklidnění hry na hřišti (pravidla her s míčem)</p> <p>Cvičení rovnováhy stoj na jedné noze (druhá v pohybu) poskoky na jedné noze chůze po lavičce s plněním drobných úkolů chůze po kladince lavičky</p> <p>Lehká atletika běhy - běh střídavý s chůzí, běh přes drobné překážky, štafetové běhy, rychlý běh do 25 metrů skoky - skok z místa s doskokem na měkkou podložku, skok přes motouz ve výši kolem 50 cm, přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku, skok daleký s rozběhem hody míčkem a drobnými předměty v přírodě - házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk, pravá i levá paže), házení různými předměty na cíl, házení míčkem a kutálení míčů, přehazování míčů a drobných předmětů, házení do naznačených terčů o straně 1 metr na vzdálenost 4 metry, hod míčkem na dálku</p>		
--	---	--	--

	<p>Akrobatická cvičení upevnit dovednost správného kotoulu vpřed převaly a kolébky na zádech leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně kotoul vpřed ze stoje spojného, ze stoje rozkročného kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka) cvičení rovnováhy</p> <p>Cvičení na nářadí cvičení na lavičkách - chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky, chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů šplh na tyči - šplh s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních předpokladů žáků další nářadí lze používat přiměřeně věku podle podmínek školy (švédská bedna, trampolína) dbáme na zásady bezpečnosti</p> <p>Sportovní hry přípravné cviky - přihrávky obouruč na místě (ve dvojicích, ve skupinách) vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi chytání obouruč na místě míčové hry</p>		
--	--	--	--

	<p>Turistika a pobyt v přírodě chůze v terénu, překonávání překážek ochrana přírody organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce chování v dopravních prostředcích chůze k cíli vzdálenému cca 2 km pozorování přírody odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy)</p> <p>Plavání, bruslení Buly aréna, Aquapark Kravaře</p> <p>Vztah ke sportu zásady jednání a chování - fair play</p>		
--	---	--	--

Tělesná výchova – 3. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků dbá na správné dýchání zná kompenzační a relaxační cviky uplatňuje zásady pohybové hygieny dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti respektuje zdravotní handicap zná význam sportování pro zdraví</p> <p>zná a užívá základní tělocvičné pojmy, názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní zná pojmy z pravidel sportů rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje</p> <p>zvládá základní prvky obratnosti</p>	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p> <p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <p>Pořadová cvičení a chůze základní postoje - pozor, pohov základní povel - nástup, pozor, pohov, vpravo v bok, vlevo v bok, vyrovnat, rozchod nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích</p> <p>Rytmická gymnastika a tanec rytmizace jednoduchých pohybů podle písní střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem průpravná cvičení - rozcvičky k procvičení koordinace pohybů, cvičení ve stoju spojném i stoju rozkročném, cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo, cvičení v lehu na zádech, chytání míčů a míčků do obou rukou</p>	<p>OSV – sociální a morální rozvoj (empatie, respektování), komunikace v různých situacích, rozhodovací dovednosti, nečekat protislužbu, psychohygienu, kreativita</p> <p>VDO – demokratické atmosféra při sportovních utkáních spolupráce</p> <p>VME – jsme Evropané – perspektivy života v mezinárodním prostoru</p> <p>MKV – chápat princip evropské solidarity, seznamování s rozmanitostí kultur a etniky při tanci</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>MV – učit se zpracovávat výsledky, vyhodnocovat a využívat podněty z médií – mediální citění – kritické myšlení</p> <p>ČJ – přesné vyjadřování, seznámení s odbornou terminologií, kultura vyjadřování – odhad a měření, jednotky délky a času, seznámení s tabulkami a přehledy o výkonech sportovců</p> <p>PRV – využití vycházek, zdraví a vývoj</p>	

<p>navazuje pozitivní partnerské vztahy v malé skupině aktivně vnímá hudební doprovod, reaguje na změny tempa, rytmu, tělem vyjádří hudební melodii, vnímá a vyjadřuje hudební frázování je schopen jednoduché krátké pohybové improvizace vedené pohybovým, hudebním nebo tematickým zadáním zvládne základní kroky některých lidových tanců seznámí se s dětským aerobikem seznámí se s kondičním cvičením s hudbou</p> <p>zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti používá vhodné sportovní oblečení sportovní obuv jedná v duchu fair-play přijímá a respektuje pravidla her spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích umí přihrávky jednoruč a obouruč, dribling rozlišují míč na basketbal a volejbal učí se ovládat hru basketbalovým míčem nacvičuje střelbu na koš nacvičuje přehazovanou zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti je schopen soutěžit v družstvu umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji je si vědom porušení pravidel a následků</p>	<p>Drobné hry hry spojené s během hry spojené s házením hry pro uklidnění hry na hřišti (pravidla her s míčem)</p> <p>Cvičení rovnováhy stoj na jedné noze (druhá v pohybu) poskoky na jedné noze chůze po lavičce s plněním drobných úkolů chůze po kladince lavičky</p> <p>Lehká atletika běhy - běh střídavý s chůzí, běh přes drobné překážky, štafetové běhy, rychlý běh do 40 metrů, skoky - skok z místa s doskokem na měkkou podložku, výskoky na překážku (rozběh, seskok), skok přes motouz ve výši kolem 50 cm, přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku, skok daleký s rozběhem Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě - házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk, pravá i levá paže), házení různými předměty na cíl, házení míčkem a kutálení míčů, přehazování míčů a drobných předmětů, hod míčkem na dálku</p> <p>Akrobatická cvičení přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu vpřed převaly a kolébky na zádech leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně</p>	<p>člověka</p> <p>PV – MPP – bezpečnost</p> <p>HV – motivace při sportovních výkonech, pohybová výchova – tanec</p> <p>VV – tematické práce z oblasti sportu, kresba postavy</p> <p>Projekty Už vím – prevence úrazů Bezpečně do školy a na prázdniny Den dětí AJAX (účast na sportovních soutěžích dle možností)</p>	
---	--	---	--

<p>pro sebe družstvo pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje</p> <p>zná techniku hodů kriketovým míčkem zná princip štafetového běhu uběhne 60 m zná taktiku při běhu na delší vzdálenost, při běhu terénem s překážkami umí skákat do dálky nacvičí správnou techniku skoku z místa účastní se atletických závodů</p> <p>zvládne cvičení na žíněnce, napojované kotouly, stoj na hlavě apod. naučí se správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze</p> <p>zvládne techniku jednoho plaveckého stylu provádí skoky do vody</p>	<p>sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně válení stranou i do mírného svahu kotoul vpřed ze stoje spojného, ze stoje rozkročného kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou kotoul vpřed z chůze stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka) cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)</p> <p>Cvičení na nářadí cvičení na lavičkách - chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky, cvičení v sedu rozkročmo na lavičce (sed rozkročmo, přitahování těla lavičce, nohy napjaté), vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání, lezení po lavičce ve vzporu dřepmo s uchopením lavičky ze stran, chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů</p> <p>Šplh na tyči šplh s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních předpokladů žáků další nářadí - lze používat přiměřeně věku podle podmínek školy (švédská bedna, trampolína) dbáme na zásady bezpečnosti</p> <p>Sportovní hry přípravné cviky - přihrávky obouruč na místě (ve dvojicích, ve skupinách), vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi, chytání obouruč na místě,</p>		
---	---	--	--

	<p>běh nebo chůze s házením míče o zem míčové hry</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě chůze v terénu překonávání překážek táboření ochrana přírody organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce chování se v dopravních prostředcích chůze k cíli vzdálenému cca 3 km pozorování přírody, odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy)</p> <p>Plavání, bruslení Buly aréna, Aquapark Kravaře vztah ke sportu zásady jednání a chování - fair play</p>		
--	--	--	--

Tělesná výchova – 4. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění vědomě přenáší pravidla správného držení těla do běžného života uplatňuje správné návyky používání svého těla, rozumí pojmu přirozený (správný, zdravý) pohyb vnímá a v pohybu aplikuje základní prostorové vztahy rozdílí se a vědomě používá základní dynamické stupně pohybu podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti dbá na správné dýchání zná kompenzační a relaxační cviky uplatňuje zásady pohybové hygieny dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě</p>	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p> <p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <p>Pořadová cvičení a chůze základní postoje - pozor, pohov základní povely - nástup, pozor, pohov, vpravo v bok, vlevo v bok, vyrovnat, rozchod nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav chůze do rytmu (na počítání), chůze s písni do pochodu v zástupu i ve dvojicích</p> <p>Rytmická gymnastika a tanec rytmizace jednoduchých pohybů podle písni střídání chůze a běhu: nepravidelné, pravidelné využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem</p> <p>Průpravná cvičení rozcvičky k procvičení koordinace pohybů cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném</p>	<p>OSV - sebepoznání a sebepojetí – moje tělo, moje psychika</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání</p> <p>Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění, fyzická aktivita</p> <p>Mezilidské vztahy - empatie, respektování, podpora, pomoc</p> <p>EV - vztah člověka a prostředí- životní styl, prostředí a zdraví</p> <p>Výchova ke zdraví</p> <p>M – měření délky, bodové hodnocení</p> <p>VV, PV – sportovní náradí</p> <p>HV - rytmus</p>	

<p>adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv jedná v duchu fair-play projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti respektuje zdravotní handicap zná význam sportování pro zdraví dovede získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky</p> <p>zná a užívá základní tělocvičné pojmy, názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní zná pojmy z pravidel sportů a soutěží rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje</p> <p>zvládne základní kroky lidových tanců, seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou</p> <p>spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, vytváří varianty osvojených pohybových her, zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti umí přihrávky jednoruč a obouruč,</p>	<p>cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo cvičení v lehu na zádech chytání míčů a míčků do obou rukou základní způsoby rozvoje kondičních a koordinačních cvičení</p> <p>Sportovní hry hry spojené s během hry spojené s házením hry pro uklidnění hry na hřišti (pravidla her s míčem) hry s různým náčiním pohybové hry soutěživé a bojové hry ke zdokonalování pohybových dovedností hry se specifických účinkem - relaxační, vyrovnávací hry podle pravidel hry v družstvech základy sportovních her - florbal, tenis, základy basketbalu, miniházená, minifotbal míčové hry utkání podle zjednodušených pravidel</p> <p>Cvičení rovnováhy stoj na jedné noze (druhá v pohybu) poskoky na jedné noze chůze po lavičce s plněním drobných úkolů chůze po kladince lavičky</p> <p>Lehká atletika běhy - běh střídavý s chůzí, běh přes drobné překážky, štafetové běhy, rychlý běh do 60 metrů, vytrvalý běh do 1 000</p>		
--	--	--	--

<p>dribling rozlišuje míč na basketbal a volejbal učí se ovládat hru s basketbalovým míčem nacvičuje střelbu na koš nacvičuje přehazovanou zná pravidla přehazované, malé kopané, florbalu a řídí se jimi</p> <p>zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti je schopen soutěžit v družstvu umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje</p> <p>zná techniku hodů kriketovým míčkem zná princip štafetového běhu uběhne 300 m zná taktiku při běhu k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami umí skákat do dálky nacvičí správnou techniku skoku z místa účastní se atletických závodů</p> <p>zvládne cvičení na žíněnce - napojované kotouly, stoj na hlavě apod. provádí přitahování do výše čela na hrazdě umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku a dřepu</p>	<p>m, běh v terénu, nízký a vysoký start skoky - skok daleký s rozběhem Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě - házení různými předměty na cíl, házení míčkem do dálky, přehazování míčů a drobných předmětů</p> <p>Akrobatická cvičení kotoul vpřed a jeho modifikace kotoul vzad a jeho modifikace stoj na rukou s dopomocí akrobatické kombinace cvičení na nářadí cvičení na lavičkách - různé modifikace šplh na tyči přeskok přes 2 - 4 díly švédské bedny z trampolínky roznožka a skrčka přes kozu na šíř, odrazem z můstku průpravná cvičení na trampolínce</p> <p>Sportovní hry přípravné cviky - přihrávky obouruč na místě ve dvojicích, ve skupinách vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi chytání obouruč na místě běh nebo chůze s házením míčem o zem míčové hry</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě chůze v terénu, překonávání překážek táboření ochrana přírody organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce chování v dopravních prostředcích</p>		
--	--	--	--

<p>provádí cvičení na švédské bedně zdokonaluje se ve cvičení na ostatním náradí umí šplhat na tyči</p> <p>zvládne jízdu na kole na dopravním hřišti, zná jednoduchá pravidla silničního provozu</p> <p>zvládne techniku dvou plaveckých stylů - prsa a kraul, osvojí si techniku dalšího plaveckého stylu provádí skoky do vody</p>	<p>chůze k cíli vzdálenému cca 3 km pozorování přírody, odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy)</p> <p>Plavání, bruslení Buly aréna, Aquapark Kravaře vztah ke sportu - zásady jednání a chování - fair play</p>		
--	--	--	--

Tělesná výchova – 5. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti dbá na správné dýchání zná kompenzační a relaxační cviky uplatňuje zásady pohybové hygieny dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv jedná v duchu fair-play respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p>	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p> <p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <p>Pořadová cvičení a chůze základní postoje - pozor, pohov základní povely - nástup, pozor, pohov, vpravo v bok, vlevo v bok, vyrovnat, rozchod nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav chůze do rytmu (na počítání), chůze s písni do pochodu v zástupu i ve dvojicích</p> <p>Rytmická gymnastika a tanec rytmizace jednoduchých pohybů podle písni střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem</p> <p>Průpravná cvičení rozcvičky k procvičení koordinace pohybů cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném</p>	<p>OSV - sebepoznání a sebepojetí – moje tělo, moje psychika</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání</p> <p>Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění, fyzická aktivita</p> <p>Mezilidské vztahy - empatie, respektování, podpora, pomoc</p> <p>EV - vztah člověka a prostředí- životní styl, prostředí a zdraví</p> <p>Výchova ke zdraví</p> <p>M – měření délky, bodové hodnocení</p> <p>VV, PV – sportovní náradí</p> <p>HV - rytmus</p>	

<p>projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti respektuje zdravotní handicap zná význam sportování pro zdraví dovede získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky</p> <p>zná a užívá základní tělocvičné pojmy, názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní zná pojmy z pravidel sportů a soutěží rozumí povelům pořadových cvičení, správně na ně reaguje cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení navazuje vzájemně pozitivní vztahy ve větších celcích a skupinách</p> <p>improvizuje na jednoduché náměty podpořené hudebním doprovodem zvládne základní kroky lidových tanců, seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou</p> <p>spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, vytváří varianty osvojených pohybových her, zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny</p>	<p>cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo cvičení v lehu na zádech chytání míčů a míčků do obou rukou základní způsoby rozvoje kondičních a koordinačních cvičení</p> <p>Sportovní hry hry spojené s během hry spojené s házením hry pro uklidnění hry na hřišti (pravidla her s míčem) hry s různým náčiním pohybové hry soutěživé a bojové hry ke zdokonalování pohybových dovedností hry se specifických účinkem - relaxační, vyrovnávací hry podle pravidel. hry v družstvech. základy sportovních her - florbal, tenis, základy basketbalu, miniházená, minifotbal míčové hry utkáni podle zjednodušených pravidel</p> <p>Cvičení rovnováhy stoj na jedné noze (druhá v pohybu) poskoky na jedné noze chůze po lavičce s plněním drobných úkolů chůze po kladince lavičky</p> <p>Lehká atletika běhy - běh střídavý s chůzí, běh přes drobné překážky, štafetové běhy, rychlý běh do 60 metrů, vytrvalý běh do 1 000</p>		
--	--	--	--

<p>k vlastnímu provedení pohybové činnosti umí přihrávky jednoruč a obouruč, dribling rozdlišuje míč na basketbal a volejbal učí se ovládat hru s basketbalovým míčem nacvičuje střelbu na koš nacvičuje přehazovanou zná pravidla přehazované, malé kopané, florbalu a řídí se jimi zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti je schopen soutěžit v družstvu umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje</p> <p>zná techniku hodů kriketovým míčkem zná princip štafetového běhu uběhne 400 m a 800 m zná taktiku při běhu k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami umí skákat do dálky nacvičí správnou techniku skoku z místa účastní se atletických závodů</p> <p>umí šplhat na tyči zvládne cvičení na žíněnce - napojované kotouly, kotouly vpřed a vzad s různým zakončením, stoj na hlavě apod. provádí přitahování do výše čela</p>	<p>m, běh v terénu, nízký a vysoký start skoky - skok daleký s rozběhem hody míčkem a drobnými předměty v přírodě - házení různými předměty na cíl, házení míčkem do dálky, přehazování míčů a drobných předmětů</p> <p>Akrobatická cvičení kotoul vpřed a jeho modifikace kotoul vzad a jeho modifikace stoj na rukou s dopomocí akrobatické kombinace cvičení na nářadí cvičení na lavičkách - různé modifikace šplh na tyči přeskok přes 2 - 4 díly švédské bedny z trampolínky roznožka a skrčka přes kozu na šíř, odrazem z můstku průpravná cvičení na trampolínce</p> <p>Sportovní hry přípravné cviky přihrávky obouruč na místě – ve dvojicích, ve skupinách vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi chytání obouruč na místě běh nebo chůze s házením míčem o zem míčové hry</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě chůze v terénu, překonávání překážek táboření ochrana přírody organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce</p>		
---	---	--	--

<p>na hrazdě, výmyk umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku a dřepu provádí cvičení na švédské bedně zdokonaluje se ve cvičení na ostatním náradí - kruhy, žebřiny, lavičky apod. provádí kondiční cvičení s plnými míči</p>	<p>chování v dopravních prostředcích chůze k cíli vzdálenému cca 3 km pozorování přírody, odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy)</p> <p>Plavání, bruslení Buly aréna, Aquapark Kravaře vztah ke sportu - zásady jednání a chování - fair play</p>		
--	--	--	--

Vzdělávací oblast

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast je v 1. - 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu pracovní výchova.

Pracovní výchova

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Předmět pracovní výchova se vyučuje v 1. až 5. ročníku po jedné hodině týdně. Žáci se v něm učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu.

Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen do čtyř tematických okruhů:

Práce s drobným materiálem

vytváření předmětů z tradičních i netradičních materiálů, poznávání vlastností materiálů
funkce a využití pracovních pomůcek a materiálů
jednoduché pracovní postupy a organizace práce
lidové zvyky, tradice a řemesla

Konstrukční činnosti

práce se stavebnicemi (plošné, prostorové, konstrukční)
sestavování modelů
práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

Pěstitelské práce

základní podmínky pro pěstování rostlin
péče o nenáročné rostliny
pěstování rostlin ze semen
pozorování přírody, zaznamenávání a hodnocení výsledků pozorování

Příprava pokrmů

pravidla správného stolování

příprava tabule pro jednoduché stolování

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	1	1	1	1	1

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

žáci si osvojují základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí, učí se používat vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě
učitel umožňuje žákům používat různé materiály, vhodné nástroje a nářadí
učitel pozoruje pokrok u všech žáků

Kompetence k řešení problémů

učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
žáci promýšlejí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů
učitel se snaží rozvíjet u žáků tvořivost, vede je k uplatňování vlastních nápadů

Kompetence komunikativní

žáci si rozšiřují slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek, učí se popsat postup práce
učitel vede žáky k užívání správné terminologie

Kompetence sociální a personální

učitel vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci
žáci pracují ve skupině, vytvářejí společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých, společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku

Kompetence občanské

učitel vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
učitel umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky
učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

učitel vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků
učitel vede žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů
učitel zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
žáci správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

1. období

Práce s drobným materiálem

- zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami, vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Konstrukční činnosti

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Pěstitelské práce

- provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky
- pečuje o nenáročné rostliny

Příprava pokrmů

- upraví stůl pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

2. období

Práce s drobným materiálem

- vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném poranění

Konstrukční činnosti

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu
- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

Pěstitelské práce

- dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje, náčiní

Příprava pokrmů

- uvede základní vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
- uplatňuje zásady správné výživy

Pracovní výchova – 1. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>mačká, trhá, lepí, stříhá, vystřihuje, překládá a skládá papír, vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru</p> <p>roztlačuje, válí, vytahuje, ubírá hmotu a pracuje s ní dle fantazie nebo předlohy</p> <p>dovede navlékat, aranžovat, třídit při sběru přírodní materiál</p> <p>pracuje podle slovního návodu nebo předlohy, stříhá textil a nalepí textili</p> <p>staví podle stavebnice sestavuje stavebnicové prvky montuje a demontuje stavebnici</p> <p>poznává základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání</p> <p>poznává základy správného stolování a společenského chování</p>	<p>Práce s drobným materiálem papír - vlastnosti papíru a lepidla, držení nůžek – bezpečné, různé techniky práce</p> <p>Modelování vlastnosti plastelíny, moduritu, zacházení s těmito materiály</p> <p>Práce s drobným materiálem přírodniny, špejle, dřívka, krabičky, korálky, korek, textil</p> <p>Konstrukční činnosti práce se stavebnicí</p> <p>Pěstitelské činnosti</p> <p>Stolování</p>	<p>OSV – osobnostní rozvoj, sociální rozvoj (mezilidské vztahy, komunikace, kooperace), morální rozvoj</p> <p>EV – ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p>	

Pracovní výchova – 2. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>mačká, trhá, lepí, stříhá, vystřihuje, překládá a skládá papír, vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru</p> <p>roztlačuje, válí, vytahuje, ubírá hmotu a pracuje s ní dle fantazie nebo předlohy</p> <p>navléká, aranžuje, dotvoří, opracovává a třídí při sběru přírodní materiál</p> <p>pracuje podle slovního návodu nebo předlohy</p> <p>navléká jehlu, udělá uzel, stříhá textil objevuje zadní steh přišívá knoflíky slepí textilii, vyrobí jednoduchý textilní výrobek</p> <p>sestavuje stavebnicové prvky montuje a demontuje stavebnici</p> <p>pečuje o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření pěstuje cibuloviny v květináči zasévá a pozoruje klíčení semen provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování</p>	<p>Práce s drobným materiálem papír - vlastnosti papíru a lepidla, držení nůžek – bezpečné, různé techniky práce</p> <p>Modelování vlastnosti plastelíny, moduritu, zacházení s těmito materiály</p> <p>Práce s drobným materiálem přírodniny, špejle, dřívka, krabičky, korálky, korek</p> <p>Práce s drobným materiálem textil</p> <p>Konstrukční činnosti Vytváření plošných a prostorových kompozic, zachování bezpečnosti a hygieny při činnostech</p> <p>Pěstitelské práce pěstování cibulovin</p> <p>Příprava pokrmů</p> <p>Lidové zvyky, tradice a řemesla</p>	<p>Základní podmínky života</p> <p>VV</p>	

chová se vhodně při stolování připraví tabuli pro jednoduché stolování připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně)			
---	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>seznamuje se s různými materiály a jejich vlastnostmi</p> <p>mačká, trhá, lepí, stříhá, vystřihuje, překládá a skládá papír, vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru</p> <p>dovede navlékat, aranžovat, dotvářet, opracovávat a třídit při sběru přírodní materiál</p> <p>pracuje podle slovního návodu nebo předlohy</p> <p>navléká jehlu, udělat uzel, stříhat textil - zdokonaluje zadní steh a objevuje jiné stehy</p> <p>přišívá různé druhy knoflíků</p> <p>vyrobí jednoduchý textilní výrobek</p> <p>sestavuje stavebnicové prvky</p> <p>montuje a demontuje stavebnici</p> <p>poznává základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, přesazování, nakličování</p> <p>zasévá a pozoruje klíčení semen</p> <p>provádí pozorování a hodnotí výsledky postupu práce</p>	<p>Práce s drobným materiálem vlastnosti materiálů, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků</p> <p>Papír a karton</p> <p>Přírodniny</p> <p>Textil</p> <p>Konstrukční činnosti práce se stavebnicemi - vytváření plošných a prostorových kompozic, zachování bezpečnosti a hygieny při činnostech</p> <p>Pěstitelské práce základní podmínky pro pěstování rostlin (i pokojových), pěstování ze semen v místnosti</p> <p>Příprava pokrmů</p>	<p>OSV - sociální rozvoj (respektování, pomoc, podpora, komunikace) morální rozvoj</p> <p>VDO – angažovat v zájmu kolektivu</p> <p>VME – svobodná vůle, uplatňování práv a humanismus</p> <p>MKV – chápat otázky lidských práv - multikultura – chápat odlišnosti</p> <p>EV- životní prostředí, příroda, kulturní památky a jejich ochrana, účast na recyklovaném sběru</p> <p>MV – vnímání mediálních sdělení, rozdíl mezi reklamou a zprávou</p> <p>M – grafické práce a konstrukce s využitím geometrie</p> <p>ČJ – odborná terminologie, hledání ve slovnících</p> <p>PRV – využití znalostí o přírodninách, tematických prací při EV a MV</p> <p>VV – propojení, výtvarné dokončování výrobků</p>	

nachystá slavnostní tabuli, jednoduchý pokrm (dle možností)		TV – dopravní výchova (značky) Projekty Podzim Zima Vánoční dílna Naše město Vítání jara Den Země Už vím	
---	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu</p> <p>seznámí se s funkcí a užitím nástrojů, náradí a pomůcek - nůžky, nůž, ořezávačka, lepidlo, navlhčovač, dírkovač, sešivačka, šablony</p> <p>seznámí se s bezpečností práce využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic</p> <p>modeluje výrobky z různých hmot, seznamuje se s uměleckou a užitkovou keramikou</p> <p>volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu</p> <p>udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce</p> <p>provádí při práci se stavebnicemi, jednoduchou montáž a demontáž pracuje podle slovního návodu,</p>	<p>Práce s daným materiálem vlastnosti materiálu - rozměrování a stříhání papíru nebo kartónu, zhotovování složitějších skládanek a modelů informace o historii papíru a formátech papíru seznámení s lidovými tradicemi</p> <p>Práce s modelovací hmotou modelovací hlína, sádra, kaširovací hmota, práce v keramické dílně - podle podmínek školy výroba drobných předmětů z keramiky využívání prvků lidového umění při zdobení keramických nádob využívání modelovacích nástrojů - rydla, špachtle, očko, šablona atd.</p> <p>Druhy pomůcek, nástrojů, náčiní ke zpracování různých materiálů textil, drát, folie, přírodniny aj.</p> <p>Bezpečnost a uspořádání práce</p> <p>Práce se stavebnicí použití logiky využití návodu při postupech práce sestavování prostorových modelů z kartónových vystřihovánek</p>	<p>OSV - rozvoj schopností poznávání a smyslového vnímání</p> <p>Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění</p> <p>Kreativita – cvičení pro rozvoj kreativity, pružnost nápadů, originalita</p> <p>LV - výroba kulís pro divadelní představení</p> <p>PŘ, VL – život v přírodě, věci a činnosti kolem nás, člověk</p> <p>M – prostorové útvary, tělesa, krychle, kvádr</p> <p>VV – dotváření výrobků, dekorace</p>	

<p>předlohy, jednoduchého náčrtu sestavuje obtížnější modely z plastových nebo kovových stavebnic</p> <p>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu</p> <p>provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní</p> <p>připraví samostatně jednoduchý pokrm dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni</p>	<p>Pracovní hygiena první pomoc při zranění</p> <p>Práce s rostlinami pokusy, pozorování péče o rostliny využití nářadí při práci s rostlinami</p> <p>Příprava jednoduchých pokrmů dle možností základy společenského chování, pravidla stolování, pracovní hygieny v prostorách kuchyně, bezpečnost práce, první pomoc při úrazu zásady skladování potravin, zacházení s elektrickými spotřebiči</p>		
---	--	--	--

Nepovinný předmět

NÁBOŽENSTVÍ

Vzdělávací oblast je v 1. - 5. ročníku realizována prostřednictvím nepovinného vyučovacího předmětu Náboženství.

Náboženství

Vymezení předmětu

(obsahové, časové, organizační)

Předmět žákům umožňuje formulovat otázky týkající se základních životních hodnot, postojů a jednání, konfrontovat je s vědecky a nábožensky (křesťansky) formulovanými pohledy na svět a hledat svou vlastní životní hodnotovou orientaci. Nabízí přístup k biblickému poselství, k učení křesťanských církví a k jejich tradici a otevírá možnost života s církví. Předmět je určen dětem z křesťanských rodin i všem žákům, kteří projeví zájem. Žáci se prostřednictvím předmětu podílejí na společenském životě vesnice.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodinová dotace (týdně)	1	1	1	1	1

Předmět je vyučován formou nepovinného předmětu, realizuje se podle aktuálního zájmu a je vyučován v jednotlivých ročnících, případně ve skupinách tvořených z více ročníků. Výuka nepovinného předmětu se uskutečňuje mimo rámec hlavního vyučovacího času, v odpoledních hodinách.

Součástí výuky je dále:

návštěva kostela

návštěva kláštera

diecézní pouť dětí

účast na projektech České katolické charity (Tříkrálová sbírka)

společné odpoledne s rodiči

organizace programu ke svátku svatého Mikuláše (adventního programu)

Obsahy jednotlivých ročníků jsou děleny do tematických celků, které se v rámci liturgického roku opakují, spirálovitě prohlubují a jsou propojovány do vzájemných souvislostí. Výuka vychází z dokumentu „Osnovy k výuce náboženské výchovy římskokatolické církve v 1. – 9. ročníku ZŠ“ schváleným Českou biskupskou konferencí a MŠMT ČR v roce 2004 a doplňuje je o následující obsahy:

ekumenismus, spolupráce s jinými křesťanskými církvemi

řády a kongregace v regionu

regionální církevní památky a historie

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

v předmětu poskytujeme dostatek obsahů, které umožňují základní vhledy žáků do struktury jazyka náboženství ve srovnání s jazykem vědy, tak, aby žáci porozuměli symbolickému způsobu vyjadřování v jazyce bible i v jazyce církve, aby postupně integrovali náboženský způsob vnímání a chápání světa do celku svého vztahu ke světu vedle pohledu přírodních a humanitních věd a aby projevovali zájem o dialog mezi těmito obory i v dalším životě pomocí obsahu učební látky rozvíjíme schopnosti žáků vnímat události svého života a zpracovávat je jako životní zkušenost, tj. schopnost transformovat na základě reflexe prožitých událostí své jednání v budoucnosti

v předmětu se systematicky zabýváme etickým rozměrem života žáků

metodicky nám půjde o poskytnutí dostateku příležitostí k reflexi problémových situací, o jejich řešení se žáky diskutujeme a vedeme je k tomu, aby zdůvodňovali návrhy svých řešení při schopnosti hledat kritéria pro volbu takových řešení s pozorností všechny učení církve tímto zaměřením tedy současně rozvíjíme také kompetenci žáků k řešení problémů na všech úrovních

Kompetence komunikativní

prohlubujeme porozumění různým typům textů zejména v oblasti textů poetických, obrazných a náboženských ve srovnání s jinými typy textů vedeme žáky k tomu, aby dokázali rozlišit různé literární druhy v bibli, ocenit jejich krásu reflektovat významovou různost jejich sdělení schopnost neverbální komunikace obohacujeme o vnímání a porozumění symbolice rituálního jednání jako součásti utváření slavnosti ve výuce žákům zprostředkováváme přiměřené množství vjemů, se kterými dále pracujeme

Kompetence sociální a personální

rozvíjení osobnosti žáka umožňujeme zejména systematickým zaměřením na základní principy křesťanského vztahu k lidem, který definuje prosocialitu člověka jako „lásku k bližnímu“

žáky motivujeme k utváření kompetence rozvíjením principu „starší a silnější pomáhají mladším a slabším“, pokud je předmět vyučován ve věkově smíšených skupinách žáci pracují často ve dvojicích a v malých skupinách, v nichž si mají možnost uvědomit, co vše s sebou přináší kooperativní způsob práce tuto kompetenci rozvíjíme především tematickým otevíráním systematické práce na duchovním rozměru osobnosti žáků, týkající se umění ztišení a vnitřní koncentrace a meditace, které jsou předpokladem k hlubší reflexi při vytváření vlastního sebeobrazu

žáky vedeme prostřednictvím motivace k účasti na postupně se diferencujících cvičeních a aktivitách

Kompetence občanské

vedeme žáky k vytváření a rozvíjení tolerantních postojů vzhledem k příslušníkům jiných náboženství a různých křesťanských konfesí, ale i k většinové ateistické společnosti

zaměřujeme se především na porozumění postojům jinak světonázorově či nábožensky smýšlejících lidí a z tohoto porozumění potom rozvíjíme budování tolerantních postojů díky tomu, že žáci lépe rozumí kulturnímu a historickému kontextu existence jiných náboženství

navozujeme dostatek podnětů vedoucích k uvědomělému, přitom nenásilnému postoji odporu proti fyzickému a psychickému násilí

využíváme příklady konfliktů z historie i ze současnosti, o nichž diskutujeme, hledáme příčiny konfliktů a vzory osobností, které se díky svým křesťanským postojům zasadily o jejich nápravu

orientujeme se také na sociální rozměr viny a hříchu

žáky seznamujeme s kořeny židovsko-křesťanské tradice, o něž se opírá kodex základních lidských práv (viz Listina základních práv a svobod) kompetence tedy prohlubujeme ve směru od norem a zákonů, opírajících se o příslušné principy, k hodnotám, které tyto principy zdůvodňují rozvíjíme vědomí postoje odpovědnosti žáků jednak všechny světu samotnému, jednak všechny lidem, ale také všechny Bohu svobodné rozhodování člověka se tak opírá o vazbu na větší po čet transcendentních hodnot, než jak je tomu v případě jiných světonázorových postojů postoj zodpovědnosti dáváme do vztahu k hodnotě svobody a v rámci předmětu hledáme jejich vzájemný vztah a vztah k Boží autoritě umožňujeme porozumění vztahu náboženství a kultury nejen v křesťanství (všechny kultury evropské), ale i v jiných světových náboženstvích, a to zejména prezentací obsahů týkajících se světových náboženství ve vztahu ke křesťanství

žákům dáváme šanci integrovat náboženský rozměr života do celku kultivace vlastního vztahu ke kultuře, a to v jejím historickém i současném projevu volbou metody rozhovorů s příslušníky jiných náboženství a světonázorů a kontaktu s kulturním zázemím jiných náboženství a světonázorů motivujeme k toleranci a k dalšímu zájmu o příslušníky jiných náboženství a kultur

postoj křesťanské odpovědnosti za svět vytváříme a podporujeme zejména důrazem na reflexi symboliky biblické zprávy o stvoření, z níž vyplývá nejen požadavek odpovědného zacházení s přírodou, ale i souvislost mezi kvalitou vlastního duchovního rozměru své existence a kvalitou vztahu k přírodě

prohlubujeme tedy motivaci k vnějšímu zacházení se světem do motivace plynoucí z duchovního postoje ke světu, jehož projevem je vlastní aktivní šetrné chování všechny světu

Kompetence pracovní

rozvíjíme zdravý postoj žáků vůči požadavkům na výkon ze strany současné společnosti

postupně je vedeme, aby práci chápali nejen jako zdroj výdělků zajišťující určitou životní úroveň, ale díky obsahům zprostředkovávajícím křesťanské pojetí práce ji vnímali také jako povolání spolupracovat na rozvíjení dobré budoucnosti pro lidi a svět

Náboženství – 1. ročník

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>je otevřený k pozitivnímu vnímání života a Boha jako dárci života umí popsat a zhodnotit vlastnosti, které ho odlišují od ostatních oceňuje jedinečnost druhého a rozpoznává konkrétní situace v životě skupiny, kdy ji respektuje je povšechně citlivý k sesoustředění, ztišení a naslouchání</p> <p>zakusí atmosféru slavení Vánoc a spojí si ji se skutečností, že Ježíš je dar Boha člověku zakusí atmosféru slavení s důrazem na společenství a oslavu v rodině a umí vyjádřit její spojitost s oslavou ve společenství církve většinou umí projevit radost a vděčnost z daru a umí popsat, že narození Ježíše je darem Boha člověku umí reprodukovat vlastními slovy biblické události zvěstování a narození Ježíše</p> <p>umí reprodukovat základní události Ježíšova života a vnímá v nich výzvu k následování umí jednoduchým způsobem popsat biblickou země a řadí biblické příběhy</p>	<p>Bůh nám dává život jméno a jedinečnost každého člověka položení základu vztahů ve skupině dobře vidět, dobře slyšet</p> <p>Bůh nám dává svého Syna oslava v rodině a oslava ve společenství církve smysl a hodnota daru vánoční evangelium L 1. a 2. kap.</p> <p>Bůh nám dává své slovo reálie biblické země Bible jako dar příklady Ježíšovo učení</p> <p>Bůh nám dává nový život proměny kolem nás symbolika kříže, světla a chleba doba postní a velikonoční události</p> <p>Bůh nám dává radost neděle jako den oslavy seslání Ducha svatého, Maria a církev modlitba vlastními slovy a modlitba Otče náš</p>	<p>OSV – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění zdravé a vyrovnané sebepojetí, moje vztahy k druhým lidem rozvoj základních rysů kreativity chování podporující dobré vztahy (vyjádření oslavy) péče o dobré vztahy dobrá organizace času, uvolnění - relaxace</p> <p>VME – rodinné příběhy</p> <p>MKV – poznávání vlastního kulturního zakotvení (křesťanské slavení Vánoc, Velikonoc, křesťanské projevy osobní víry)</p> <p>Mezipředmětové vztahy život a funkce rodiny slavení rodiny zeměpisné zvláštnosti místa, kde žijeme základní literární pojmy (hádanka, podobenství) princip rovnováhy přírody základy obrazné řeči slavení neděle, odpočinek, režim dne</p> <p>Projekty „Dar jeden pro druhého“ hodnota daru, být jeden pro druhého darem, navzájem</p>	

<p>do reálného prostředí umí jednoduchým způsobem vysvětlit, proč křesťané považují Bibli za dar, který Bůh dává člověku, aby jeho život dostal orientaci umí uvést probrané příklady Ježíšova učení a jeho skutků a pokouší se je spojovat se situacemi ve vlastním životě</p> <p>obecně vysvětluje Velikonoce jako slavnost, v níž křesťané slaví vítězství života nad smrtí všímá si proměn kolem sebe a ve svém životě a pokouší se je spojovat s proměnami přítomnými ve velikonočních událostech má základní vhled nutný pro chápání symbolů při slavení Velikonoc umí vysvětlit formulaci, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, jako vítězství života nad smrtí</p> <p>je otevřený poznávat, že život je dar, který může prožívat ve společenství církve umí popsat neděli jako den, kdy křesťané slaví Ježíšovo zmrtvýchvstání umí pojmenovat pomoc, kterou Bůh posílá lidem, a vnímá ji ve svém životě formuluje modlitbu vlastními slovy, umí modlitbu Otče náš a umí jednoduše vysvětlit její jednotlivé části ve vztahu ke svému životu</p>		<p>se obdarováváme projekt v rámci předmětu celoroční projekt s výstupy prezentovanými v prostoru školy projekt pro celou školu</p>	
---	--	---	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>je otevřený pro vnímání světa jako Božího stvoření a člověka, který v něm má své místo a svůj úkol umí vyjádřit radost ze života a je pozorný ke světu jako k místu, které má svůj původ a smysl v Bohu oceňuje místo člověka v řádu stvoření a jeho výtvořiny, rozpoznává jejich pozitivní i negativní stránku a vnímá nutnost Boží záchrany umí reprodukovat biblické příběhy knihy Genesis a rozlišit v nich některé situace ve svém životě</p> <p>žák je otevřený pro vnímání adventní doby jako doby přípravy na oslavu příchodu Ježíše Krista jako Zachránce má základní vhled nutný k chápání symbolů světla a tmy a umí je uvést do souvislosti se slavením Vánoc umí popsat vánoční události a spojit je s Božím jednáním zachraňujícím člověka žák formuluje modlitbu Zdravas Maria a umí vysvětlit její jednotlivé části ve vztahu ke svému životu</p> <p>je otevřený pro vnímání vánočních událostí jako oslavy Božího jednání,</p>	<p>Všechno stvořené nám vypráví o Bohu svět jako znamení Boží lásky místo člověka v řádu stvoření a nutnost záchrany biblický obraz Boha a člověka podle knihy Genesis</p> <p>Bůh k nám mluví symbolika světla a tmy události Ježíšova narození v Božím plánu modlitba Zdravas Maria</p> <p>Bůh k nám přichází biblické události vztahující se k Ježíšovu dětství liturgické slavnosti a svátky - Zjevení Páně, Uvedení Páně do chrámu, Křest Páně a Popeleční středa</p> <p>Ten, který má moc Ježíšovy zázraky (utišení bouře, uzdravení ochrnutého, vzkříšení Jairovy dcery) a zkušenost strachu, důvěry a soucitu symbolika kříže a velikonoční svíce velikonoční události (Vjezd do Jeruzaléma, Poslední večeře, utrpení, smrt a zmrtnýchvstání Ježíše Krista) v souvislosti s liturgií Svatého týdne</p>	<p>OSV – můj vztah sobě samému, moje vztahy k druhým lidem a druhým, pomáhající a prosociální jednání</p> <p>MKV – poznávání vlastního kulturního zakotvení (modlitba a křesťanské slavení Vánoc, slavení významných křesťanských svátků, křesťanské slavení Velikonoc, možnost pozvání představitele církve)</p> <p>EV – vnímání života jako nejvyšší hodnoty, vztah člověka a prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy domov porovnávání a třídění látek slavení svátků zvyky a práce lidí v minulosti, historické důvody pro slavení významných dnů projevy soucitu, výchova k empatii, porozumění a vyjadřování pocitů na základě práce s vybranými biblickými texty</p> <p>Projekty „Moje ruce pro druhého“ - konkrétní pomáhající a prosociální jednání ve třídě, ve škole, v obci projekt v rámci předmětu celoroční projekt s výstupy</p>	

<p> které zachraňuje člověka umí reprodukovat události vztahující se k Ježíšovu dětství a umí podle nich jednoduchým způsobem vysvětlit, jaký je Ježíš umí reprodukovat biblické události a vztáhnout je ke konkrétním slavnostem liturgického roku vysvětluje Velikonoce jako slavnost, v níž křesťané ve smrti a vzkříšení Ježíše Krista slaví zachraňující jednání Boha s člověkem umí schematicky popsat vybrané biblické zázraky, rozeznat v nich Ježíšovo jednání vybízející k důvěře a vyjadřující soucit a spojí si je s konkrétními situacemi ve vlastním životě má základní vhled nutný pro chápání znamení kříže a světla velikonoční svíce při slavení Velikonoc umí reprodukovat velikonoční události a vztáhnout je ke konkrétním slavnostem liturgického roku je otevřený k následování Ježíšova jednání a jednání jeho učedníků umí rozeznat v charakteristice Božího Ducha toho, který proměňuje, posiluje a zbavuje strachu umí vyjmenovat nejdůležitější události v životě Marie a vyjádřit k ní přiměřeným způsobem svůj vztah je otevřený k tomu být pozorný k druhým lidem ve slově i v jednání </p>	<p> Chceme žít jako Ježíš Duch svatý jako ten, kdo proměňuje Maria a základy mariánské úcty v liturgii církev jako společenství Božího lidu (podobenství o milosrdném Samařanovi a o rozsévači, hierarchie církve) Apoštolské vyznání víry a gesto znamení kříže </p>	<p> prezentovanými v prostoru školy projekt pro celou školu </p>	
--	---	---	--

<p>a spojit si tento postoj s příkladem jednání Ježíše a jeho učedníků formuluje Apoštolské vyznání víry, rozumí mu jako vyjádření důvěry v Boží jednání s člověkem, umí napodobit znamení kříže a umí vysvětlit jeho význam</p>			
--	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>je otevřený pro vnímání světa a člověka jako Božího stvoření, které člověk toužící být větší než Bůh, porušuje umí reprodukovat události týkající se štěstí a selhání prvních lidí a získá základní vhled k pochopení principu hříchu, který ze strany člověka znamená svobodné a dobrovolné přerušení vztahu k Bohu</p> <p>umí interpretovat biblický příběh Kaina a Ábela a dokáže ho spojit s postoji člověka, který stojí proti životu a jehož jednání církev nazývá hřích</p> <p>umí vysvětlit pojem záchrana a najít jeho prvky v biblických prorocích a v příběhu o Marii</p> <p>na základě jednotlivých přikázání Desatera pozorný vůči rozvoji vlastního svědomí a je připraven sám se na tomto procesu podílet</p> <p>umí zopakovat biblickou událost, kdy Mojžíš přijímá Desatero, a rozeznává v ní Boží jednání, které směřuje k záchraně člověka</p> <p>umí interpretovat Desatero jako Boží jednání s člověkem, které zachraňuje a ukazuje člověku principy nutné k prožití šťastného života</p>	<p>Bůh k nám přichází štěstí prvních lidí a selhání prvních lidí jako jednání, kterým se člověk připravuje o Boží blízkost příběh Kaina a Ábela (Gn 4. kap.) jako jednání člověka, který si přivlastňuje Boží roli rozhodovat, hodnotit a soudit prorocství (Iz 7,14) a příběh Marie jako příslib záchrany (L 1 kap.)</p> <p>Desatero, cesta ke štěstí biblický příběh o Mojžíšovi, který přijímá Desatero (Dt 5. kap.) Desatero jako životní pravidla, která neomezují, ale osvobozují jednotlivá přikázání Desatera spojená s výchovou k příkladnému jednání k sobě, ke druhým lidem, ke světu a k Bohu</p> <p>Pozvání k hostině biblické události (příběh o Zacheovi, o uzdravení ochrnutého a podobenství o ztraceném synu a milosrdném otci) jako příklady naděje v Boží dobrotu a milosrdenství jednání ve shodě se svědomím a výchova svědomí svátost smíření jako svátost radosti z návratu k Bohu a její části</p>	<p>OSV – analýza vlastních a cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí lidská práva jako regulativ vztahů zdravé a vyrovnané sebepojetí (sebeúcta), pravda, lež a předstírání v komunikaci, hledání pomoci při potížích</p> <p>MKV – poznávání vlastního kulturního zakotvení (křesťanské slavení Velikonoc)</p> <p>EV – náš životní styl (vnímání života jako nejvyšší hodnoty)</p> <p>VDO – schopnost aktivně přijímat a uplatňovat svá práva a povinnosti, odpovědnost za své postoje a činy (výchova ke kritickému myšlení)</p> <p>Mezipředmětové vztahy sebekritika, jednání, které není možné tolerovat soužití a chování lidí, právo a spravedlnost, vlastnictví, obhajování a dodržování lidských práv a svobod, význam řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti životní potřeby, psychohygienu důležité mezníky v životě člověka</p>	

<p>formuluje jednotlivá přikázání Desatera a ztotožňuje se s jejich etickými principy vztaženými na konkrétní situace jeho života</p> <p>je na základě Ježíšova příkladu pozorný vůči rozvoji vlastního svědomí, umí zhodnotit svátost smíření jako pomoc člověku v situaci mravního selhání a je připraven se na ní podílet umí reprodukovat uvedené biblické události a je otevřený pro obraz dobrého, otevřeného, velkorysého a milosrdného Boha umí jednoduchým způsobem hodnotit své jednání ve shodě se svým svědomím umí popsat jednotlivé části svátosti smíření, umí ji vysvětlit jako křesťanskou nabídku pomoci člověku v situaci mravního selhání a je připravený se na ní podílet</p> <p>chápe základní souvislosti slavení svátostí a je otevřený k tomu vědomě se jich účastnit umí vyjmenovat a jednoduchým způsobem popsat jednotlivé svátosti katolické církve a chápe jejich souvislost s životem člověka má základní vhled nutný pro chápání znamení důležitých pro pochopení významů jednotlivých svátostí</p> <p>je pozorný vůči slavení mše svaté a je připraven vědomě se na tomto slavení podílet</p>	<p>Svátosti, znamení Boží lásky svátosti jako nabídka Boží pomoci člověku v důležitých chvílích jeho života symbolika svátostí (gesta, slova, voda, olej, chléb a víno)</p> <p>Hostina s Ježíšem biblická souvislost slavení mše svaté liturgický prostor a části mše svaté slavení svátosti eucharistie jako základ duchovního života</p> <p>Hostina společenství církve opakování a systematizování biblických událostí vztahujících se k liturgii Svatého týdne událost Kristova vzkříšení na příběhu učedníků jdoucích do Emauz (L 24,1-35) dary Božího ducha a příklady k následování křesťanského jednání</p>	<p>slavení svátků</p> <p>Projekty „Slavnost všedního dne“ - obyčejné věci hodné slavení, chvíle, které se opakují, a přesto jsou výjimečné, výchova ke zcitlivění vnímání obyčejných věcí projekt v rámci předmětu celoroční projekt s výstupy prezentovanými v prostoru školy projekt pro celou školu</p>	
--	---	---	--

<p>umí jednoduchým způsobem pojmenovat souvislost mezi událostí Poslední večeře a slavením mše svaté</p> <p>umí poznat a pojmenovat důležité součásti liturgického prostoru a umí vyjmenovat, vysvětlit a rozeznat jednotlivé části mše svaté</p> <p>je připravený k prvnímu přijetí svátosti eucharistie ve společenství rodiny a farnosti</p> <p>je otevřený k následování Ježíšova jednání a jednání jeho učedníků</p> <p>umí zběžně popsat a chronologicky uvést do souvislostí uvedené biblické události a chápe je jako události, které se staly základem křesťanské liturgie</p> <p>umí reprodukovat příběh učedníků jdoucích do Emauz a je otevřený pro obraz Boha, který ve svém Synu provází člověka a proměňuje jej svou přítomností</p> <p>umí vyjmenovat a charakterizovat jednotlivé dary Božího ducha a vnímat je v souvislostech s příklady konkrétního jednání</p>			
---	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>umí vyjádřit vlastními slovy, že život je jako cesta, na které může být křesťanství orientačním bodem je schopen rozlišit, že konkrétní situace jeho života mohou být přirovnány k cestě</p> <p>vnímá, že existují různé úhly pohledu na svět a že víra je jedním z nich umí vyjmenovat pořadí knih Nového zákona a zná názvy evangelií</p> <p>vnímá souvislost příběhu o cestě do zaslíbené země s cestou svého života umí interpretovat příběh cesty Izraelitů do zaslíbené země jako příběh cesty ke svobodě</p> <p>je otevřený vnímat Boha jako toho, který zachraňuje a je s člověkem umí přiřadit vybrané prvky biblické události k učení církve</p> <p>vnímá souvislost obrazu cesty za světlem s cestou svého života k Bohu umí rozlišit aktivní a pasivní přístup k životu, je otevřený k aktivnímu prožívání přítomnosti a spojuje si jej se vztahem člověka k Bohu oceňuje konkrétní příklady lidí, kteří aktivně orientují svůj život k Bohu</p>	<p>Jsem na cestě život jako cesta víra jako jiný úhel pohledu na svět Bible jako orientační bod</p> <p>Cesta do zaslíbené země biblický příběh o Mojžíšovi (Ex 1. až 20. kap.) obraz Boha, který zachraňuje a je s člověkem souvislost biblických událostí (Pascha, přechod mořem, cesta pouští, zaslíbená země) s učením církve</p> <p>Cesta za světlem adventní doba v obraze cesty ke světlu, aktivní prožívání přítomnosti příklady těch, kteří „nesou světlo“ (sv. Lucie, sv. Josef, sv. Maria, tři mudrci) Vánoce jako oslava narození Ježíše, Světla světa</p> <p>Boží království příslib Božího království (blahoslovenství podle Mt 5,1-11, jejich význam a konkrétní požadavky k následování) hlásání Božího království (podobnosti o hořčičném zrnku, o kvasu, o skrytém pokladu, o vzácné perle) znamení Božího království (uzdravení)</p>	<p>OSV – rozvoj základních rysů kreativity rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, pozitivní myšlení, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne (křesťanská morálka) sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání empatie a pohled na svět očima druhého</p> <p>MKV – poznávání vlastního kulturního zakotvení (výchozí bod pro postoj tolerance) základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách (judaismus) poznávání vlastního kulturního zakotvení (mše svatá)</p> <p>VME – místa v blízkém okolí mající vztah k Evropě (křesťanská znamení v místní krajině) kořeny a zdroje evropské civilizace (významné postavy křesťanství)</p> <p>MV – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení</p>	

<p>a jsou „světlem pro druhé“ umí jednoduše porovnat dva evangelijní texty a rozumí obrazu o Ježíši Kristu, Světlu světa, jako výzvě k aktivnímu přístupu k sobě, k druhým a k Bohu</p> <p>získá představu o Božím království, které ohlašuje Ježíš svým životem a učením, a uvede ji do souvislosti se svým životem</p> <p>umí schematicky vyjmenovat jednotlivá blahoslavenství a je otevřený je vnímat jako osobní program cesty k Božímu království</p> <p>umí vysvětlit uvedená podobenství jako obrazné příběhy přibližující Boží království a cestu k němu</p> <p>umí interpretovat uvedené příběhy uzdravení jako výzvy k morální reflexi svých schopností „vidět“, „slyšet“ a „jednat“</p> <p>vnímá souvislost cesty života, smrti a vzkříšení Ježíše Krista s cestou svého života</p> <p>umí reprodukovat uvedené velikonoční události a prostřednictvím postavy apoštola Petra vstoupit do děje</p> <p>umí zopakovat události křížové cesty a prostřednictvím postav, které Ježíše doprovázejí, vstoupit do děje</p> <p>je v rámci uvedených biblických událostí schopen jednoduché reflexe vlastní víry</p> <p>si je vědom, že cesta jeho života má souvislost s dějinami spásy a že po ní</p>	<p>slepého, hluchého, nemocného s ochrnutou rukou)</p> <p>Cesta života velikonoční události z pohledu apoštola Petra (Ježíšovo proměnění, Poslední večeře, Petrovo zapření, Petr a Jan u hrobu, Ježíš se dává poznat u Galilejského jezera, seslání Ducha svatého)</p> <p>cesta života jako křížová cesta a ti, kteří se jí účastní</p> <p>reflexe vlastní víry v souvislosti s velikonočními a svatodušními událostmi</p> <p>Jako církev na cestě církev jako dům ze živých kamenů mše svatá křesťanský rozměr vnímání času, liturgické doby a významné slavnosti a svátky</p>	<p>VDO – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci</p> <p>Mezipředmětové vztahy místní krajina, poloha obce, dopravní síť exkurze do místního kostela reprodukce složitějšího textu porovnávání literárních textů práce s fotografiemi přirovnání, podobenství reprodukce textu, tvorba vlastního textu na dané téma vnímání a prožívání času z pohledu křesťanství</p> <p>Projekty „Cesty kolem nás a v nás“ zeměpisné mapy, mapy vztahů, cesty do minulosti, cesty do budoucnosti, cesty ke druhým lidem, život jako cesta, cesta domů projekt v rámci předmětu celoroční projekt s výstupy prezentovanými v prostoru školy projekt pro celou školu</p>	
--	---	---	--

<p>může jít ve společenství církve, odkud má možnost čerpat a kam může sám přispívat</p> <p>žák umí vyjádřit radost z toho, že může druhému dávat a sám být obohacen, a řadí toto jednání k ideálu jednání lidí ve společenství církve</p> <p>umí vyjmenovat části mše svaté a je charakterizovat jako prostor setkání Boha s člověkem a člověka s Bohem</p> <p>se jednoduchým způsobem orientuje ve střídání času liturgického roku a příležitostně prožívá jejich rozdílnou náplň a funkci</p>			
--	--	--	--

Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata, vztahy, vazby k dalším předmětům a projektům	Poznámky
<p>Žák:</p> <p>je otevřený ke vnímání světa v jeho celistvosti - nejen jako objektu vědeckého přístupu, ale i jako symbolu krásy, dobra a transcence je všímavý ke kráse a dokonalosti Bohem stvořeného světa, ve kterém má každý své místo vnímá a umí vyjádřit radost z toho, že jedinečnost lidského života je Boží dar, je otevřený k objevování vlastní jedinečnosti a je otevřený k respektování jedinečnosti druhých lidí</p> <p>umí odpovědět na otázku, kdo napsal Bibli, jakými jazyky byla napsána, a umí hledat v Bibli podle biblických odkazů</p> <p>na základě biblického příběhu o Abrahamovi vnímá Boha jako toho, který vybízí k následování, dává příslib plnosti a zůstává s člověkem umí interpretovat příběh Abrahama jako příklad vnímání výzvy je otevřený vnímat výzvy, se kterými se v životě setkává, je otevřený tázat se a s důvěrou v Boha hledat řešení chápe rozdíl, podobnost i to, co má společné křesťanství, židovství a islám</p>	<p>Svět – náš společný dům obraz světa jako společného domu, v němž má každý své místo, křesťanské základy ekologické výchovy jedinečný člověk jako vrchol a součást Božího stvoření Bible jako literární text</p> <p>Abraham slyší Boží hlas biblický příběh o Abrahamovi (Gn 12. – 22. kap.) příběh Abrahama jako příklad člověka, který ve svém životě vnímá konkrétní situace jako výzvy k vyjítí a k aktivit v Boha jako opakovaná zkušenost důvěry Abraham jako člověk spojující tři světová náboženství (židovství, křesťanství, islám)</p> <p>Slyším Boží hlas výchova ke ztišení, naslouchání, meditaci a osobní modlitbě biblická zpráva o životě Jana Křtitele (L 1. a 2. kap., Mt 3. a 11. kap.) jako výzva k osobní angažovanosti vánoční události jako oslava příchodu Božího království</p> <p>Kdo jsi, Ježíši? Ježíšovy výroky „Já jsem...“ z Janova</p>	<p>OSV – pozitivní myšlení (aktivní postoj k životu) cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění pomáhající a prosociální chování zdravé a vyrovnané sebepojetí (sdílení zkušenosti se setkáním s utrpením a smrtí) empatie, respektování, podpora, pomoc</p> <p>MKV – tolerantní vztahy a spolupráce s jinými lidmi jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti kulturní diference (vnímání odlišnosti jako příležitosti k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu) nekonfliktní život v multikulturní společnosti (základní údaje o židovství, křesťanství a islámu) poznávání vlastního kulturního zakotvení respektování zvláštností jiných (základní informace o jiných křesťanských církvích a o ekumenickém hnutí) udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi</p> <p>EV – kulturní krajina lidské sídlo, město, vesnice naš životní styl (angažovanost v ochraně</p>	

<p>a chová se s ohleduplnou pozorností a tolerancí vůči lidem jinak nábožensky smýšlejícím</p> <p>zřetelněji rozlišuje v souvislosti se slavením Vánoc rozměr vnitřního světa své osobnosti a projevuje zájem o cvičení základních prvků rozvoje vnitřního duchovního světa</p> <p>oceňuje potřebu ticha a naslouchání a na základě výzvy je ochotný dávat prostor tichu v meditaci a osobní modlitbě</p> <p>umí interpretovat příběh Jana Křtitele a vnímá v něm výzvu k nasazení se pro člověka</p> <p>umí zasadit vánoční události do dějin lidstva, spojit si je s dějinami spásy a s vizí Božího království, které tady už je, ale ještě není</p> <p>je připraven na základě znalosti Ježíšových výroků „Já jsem...“ a porozumění symbolům včlenit slavení svátostí do svého života</p> <p>umí vyjmenovat Ježíšovy výroky „Já jsem...“ v četně biblických příbězích, které se k nim vztahují</p> <p>rozumí uvedeným symbolům v plných souvislostech</p> <p>chápe podstatu slavení svátostí a je připravený za členit je do svého života</p> <p>je pozorný vůči základní existenciální zkušenosti se životem a smrtí, je otevřený pro jejich náboženskou</p>	<p>evangelia a související texty (uzdravení slepého, nasycení zástupu, podobenství o dobrém pastýři, podobenství o vinici, vzkříšení Lazara)</p> <p>symboly - světlo, chléb, dveře, vinný kmen a ratolesti, cesta svátosti jako viditelná znamení přítomnosti Božího království ve světě</p> <p>Já jsem vzkříšení a život křesťanský pohled na smysl lidského utrpení (sdílení zkušenosti se setkáním se smrtí, křížová cesta spojená s příběhem konce lidského života) velikonoční liturgie jako vyjádření křesťanské naděje ve znamení světa, slova, vody, chleba a vína</p> <p>základní informace o ekumenickém hnutí, o jiných křesťanských církvích v souvislosti události seslání Ducha svatého, který sjednocuje a přináší pokoj</p> <p>Církev – náš společný dům dějiny prvotní církve, život a učení apoštola Pavla (Sk 2. – 28. kap.) misie, situace solidarity</p> <p>křesťanská naděje při dotváření světa, výzva k angažovanosti jako výraz touhy po lepším světě</p>	<p>životního prostředí)</p> <p>možnost zapojení se do projektu Papežského misijního díla Mariánská poutní místa v regionu</p> <p>VME – kořeny a zdroje evropské civilizace (dějiny prvotní církve jako součást evropské tradice)</p> <p>VDO – angažovanost se a být zainteresovaný na zájmu celku</p> <p>Mezipředmětové vztahy mikrosvět a makrosvět, odpovědnost lidí za životní prostředí vývoj písma v dějinách, Bible jako literární text reprodukce složitějšího textu datování křesťanského letopočtu přirovnání, podobenství obrazná řeč zdůvodnění křesťanského způsobu slavení Velikonoc pozdravy v různých světových jazycích společný "Dům světa" práce s obrazem</p> <p>Projekty „Náš společný dům“ třída, škola, obec, region, Evropa jako společný dům, aktivity odporující odpovědnost za společný prostor, plán domu projekt v rámci předmětu celoroční projekt s výstupy prezentovanými v prostoru školy projekt pro celou školu</p>	
--	--	---	--

<p>hloubku a rozpoznává ji životě druhých lidí a v liturgii je schopen reflexe svého pohledu na lidské utrpení a smrt a spojí si ji prostřednictvím událostí křížové cesty s křesťanským pohledem na smysl lidského utrpení hlouběji chápe průběh velikonoční liturgie a vnímá poselství symboliky předmětů a gest s ní spojených schematicky chápe základní rozdíly v učeních různých křesťanských církví a je k těmto rozdílům tolerantní</p> <p>vnímá svět včetně jeho transcendentního rozměru a je připravený v síle křesťanské naděje převzít svůj podíl odpovědnosti na spoluvytváření světa, jehož součástí je také církev umí interpretovat biblický příběh života a učení apoštola Pavla a dát je do souvislosti s dějinami prvotní církve umí objasnit souvislost uvedeného biblického příběhu se situacemi vzájemné pomoci v dnešním světě a pozitivně oceňuje prosociální jednání je připraven zasazovat se v síle křesťanské naděje svým jednáním za lepší svět</p>			
--	--	--	--

Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Hodnocení žáků

Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Předpokladem úspěšného plnění vytyčených cílů školy v oblasti hodnocení vzdělávacích výsledků žáků je, aby každý žák dostával dostatečný prostor ke zvládnutí a osvojení učiva. Aby učivo mohlo v následujících obdobích vzdělávání plnit svoji funkci prostředníka k dosažení o čekávaných výstupů RVP ZV, nestačí je s žáky pouze probrat, ale je třeba, aby si žáci základní učivo skutečně dobře osvojili. Kde si to učitelé uvědomují, nalezneme vždy dobře naučené třídy. Dobrému zvládnutí učiva napomáháme v první řadě činnostními způsoby učení, spojenými s hovorem žáků a komunikací mezi žáky a učitelem i žáky mezi sebou. Při probírání nového učiva dbáme na to, abychom ho dobře propojili s učivem předcházejícím, na které nové učivo navazuje. Takové myšlenkové operace (propojení předcházejícího a navazujícího) není většina žáků schopna, zvláště ne v mladším školním věku. Tento fakt je třeba brát stále na zřetel. Provázanost učiva žákům velmi pomáhá při osvojování nového učiva a dosahování očekávaných výstupů. Žáky průběžně informujeme, proč se určité látce učí. Neočekáváme, že žáci sami pochopí, proč se čemu učí. Neznalost cíle, smyslu a tápání žáků nepovažujeme za pozitivní motivační faktory. Usilujeme o to, aby vazba mezi předcházejícím a navazujícím učivem byla analogická. Po upozornění na analogii (obdobnost) přijímají žáci novou látku snadněji a důkladněji. Žáky směřujeme ke „znovuobjevování“ poznatků, k úvahám nad činnostmi obdobnými s těmi, které jim byly předloženy u látky předešlé.

Na tvořivých školách upřednostňujeme pozitivní hodnocení žáků, a to nejen při prověřování vědomostí, ale v celém procesu učení. Při výuce žáky co nejvíce chválíme, dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Pomáháme žákům předcházet chybám, dodáváme jim důvěru v jejich schopnost předkládané učivo dobře zvládnout a povzbuzujeme je. S žáky jednáme tak, aby neměli strach vyjádřit svůj názor. Pozitivně přijímáme i nesprávné závěry žáků, dáváme jim prostor pro otázky, trpělivě žákům odpovídáme a věnujeme jim individuální pozornost. Pomocí často zařazované činnostní zpětné vazby zjišťujeme případné nedostatky žáků hned v zárodku a průběžně je odstraňujeme.

Na chyby upozorňujeme žáky včasné, bezprostředně, vstřícně, přátelsky a důsledně. Vyhýbáme se zaujatosti, nahodilosti či opožděnému hodnocení. Dbáme, abychom v žácích nevytvářeli pocit, že si nemohou ve svých úsudcích věřit nebo že jsou horší než jejich spolužáci. Umožňujeme průběžně žákům poznání, že chyba se může vyskytovat v každé lidské činnosti, může mít však pro člověka různé následky podle její závažnosti. Žáky vedeme přes sebehodnocení a samokontrolu k dovednosti něco provést dokonale – bez chyby – a v přiměřeném čase. S chybou pracujeme tak, aby vyzývala žáka k většímu soustředění na plnění úkolu, k důslednější kontrole své práce, k sebepoznání svých schopností.

Žáky hodnotíme nejprve při činnostech, při kterých máme možnost sledovat, jak pracují. Oceňujeme jejich snahu, pozornost, hodnotíme vyjadřování závěrů, oceňujeme jejich nápady. Každé upozornění na klady určitých žáků, pomáhá odstraňovat drobné nedostatky druhých žáků. Pozitivně laděná průběžná hodnocení a prožité pocity úspěchu při činnostech motivují žáky k učení, posilují jejich sebedůvěru a vedou je k vnitřnímu uspokojení. Tyto faktory mají pozitivní vliv na rozvoj klíčových kompetencí a na dobré osvojení učiva žáky.

Směřujeme k tomu, aby v době písemných nebo ústních hodnocení žáků, zvládalo co nejvíce žáků učivo zcela bezpečně. Ústní hodnocení, klasifikace i písemná hodnocení mají v 1. období základního vzdělávání funkci především výchovnou a motivační.

Úkolem učitele v 1. období vzdělávání je udržet, popřípadě vzbudit zájem žáků o učení, umožnit všem žákům osvojit si základní učivo potřebné pro další vzdělávání a pomoci všem žákům zformovat základy pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí. Z hlediska dalšího zdravého vývoje žáků je důležité umět je dovést k takovému zvládnutí učiva, aby co nejvíce z nich mohlo být v těchto ročnících hodnoceno známkou výborně nebo chvalitebně. Hodnocení známkou můžeme v tomto období doplňovat povzbuzujícím pozitivním písemným hodnocením nebo na základě žádosti zákonného zástupce poskytneme písemné hodnocení.

Zkušenost učitelů s velmi dobrými výchovnými a vzdělávacími výsledky nám ukázala, že samotné písemné hodnocení v 1.období je pro žáky často málo podnětné. To, co je pro ně povzbudivé a motivující, je jasně vyjádřená pochvala k určité činnosti nebo odpovědi, hvězdička, razítko, obrázek a bezesporu jednička. Pozitivní efekt hodnocení známkou „1“ zvyšujeme tak, že ji doplníme krátkou, třeba i jednoslovně vyjádřenou pochvalou.

Žáci jsou o způsobech a kritériích hodnocení informováni a uvědomují si, čemu se učí a proč, vědí přitom, jaké činnosti zvládli, vědí, co umí, co se po nich požaduje, z čeho mohou být zkoušeni. Velmi často proto také ústní nebo písemné zkoušení sami vyžadují. Prověřování vědomostí pro ně není stresovou situací nebo dokonce trestem, ale možností ukázat, co se naučili, možností využít svých poznatků při řešení předložených úloh, otázek a úkolů, možností, jak získat dobré hodnocení, pěknou známku. Dobrý výsledek posiluje jejich sebedůvěru a motivuje je pro další činnosti a poznávání.

Pozitivní výsledky třídy při prověřování učiva posilují i sebevědomí učitele, vedou k zamyšlení nad způsoby práce, kterými byly dobré výsledky dosaženy. Naplňují vnitřním uspokojením. Pocit uspokojení a radosti dodává chuť do další práce, přenáší se na žáky i na jejich rodiče. Učitelé se stávají uznávanými profesionály ve svém oboru, jejich práce je ceněna rodiči žáků, často i kolegy. Hodnocením práce svých žáků hodnotíme i svoji schopnost něčemu dobře naučit a výchovně na žáky působit.

Kritéria pro hodnocení žáků stanovuje zvláštní předpis školy „Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků“, který je součástí organizačního řádu školy.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

V jednotlivých učebních oblastech předem stanovíme a žákům sdělíme základní učební požadavky. Jasně formulujeme, jaké dovednosti si žáci mají osvojit, čemu se mají naučit. Žáky upozorňujeme, jaké činnosti nebo pokusy budou provádět, o čem budeme hovořit.

Žákům předkládáme reálné a dosažitelné cíle, a tak vedeme žáky k bezchybnosti a poctivosti.

Žákům důvěřujeme a sebehodnocení nepovažujeme za příležitost k podvádění. Díky zpětné vazbě mají učitelé i žáci přehled o tom, co a jak již zvládli. Takto vedení žáci nemají potřebu podvádět – podvádění pro ně ztrácí smysl, jelikož nevede ani k prožití pocitu úspěchu ani k cíli, kterým je dosahování co nejlepších výsledků.

Žáky vedeme k tomu, aby si do svých učebních materiálů zaznamenávali to, co už dobře ovládají (například „hvězdičkou“). Na základě takto provedeného sebehodnocení žáků mohou učitelé následně přistupovat k individuálnímu řešení jejich problémů a nejasností.

Používáme činností přístupy a metody učení, které umožňují žákům odhalovat chyby, hned je opravovat a brát si z nich poučení. Žákům tak průběžně umožňujeme uvědomění, co z probíraného učiva již ovládají.

Žákům umožňujeme vyjadřovat své myšlenky, názory a prezentovat své vědomosti. Nejdříve dáváme příležitost projevit se žákům, kteří se v daném učivu orientují jako první. Na jejich příkladě si ostatní žáci nejlépe uvědomí vlastní stupeň poznání.

Používáme učební materiály, ve kterých je sebehodnocení žáků zapracované.

K sebehodnocení písemných cvičení přistupujeme teprve tehdy, až je žák schopen uvědomit si, že probírané učivo ovládá.

Předkládáme žákům ukázky správně vypracovaných úkolů různé obtížnosti a upřesňujeme, co požadujeme na výborné ohodnocení a co je hodnoceno již jako chvalitebně. Žáci potřebují vědět, jakou náročnost úkolů mají k určitým ohodnocením zvládat. Stejně stanovíme ukazatele při hodnocení písemném bez klasifikačních stupňů. Žák potom ví, k čemu ve svém snažení směřuje a je mu tak dána možnost sebehodnocení.

Dodržujeme zásady a pravidla pozitivního hodnocení.

Pravidla prověřování vědomostí formou prověrek a zkoušení

Před zadáním jakékoli prověrky nebo testu zvažujeme, zda:

- má hodnotit naučení určitým poznatkům
- má diagnostikovat učební problémy

U otázek, úloh, testů, diktátů aj., uváděných v učebnicích, předem posuzujeme jejich vhodnost pro žáky určité třídy. Při vymýšlení otázek nebo při úpravě jejich znění je vhodné, aby je překontroloval ještě jiný učitel, a to kvůli porozumění formulaci otázek žákem i kvůli posouzení jejich jednoznačnosti. Dbáme na to, aby znění úkolů a otázek bylo jasné, aby při zjišťování vzdělávacích výsledků nedocházelo k záměně nepochopení zadání za neznalost.

Při prověřování vědomostí:

- prověřujeme a hodnotíme to, o čem víme, že jsme žáky učili a naučil
- dbáme, aby příklady, diktované věty nebo testy určené k hodnocení žáků obsahovaly jen to, co bylo s žáky dostatečně procvičeno
- dbáme, aby zadání úloh bylo věku žáků přiměřené, tj. formulované tak, aby mu žáci určitého věku mohli dobře porozumět, aby o úkolu měli již nějaké povědomí, aby se již s podobným úkolem někdy setkali
- ústní zkoušení vedeme tak, abychom při něm zjišťovali, co žák umí, ne to, co ještě neumí
- písemnou práci na závěr určitého celku nezadáme předčasně, ale až když žáci svými projevy prokazují, že jsou na písemnou práci vybaveni vědomostmi
- při prověřování učiva probíraného před delší dobou ho s žáky nejprve nějakou formou zopakujeme, a to alespoň krátce a v několika po sobě jdoucích hodinách
- při celkovém hodnocení žáka bereme v úvahu a hodnotíme i pokrok, jaký žák za určité období udělal a jaká byla jeho snaha k odstranění nedostatků
- všechna hodnocení vyjadřujeme jako objektivní informaci povzbudivého charakteru

Každý žák je vybaven více či méně odlišnými individuálními předpoklady pro učení, jako jsou nadání, úsudek a píle. Za pomoci činnostních přístupů, diferenciací a v neposlední řadě pozitivního hodnocení se snažíme v 1. období vzdělávání dosáhnout toho, aby všichni žáci zvládali základní učivo výborně. Při klasifikačním způsobu hodnocení je pak mezi žáky určitý rozdíl hlavně ve známce výborně. Někteří žáci při činnostech a samostatném plnění úkolů prokazují mnoho schopností např. aplikovat, objevovat, provádět analýzu aj., některým naopak trvá déle, než dojdou k zvládnutí učiva na výbornou a nemají zatím možnost se příliš v dalších schopnostech projevit. Obě skupiny žáků je třeba hodnotit známkou výborně. V takových případech je nejlepším osvědčeným způsobem kombinovat známku výborně s pozitivním slovním hodnocením, které krátce a jasně vyjádří projevené schopnosti nadaného žáka. Znamky výborně se tím od sebe odlišují.

Vlastní hodnocení školy (autoevaluace)

Vlastní hodnocení školy slouží k systematickému posuzování činnosti školy plánované ve školním vzdělávacím programu. Výsledky autoevaluace slouží jako zpětná vazba ke korekci vlastní činnosti a jako východisko pro další práci školy. Hodnocení provádí účastníci vzdělávacího procesu, vedení školy, učitelé, žáci.

Na naší škole probíhá SWOT analýza (z dotazníkového šetření **Mapa školy**). Výsledky šetření tvoří samostatnou přílohu.

Podmínky ke vzdělávání

Cíle - v souladu s RVP a ŠVP vycházet ze stávajících podmínek školy, zdokonalovat materiálně technické i hygienické podmínky ke vzdělávání

Kritéria - zajišťování kvalifikovaného personálního obsazení pedagogických i provozních zaměstnanců, získávání dostatku finančních prostředků na provoz ZŠ ze strany KÚ a MÚ, zajistit dostatečný celkový počet žáků školy

Nástroje - pozorování, rozbory dokumentace, pohovory s učiteli, vychovatelkami školní družiny, rodiči, zástupci MÚ, zástupci sdružení rodičů, školské rady atd., dotazníky pro žáky, rodiče, učitele, srovnávací testy, hospitace

Časový harmonogram - průběžně

Spolupráce s rodiči, školskou radou a městským úřadem

Cíle - prohlubovat spolupráci s rodiči, se sdružením rodičů, školskou radou, městským úřadem, zájmovými složkami v obci a spádovou školou ZŠ Kravaře

Kritéria - míra zapojení rodičů na akcích pořádaných školou a sdružením rodičů, udržení úspěšnosti při přijímacích řízeních na dalších typech škol

Nástroje - rozhovory, rozbory dokumentace, dotazník, veřejná vystoupení žáků, akce pořádané školou a sdružením rodičů

Časový harmonogram - spolupráce s rodiči, čtyřikrát za školní rok schůzky s rodiči (třídní schůzky nebo konzultace), min. dvakrát za školní rok schůzky se Školskou radou, setkání s učitelkami MŠ a rodiči budoucích žáků 1. ročníku, jednou za čtyři roky dotazníky pro žáky, rodiče, zaměstnance (Mapa školy - SWOT analýza školy)

Výsledky vzdělávání žáků

Cíle - zlepšování vzdělávacích výsledků žáků, jejich účast na soutěžích, individuální přístup při práci se žáky, vedení vyučovacího procesu v souladu se ŠVP, využívání služeb poradenských zařízení

Kritéria - zlepšování vzdělávacích výsledků žáků, jejich účast na soutěžích, individuální přístup při práci se žáky, vedení vyučovacího procesu v souladu se ŠVP, využívání služeb poradenských zařízení

Nástroje - analýza žákovských prací, rozborů hodnocení žáků, klasifikační porady a metodické diskuze, aplikace nových poznatků získaných DVPP

Časový harmonogram - průběžně s využitím čtvrtletních hodnocení výchovně vzdělávacích výsledků žáků na pedagogických radách

Personální oblast

Cíle - rozvíjet odbornost vedoucích pracovníků školy i ostatních pedagogických pracovníků – výuka cizích jazyků, informatika, speciální pedagogika, koordinace a tvorba ŠVP a odbornost jednotlivých vyučovacích předmětů

Kritéria - účast na akcích DVPP – vyhledávání a využívání získaných poznatků ve výuce

Nástroje - práce s odbornou literaturou, sebevzdělávání pedagogů a DVPP

Časový harmonogram - průběžně s přehledem vzdělávacích akcí ve výroční zprávě

Školní klima

Cíle - podporovat komunikaci napříč ročníky, spokojenost žáků ve škole, spokojenost zaměstnanců

Kritéria - míra spokojenosti žáků, rodičů, zaměstnanců

Nástroje - pozorování, dotazník pro rodiče, dotazník pro žáky, rozhovor

Časový harmonogram - průběžně, pozorování, rozhovor, dotazník zaměřený na klima školy pro žáky, rodiče i zaměstnance (Mapa školy - SWOT analýza školy)

Zkratky

OSV – Osobnostní a sociální výchova

VDO – Výchova demokratického občana

VME – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

MKV – Multikulturní výchova

EV – Environmentální výchova

MV – Mediální výchova

MPP – Minimální preventivní program

VZ – Výchova ke zdraví

ČJ – Český jazyk

AJ – Anglický jazyk

M – Matematika

INF – Informatika

PRV – Prvouka

PŘ – Přírodověda

VL – Vlastivěda

HV – Hudební výchova

VV – Výtvarná výchova

PV – Pracovní výchova

TV – Tělesná výchova